

Politika je zakorakala tudi v šport. In to na velika vrata, ki so vodila na maksimirski stadion v Zagrebu. Dejstvo je, da derbija, ki to sploh ne bi bil (saj si je Crvena zvezda že zagotovila naslov državnega prvaka), ni bilo. Navijači so se znašli nad panoji in sedeži, nato pa so se spoprijeli še med seboj in z milico. Le-ta pa je bila prelabo pripravljena na divjanje privrženec najbolj priljubljene igre na svetu. Kdo je kriv, kdo je začel, kdo...? Mnogo vprašanj in različni odgovori. Prav gotovo je izgubil nogomet.

PRVI JUGOSLOVAN V EVROPI — GREMO ZA NJIM!?

Janezu Drnovšku je v torek preteklet mandata predsednika predsedstva Jugoslavije. Na sežu Sveta Evrope je impresioniral poslance 23 držav.

Z največjim možnim uspehom se je tako končal najpomembnejši Drnovškov nastop, zadnje dejanje njegove enoletne zunanje-politične dejavnosti, med katero nam je — kaže — uspešno zakoličil pot v Evropo in svet, četudi v okoreli, neodločni in celo megljeni jugoslovanski zunanji politiki — z zveznim ministrom za zunanje zadeve Budimirjem Lončarjem vred — ni imel niti dobrega pomočnika imeli modrega svetovalca.

Ko je bil januarja letos v Mariboru, je dejal, da bo kar vesel, ko se mu bo ta mandat iztek. So bile te besede trenutek slabosti, česar državnik naj ne bi pokazal? Je bila politična borilna arena, pravzaprav kar žrelo, preveč tudi za človeka, ki so ga kljub njegovi mladosti vsi imeli za realista, ki se brez potrebe ne zaletava z glavo v zid, za osebnost trdnega značaja in izražene umirjenosti, ker da skorajda ni reči, ki bi ga mogla vreči iz tira ali vsaj vidno vznemiriti?

Dr. Janez Drnovšek je bil v marsičem prvi. Bil je prvi neposredno izvoljen politik v Jugosla-

viji, bil je najmlajši jugoslovanski predsednik, prvi predsednik, ki domačim sredstvom javnega obveščanja ni dajal le slavnostnih intervjujev, prvi jugoslovanski predsednik, proti kateremu so dvakrat pripravljali »puč« in ga hoteli po receptih srbske protibirokratske revolucije zamenjati oziroma odstaviti.

Prav te poteze so svojevrstne. Dr. Janez Drnovšek je bil namreč prva povsod po Jugoslaviji zelo priljubljen. Se posebej v Beogradu, dokler se Srbom proti koncu lanskega leta ni »zameril« zaradi svojih stališč o Kosovu in človekovih pravicah. Zdi se, da ga je med njegovim enoletnim mandatom še najbolj pustila »plavati« slovenska politika.

Odhajajoči predsednik je vse leto dosledno deloval tako, da je podpiral jugoslovanska reformna prizadevanja. Ob začetku mandata je napovedal tri temelje svojega dela: podpora Markovičevi vladi oziroma uresničitev programa za uveljavitev tržnega gospodarstva, Jugoslavijo približati evropskim integracijam in uveljaviti politiko razuma.

Prvenstvena so gospodarska vprašanja, je rad ponavljal: »Moj moto je tržna usmeritev. Jugoslovanska ekonomija se lah-

ko postavi na lastne noge v petih letih.«

Za jugoslovansko predsedstvo sicer že nekaj časa velja, da je, tako kot zvezna partija, le še zamudnik sedanosti, da je brez prave avtoritete in blokirano z razhajanjem njegovih osmih članov, toda Drnovškova bilanca je vendarle več kot pozitivna. Res se je moral tudi dr. Drnovšek utapljati v kolektivnosti, ker pa svoje funkcije ni jemal kot priložnost za osebno promocijo, je vendarle kljub zagotovo hudim trenutkom, soočanjem, kdaj pa kdaj pa tudi taktičnim umikom, le dosegel, kar se je dalo doseči in kar je napovedoval ob prevzemu mandata.

Uspešen, vsaj v neki meri, je bil celo pri politiki do Kosova, četudi je moral sodelovati pri uvedbi izrednih ukrepov in še čem, kar je bilo prav gotovo proti njegovemu prepričanju. Že januarja je napovedal več pomilostitev političnih zapornikov, ugodno rešitev za proces v Titovi Mitrovici, pluralizem tudi na Kosovu.

Ce ne bi bilo vsega tega, prejšnji teden v Strasbourgu ne bi imel kaj iskati in se s te svoje zadnje predsedniške poti ne bi vrnil zmagovalno. (Z članka M. Munde za Večer)

(Ne)mavrični sijaj novega parlamenta

Slovenci smo menda res nekakšen pesniški narod, zato se nam je že pred volitvami utrla tista pesniška prispodoba o tem, da bodo novo skupščino sestavljale mavrične barve, kar pomeni pluralistične, povedano v vsakdanji politični govorici. Prvo zasedanje skupščine pa vseeno ni nič kaj preveč mavrično zasijalo.

Že prvi dan skoraj tridnevnega zasedanja je pokazal — če se izrazimo nekoliko enostavno in slikovito — le dve mavrični barvi: stranke, združene v Demosu na eni ter ZKS — SDP, ZSMS — LS in socialisti na drugi strani. Ob volitvah predsednika skupščine ter njenih treh zborov, kakor tudi o volitvah drugih skupščinskih funkcionarjev, je bilo izrečenih precej hudih besed.

Za predsednika skupščine je bil izvoljen Demosov kandidat dr. France Bučar, za podpredsednika pa Vane Gošnik in Vitodrag Pukl, ki sta tudi iz Demosovih vrst. Predsednik in podpredsednik družbenopolitičnega zbora Ludvik Toplak in Tone Peršak sta prav tako demosovca. Zbor občin bo vodil Ivan Bizjak, podpredsednik je Janez Lukač, iz vrst socialistov, v zboru združenega dela je predsednik Jože Zupančič, neodvisni poslanec, podpredsednik pa prav tako neodvisni poslanec Bogdo Rojina.

Demos ni hotel sprejeti predloga, da bi za predsednika skupščine kandidiral samo liberalni kandidat Jože Školjč, ki sta ga podprla tudi ZKS — SDP in socialisti. Nekateri komentatorji trdijo, da je Demos z Bučarjevo kandidaturo za predsednika skupščine zmanjšal pripravljenost poslancev ZKS — SDP, ZSMS — LS in socialistov za sodelovanje in prav tako svoj maneverski prostor.

Po dogovoru v Demosu so mandat za sestavo nove vlade poverili Lojzetu Peterletu, kar je v petek potrdilo tudi Predsedstvo Republike Slovenije.

Za hudo besedovanje v skupščini bi lahko našli vrsto možnih razlogov, od »preizkusa moči« do neobvladovanja parlamentarne kulture. Bo še veliko nesporazumov, ker to izhaja iz večstrankarskega parlamentarizma, ki se mu bomo privadili. Nujno bo, da takšnih polarizacij (ali še hujskih) ne bodo doživljala prav vsa naslednja zasedanja republiške skupščine, ker bi to lahko pomenilo, da bi bili volilci poklicani na volitve že pred iztekom regularnega štiriletnega mandata sedanjega sklica skupščine.

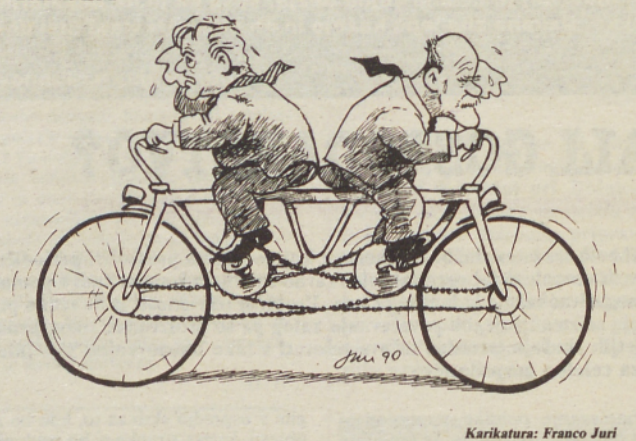
Dr. France Bučar:

POGLED NAPREJ

V svojem nastopnem govoru je novoizvoljeni predsednik slovenske skupščine dr. France Bučar med drugim dejal, da se zavzema za narodno spravo in za priznanje legitimnosti dosedanje oblasti, v kateri smo vsi na nekakšen način sodelovali. Krivico bi delali pretežni večini vseh tistih, ki so se pustili vpreči, če bi jim vnaprej podtakali slabe namene totalitarizma, protidemokracije, zaničevanja človekove osebnosti in nasilnosti. Nasprotno, velik del teh ljudi je začel iz idealizma, iz pripravljenosti na lastno žrtvovanje za ideale, v katere je verjel, je dejal France Bučar.

Novoizvoljeni predsednik je potem poudaril, da skupščina dobiva normalno sestavo, da ima tudi opozicijo, ki ni nobena nadloga zmagovalni večini, pač pa nujna sestavina za njeno normalno delo — četudi je v očeh tistega, ki bi hotel samostojno odločati, huda nadloga. Ob koncu je Bučar dejal, da vlada soglasje o tem, da je treba zagotoviti suverenost slovenske države in da je potrebno postaviti sožitje med narodi Jugoslavije na konfederativne temelje.

TANDEM

Milan Kučan:

NAUK IZ KRIZNIH LET

V svojem nastopnem govoru, po zapisegi predsedstva, je predsednik Predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan pred poslanci vseh zborov skupščine dejal, da je bila pot do teh prvih svobodnih, parlamentarnih, strankarskih in demokratičnih volitev dolga in naporna. O spravi je dejal, da je zgodovinska nujnost in naša kulturno-civilizacijska dolžnost, da onemogoči našo trpečo obsedenost s preteklostjo, saj moramo živeti naprej. Narod, ki se preveč obremenjuje s preteklostjo, ogroža svojo sedanost in se odpoveduje prihodnosti. O skupnem življenju v Jugoslaviji je Kučan dejal, da nam je po tolikih letih skupnega življenja povsem jasno, da ni mogoča Jugoslavija, ki bi bila zasnovana na hegemoniji enega naroda ali ene same politične stranke. Kot privrženec realistične politike predlagam — je poudaril Milan Kučan — da tudi ta skupščina pokaže državniško modrost tako pri oblikovanju nove slovenske ustave kot pri oblikovanju pogajalskih pooblastil za prihodnje ureditev odnosov v Jugoslaviji. Ob koncu je Kučan še dejal, da so dobri odnosi s sosedji vrata, ki so že odprta, izkoristiti pa jih moramo v polni meri. Tudi zato, da bomo lahko kot država slovenskega naroda skrbeli za pravice in enakopraven položaj tistih narodovih delov, ki so ostali zunaj meja matične domovine.

ŠE PREMALO VETRA ...

Politična »spoved« predsednika predsedstva SFRJ Janeza Drnovške ob njegovem obisku v Strasbourgu je naletela na podporo. Tako je Jugoslavija spet za korak bliže Svetu Evrope. Toda, »obžalovalni grehi« — delna pomilostitev političnih zapornikov, odprava izrednega stanja na Kosovu ter slovenske in hrvaške volitve so bile še vedno prelahke dokaz za poslance 23 držav. »Skusat« bi se morali menda tako, da bi do konca leta izpeljali večstrankarske volitve v zvezno skupščino. Drnovšek je, z njemu lastno upornostjo, dobro zastavil pol temu procesu. Toda še slab mesec in predsedniško funkcijo bo prevzel srbski član predsedstva, zaenkrat je to Jović. Bomo potem priča nadaljevanju započete? Po izkušnjah bi nas bilo lahko malce strah.

Sicer pa, res bo potrebnega še veliko vetra, da bomo resnično dosegli vse tisto, kar od Jugoslavije pričakujejo v Strasbourgu.

globus

MOSKVA — Predsednik vseh sovjetskih Litve, Latvije in Estonije so usklajevali svoje pogoje za trdnost v teh približkih republikah. Po zakonu je pogoj za odcepitev referendum, temu pa se izogibajo, ker so dovolj prepričani v zmago.

BERLIN — V več vzhodnonemških mestih so demonstrirali in zahtevali zvišanje plač, socialno varnost kakor tudi zaščito domačih strojskih izdelkov in kmetijskih pridelkov, ki po uvozu blaga in poceni iz ZRN niso več konkurenčni.

VARSAVA — Poljska od zahodnih upnikov zahteva, naj ji odpisajo odstotkov od skupno 4 milijard dolarjev dolga.

STRASBOURG — Finski predsednik M. Koivisto je Litu, Latvijo in Estoniji predlagal, naj Moskvi v zameno za neodvisnost priznajo svojo nevtralnost.

TRST — Od ponedeljka naprej smejo italijanski državljani prestopiti italijansko-jugoslovansko mejo po osebnih izkaznicah. Preden je prišel z naše strani, vendar so precej dolgo odlašali. Kot razlog so navajali tihotapljenje z mamili.

BUDIMPESTA — Kot je splošno budimpeštanski radio, je prišlo do katerih olajšav v zvezi z novo vrednoto obvezni menjavi 200 dolarjev. Tudi naj bi smeli Mađžari »vstopiti« v Jugoslavijo brez obvezne menjave dolarja na leto, pa takrat, ko grede na zvezi s sorodnikom.

BONN — Zahodnonemški kancler H. Kohl je v parlamentu poudaril, da bo 2. julija začela veljati petarna zveza med obema Nemčijama.

PARIZ — Na železniški postaji Coutilain-Tours so s supermodernim vlakom Atlantic dosegli nov hitrijski rekord — 510,6 kilometra na uro.

MOSKVA — Socialdemokratska stranka Rusije, katere ustanovni kongres je bil pred dnevi, namerna na podhodnih volitvah, ki bodo šele pet let, zmagati in priti na oblast.

PRAGA — Češkoslovaški predsednik V. Havel predlagal, da naj bi letošnji vrh 35 držav podpisne nega dokumenta konference o evropski varnosti in sodelovanju. Predsedniku OZN Perezu de Cuellarju je izrazil tudi željo, da naj bi v nekaterih agencijah OZN prenehalo Prago.

ŽENEVA — Če bi v svetu vsakega to porabili za zdravstveno varstvo, bi dva dolarja več na prebivalca, bi dobili boj proti številnim nalezljivim boleznim, je rečeno v študiji svetovne zdravstvene organizacije.

globus

Dinar gre do kraja?

Na seji zbora republik pokrajnih skupščin SFRJ je predsednik zvezne skupščine Aleksandar Mitrović dejal, da bo dinar vzdržal pri našem razmerju do zahodnih nemške marke. Celotno leto mesec naj bi bili končani pogovori z Mednarodnim denarnim skladom o razglasitvi denarja za konvertibilno valuto.

Živko Pregl, prav tako predsednik zvezne vlade, je v intervjuju za Delo povedal, da se nam ni treba bati 30. junija, ker da se glede valutnih razmerij ne bo nič »premenilo«. Pregl trdi, da smo s konvertnostjo dinarja poskušali domače loge pripeljati na rodna merila gospodarskega njo pa branimo tudi trdnost naravno politiko in predvsem vračamo pritisk, da bi Narodna banka Jugoslavije ponovno tiskala denar.

V Jugoslaviji naj bi dodali denar na podoben podlagi. Pri tem država ne bi ničesar jamčila. Če bi, bi ponovili napake iz sedemdesetih let, ko smo šli v nov valutni stičniški cikel na podlagi vzhodnega državnega zadolževanja v tujini, je rekel drugi podpredsednik Živko Pregl.

APRILA ZADOVOLJIVO

Uradna statistika je potrdila, da smo v aprilu prvič dosegli negativno rast cen za 0,2 odstotka. Ker so cene izdelovalcev v prvem trimesečju rastle občutno počasneje od drobnoprodajnih, se morajo cene v trgovini še znižati tudi v maju in juniju.

To naj bi prispevalo k temu, da bi 6,8-odstotno mesečno rast cen, kolikor je bila v prvih štirih mesecih leta, zmanjšali na 1,5 odstotka, oziroma k temu, da ob ustreznih ukrepih tudi po juniju ne bi prišlo do neprijetnih preseženj. Rezultat je toliko pomembnejši, ker smo ga uresničili v razmerah, ko se dobrih 82 odstotkov vseh cen svobodno oblikuje na trgu. Zdaj se je izkazalo, kako neupravičeno bi bilo, če bi se vlada decembra odločila za splošno zamrzitev cen, saj bi tako priznala vsa inflacijska pričakovanja v cenah in tedanje nerealne cenovne kalkulacije. Ko je bil sprejet program, je bilo pod neposrednim nadzorom 25 odstotkov cen. Zdaj velja ta nadzor le še za 18 odstotkov cen, v kratkem pa je pričakovati, da ne bo več veljal še za zdravila in notranji potniški železniški promet.

Od začetka leta do konca aprila je inflacija dosegla 30,2 odstotka. V tem mesecu so se najbolj podražili akteriji kmetijski pridelki, in sicer za 46,9 odstotka, kar naj bi bila posledica visoke rasti cen sezonskih živil.

Prav zavoljo njih so se cene v aprilu znižale za 1,2 odstotka manj, kot bi se lahko. Cene industrijskih živil so se aprila znižale za 3,9 odstotka, medtem ko so bile cene drugih industrijskih izdelkov nižje za 2,4 odstotka. Storitve so se v aprilu podražile za 4,7 odstotka. Zavoljo intervencij iz blagovnih rezerv in avoza 14 najpomembnejših živil, pomembnih za življenjsko raven, so se cene ustalile na nižji, sprejemljivi ravni.

Mati Terezija se umika

Skoraj osemdesetletna živa legenda dobrote in usmiljenja mati TEREZIJA iz Kalkute, dobitnica Nobelove nagrade za mir ter več kot sto drugih nagrad in priznanj za svoja dobra dela, je te dni sporočila, da iz zdravstvenih razlogov zaradi že dalj časa trajajoče boleznir srca in dihal ne more več obiskovati svojih varovancev po svetu in zato ne bo več najvišja predstojnica reda »sester usmiljenk«, ki ga je uradno ustanovila leta 1950.

Od kar je daljnega leta 1946 zapustila vodstvo višje šole za dekleta iz premožnejših družin v samostanu Loreto v Kalkuti ter se brez vsakeršnih denarnih sredstev in sama posvetila skrbi za tiste, ki jim je družba zaradi revščine ali boleznih obrnila hrbet, je svoje življenje nesebično razdelila med najrevnejše, bolne in umirajoče ter pomagala tisočim ljudem. Posrečilo pa se ji je še več kot to: vzpostaviti sistem, ki omogoča nemoteno nadaljevanje njenega dela. Zdaj je v njenem redu prek 2.500 usmiljenih sester v 400 samostanih in okrog 400 menthov, združenih v posebno bratovščino.

(Delo)

Še letos mejni prehod na Gornjem Seniku

Dosedanji soboški župan Andrej Gerenčer o sodelovanju ob tromeji — Mejni prehod Martinje—Gornji Senik naj bi dobili še letos — Srečanje ob Tromejniku bo junija

V teh dneh se je iztekel tudi mandat dosedanj skupščini soboške občine. Njen predsednik Andrej Gerenčer se je pred dnevi mudil na obisku v Železni županiji. Poleg sodelovanja, je bilo največ izrečenega o mejnem prehodu Martinje—Gornji Senik, pa tudi o srečanju ob tromeji.

»Če bi ocenjeval naše stike v zadnjih štirih letih, lahko rečem, da smo kar veliko storili, tudi zahvaljujoč osnovni iz prejšnjih let. Poleg sodelovanja smo vspešno zlasti sodelovanje na gospodarskem področju, čeprav žal nismo bili vedno najbolj uspešni,« meni Andrej Gerenčer. Velikokrat so bili krivi togi predpisi na obeh straneh meje. V zadnjem letu pa je bilo veliko pogovorov s predstavniki gospodarskih zbornic, tako iz Avstrije kot Madžarske. »Prišli smo tako daleč, da imamo sedaj seznan podjetji, ki želijo sodelovati in mislim, da je to osnova da se v prihodnje stori več.«

Seveda pa je naš interes za sodelovanje v marsičem po-

gojen tudi z obstojem narodnosti, ki živijo ob meji. Že vrsto let si mnogi prizadevajo, da bi vendarle prišlo do odprtja mejnega prehoda Martinje—Gornji Senik, ki bi porabske Slovence neposredno povezal z njihovo matično. »Menim, da je to velik dolg Slovenije do Porabcev.

Vrsto let smo opozarjali nanj, a so bili vedno izgovori, da madžarska stran ni pripravljena to storiti. O prehodu smo govorili na lanskeletnem srečanju ob tromeji, na gostovanju Porabcev v Cankarjevem domu, skratka vsepo-vod, kjer je prihajalo do stikov med sosedi. Železnožupanijski funkcionarji so nam v Ljubljani zagotovili, da ni več nobenih težav, podobna zagotovila smo dobili tudi od Dušana Šinigoja. Poleg tega pa smo se pred dnevi odpravili v Sombotelj. Predsednik županijskega sveta dr. Borš nam je pokazal idejni projekt rešitve stavbe na mejnem prehodu in nam tudi zagoto-

vil, da bi lahko še letos prišlo do odprtja prehoda.«

Omenili smo že srečanje ob tromeji, ki je bilo lani prvič. (O njem so poročali tudi nekateri svetovni mediji.)

Tisto lanskeletno junijsko nedeljo se je namreč izkazalo, da potrebujemo odprte meje in neposreden stik med prebivalci, ki živijo ob njih. Najbrž bo to drugo letošnje srečanje, še potrdilo. Organizator pa bo tokrat soboška občina. »Opravili smo pogo-vore s predstavniki sosednjih občin. Poleg Kormenda in Fürstenfelda, smo tokrat privabili tudi Monošter in Jenersdorf, saj sta to občini, ki se nahajata ob tromeji. Mislim, da so bili predstavniki teh dveh občin kar malce razočarani, ker niso bili že lani vključeni kot organizatorji. Sicer pa smo sprejeli pobudo, ki se je porodila med Slovenci v Porabju, tako da bo imelo srečanje moto: Narodnosti ob Tromeji.«

Tako torej Andrej Geren-

čer, ki je ob koncu še dodal: »Mislim, da moramo naše stike še naprej poglobljati in upam, da bo tudi nova skupščina in njeno vodstvo podpirala to usmeritev. Nenazadnje se moramo zavedati, da smo obmejna občina, da imamo Slovence v Porabju in smo kot sosedje tudi nekako odgovorni, da jim pomagamo. V občini imamo tudi pripadnike madžarske narodnosti, ki morajo prav tako čutiti to toplino in vez s sosednjo Madžarsko.

Silva Eöry

Srečanje ob tromeji naj bi bilo prvo nedeljo v mesecu juniju, toda to še ni dokončen datum. Predstavniki Kormenda so namreč predlagali, da bi bilo srečanje 17. junija. Srečanja bi se takrat lahko udeležili tudi predstavniki vseh madžarskih županij in gostje iz evropskih dežel, ki bodo v Kormendu na posvetovanju o obmejnem sodelovanju.

ANDREJ GERENČER ŠE NADALJE PREDSEDNIK

Torkove Zofke se bodo novoizvoljeni delegati Skupščine občine Murska Sobota gotovo še dolgo spominjali. Pa ne le zaradi prve strankarsko izvoljene skupščine, ampak predvsem po dolgotrajnosti volilnih postopkov. Na ločenih sejah zborov, kjer so delegati volili predsednike in podpredsednike izmed več kandidatov — v družbenopolitičnem zboru je novi predsednik Jože Kavaš iz Demosa, podpredsednik Milan Benkič iz stranke prenoviteljev, zbor krajevnih skupnosti bo vodil Štefan Horvat (Demos), njegov namestnik bo Ivan Mesarič (Demos), v zboru združenega dela pa je za predsednika izvoljen Alojz Režonja iz Potrošnika. medtem ko bodo podpredsednika izvolili kasneje — ni bilo kakih zapletov.

Nekoliko bolj vroče pa je bilo na skupnem zasedanju zborov skupščine občine. Da so se zadeve zavlekle v več ur, pa ni kriv najstarejši delegat Štefan Horvat, ki mu je pripadla čast, da je vodil prvo zasedanje novoizvoljenega občinskega parlamenta. Se več! Lahko bi bil celo za zgled republiškim poslancom. Zavleklo se je namreč zaradi številnih proceduralnih vprašanj, povezanih s predlogom za spremembo odloka o volitvah za najodgovornejše funkcije v občini. K temu je posredno pripomogel tudi Drago Šiftar, kandidat Demosa za predsednika občinske skupščine, ki je odstopil od kandidature. Tako so na njegovo mesto Zeleni predlagali Brigito Bavčar.

Po dolgotrajnem razpravljanju in dokazovanju delegatov različnih strank, kdo je med njimi bolj za demokracijo, so se na ločenih sejah zborov vendarle odločili za spremembo občinskega odloka, ki je dopustil več predsedniških kandidatov. Po opravljenem tajnem glasovanju je dobil dosednji predsednik, 49-letni dipl. ekonomist Andrej Gerenčer 76 glasov, njegova protikandidatka, dipl. novinarka Brigita Bavčar pa 46 glasov. Mandatar za sestavo občinskega izvršnega sveta je postal dipl. ekonomist Ivan Obal iz ABC Pomurke. Tudi podpredsednika SO bodo izvolili prihodnjic.

Milan Jerše

Proti umiranju na obroke

Nekatere stvari so v našem gospodarstvu zares čudne oziroma nelogične. Kako si sicer razlagati to, da ima podjetje Mura z okrog 6500 zaposlenimi delavci evropsko tehnologijo in storilnost ter blizu 80 odstotkov izvoza po evropskih cenah (plače pa samo jugoslovanske), kljub temu pa se ubada z velikimi likvidnostnimi težavami? Lahko bi celo rekli, da se je tudi zanje začelo umiranje na obroke, da o kakšnem razvoju, vlaganju v nove proizvodne programe sploh ne morejo razmišljati. Kvečjemu bodo za vsako ceno še naprej posodabljali opremo in z njo proizvodni proces, kajti sicer bodo še bolj ogroženi.

Nič bolje ali pa še slabše se godi drugim kolektivom tekstilne in usnjarske predelovalne industrije v Sloveniji in Pomurju. Kaj storiti? Dosedanja opozorila republiški posredno pa tudi zvezni vladi so bila tako rekoč preslišana. Ali bo tako tudi po torkovi enourni stavki, s katero so povsod zahtevali zmanjšanje družbenih dajatev za 40 odstotkov, znižanje davkov in carin za uvoženi repromaterial, prepoved interventnega uvoza poceni izdelkov ter povečanje izvoznih spodbud? Vse to bi prispevalo k temu, da bi lahko imeli tudi boljše plače, ki jih s stavko niti niso postavljali na prvo mesto. Če nova vlada res ne bo storila potrebnih korakov, bodo spet stavkali, in to dokler se ne bodo uspeli pogoditi za svoje pravice.

Jože Graj

Radgonski BORG in soboški SC TPU ob 20. obletnici

ČEZMEJNI CVETOBER STIČNOSTI IN DVOJEZIČNOSTI

V okviru evropskega tedna knjige je bila minuli četrtek — najprej na murskem mostu prijateljstva, ki veže obe Radgoni, nato pa v ob gimnaziji BORG na avstrijski strani — potrditev dolgoletnega sodelovanja med obema šolama.

Simbolni pomen stiska rok in izmenjave daril med profesorji in učenci naš deročo reko je v onemnem popoldnevu dovolil slutiti toliko razglašane evropske stike in — z dopuščanjem možnosti za različne ideološke spekulacije — domnevo o nadaljevanju tradicije dobrososedstva iz zapuščine nekdanjih šefov držav, Jonasa in Tita. »Pa to so čisti profesionalci,« se je utrgalo fotoreporterji sodelujoči ob tako rekoč brezhibno izpeljani, očito skrbno naštudirani dobrodošlici; podobno bi mogli trditvi za kasnejša merjenja znanja, moči in spretnosti v vsakršnih športno-kulturnih zvrsteh in panogah.

»Smo za poglobljanje dozdajnjega sodelovanja, zlasti kar zadeva kulturo,« je v priložnostni izjavi menil direktor radgonske gimnazije mag. Johann Wieser s pripombo, da se iz tega vselej kaj pridobi, hkrati pa nam izročil pisno kronologijo 20-letnega sovočja med radgonskim BORG-om in soboškim Srednješolskim centrom tehniško-pedagoške usmeritve. Ravnatelj slednjega Ozvald Tučič je pritril Wieserjevi misli, da gre za nepretrgano sodelovanje — »samo lani je prišlo do mrtvila zavoljo težav na naši strani« — ki bi ga bilo dobro razširiti z glasbe na literaturo, izmenjavo literarnih glasil,

skupne nastope, kvize. »Bolj bi se morali osredotočiti na kulturo in seveda na stroko; na strokovnem področju že izmenjujemo izkušnje pri pedagoškem delu ter eni in drugi sodelujejo v sistem,« smo razumeli Tučiča. Vodja naravoslovno-matematično-pedagoške usmeritve Nadja Ivanc-Milošević je bila še določnejša: »Gre nam za sodelovanje tudi zato, ker se večina naših učencev uči nemški jezik kot prvi tuji jezik. Pri tem dosega zelo lepe uspehe, saj imamo vsako leto prvovrščene oz. med peterico prvovrščenih na republiških in zveznih tekmovanjih. Kakovost pouka tega jezika dokazujejo tudi publikacije, ki jih izdajamo že dve leti in smo jo izdali tudi ob tokratni priložnosti. V prihodnje pa bi kazalo razmišljati o možno-

sti, da bi se nekaj naših učencev učilo nemščino ali se morda celo šolalo na radgonski gimnaziji; torej da bi šlo za izmenjavo učencev.« Direktor BORG-a se je na pobudo precej odzval rekoč, da pri tem ne vidi nobenih problemov, samo dogovoriti bi se morali, da bi jim bilo šolsko leto, ki bi ga naši dijaki preživeli v Avstriji, doma priznано; skratka, gre za ureditev verifikacije oz. nostrifikacije spričeval.

Srečanju na mostu in tekmovalnemu delu je sledil literarni večer, na katerem se je predstavil mlad avstrijski književnik Reinhard Peter Gruber. Že napovedani Ciril Zlobec, pesnik, pisatelj, prevajalec, politik in še marsikaj se povablilo ni mogel odzvati zaradi obveznosti v predsedstvu slovenske države. Branko Žunec

»ZAMENJAVA NOVINARJEV JE MISELNOST POLPRETEKLOSTI!«

Izjava dr. Štefana Vučaka, predsednika soboškega Demosa — Ograjuje se od dela brzojavke o rošadah — Za tolerantnost

Precejšnjo pozornost in žolčno razpravo na skupnem zasedanju novoizvoljenega slovenskega parlamenta je vzbudil nastop predstavnika Slovenske kmečke zveze Janka Halba, ki je v imenu soboškega Demosa prebral brzojavko, naslovljeno na Milana Kučana, dr. Jožeta Pučnika in Staneta Grahca. V njej se zavzema za zamenjavo odgovornih urednikov tv Ljubljana in nekaterih slovenskih novinarjev, ki so poročali o delu slovenskega parlamenta.

O tej zadevi nam je predsednik začasnega koordinacijskega odbora Demosa v Murski Soboti dr. Štefan Vučak pojasnil takole: »Manj sem bil seznanjen z vsebino kot pa z namenom brzojavke. Bil pa sem mnenja, da bi se javnost opbzorilo na nekatere neko- rektnosti z javnim pismom, ne pa z brzojavko. Glede zamenjave novinarjev s pomočjo politikov pa menim, da je to miselnost polpreteklosti. To je še tista vztrajnost, inercija, ki živi med nami, ko so očetje naroda in nasploh

vladajoča avtokracija s pridom uporabljali rošade. Mislim, da je za to moje mnenje nešteto primerov v polpreteklosti. Zato se od tega dela brzojavke absolutno ograjujem. Upam, da nikoli več ne bo tako, kot je bilo, da so se take zamenjave dogajale. Sicer

pa smo s sredstvi javnega obveščanja v Pomurju že doslej dobro sodelovali. Nasploh pa mislim, da bi morali imeti mediji bolj korekten odnos do novonastale politike in novih politikov, ki vsekakor niso tako večji kot njihovi predhodniki. Vedno sem bil in

hom za tvorbo sodelovanja ter za toleranco. Jaz bi se vprašal, kako bi tisti, ki so se v republiški skupščini tako ironično in cinično smejali nevednosti vodenja, zaoralci brazdo in kakšna bi bila ta brazda s plugom gospoda Fran-ka?«

M. Jerše

»TELEGRAM NE ZAHTEVA NOBENIH ČISTK!«

Tako pravi Janko Halb, predstavnik soboškega Demosa, ki je v republiški skupščini prebral protestni telegram — On ni avtor

Janko Halb, delegat soboškega Demosa v republiškem družbenopolitičnem zboru, ki je v slovenskem parlamentu prebral vsebino spornega telegrama, pojasnjuje celotno zadevo takole: »Preden sem šel na zasedanje republiške skupščine, me je pobudil in kasneji avtor tega telegrama, gospod Jože Tivadar, poklical in me v krajših besedah seznanil z vsebino telegrama. Vprašal me je tudi za mnenje in odgovoril sem mu, da se s telegramom kot protestom načeloma strinjam, nisva pa se pogovarjala o konkretni vsebini telegrama. Jaz sem telegram prebral v imenu Demosa iz Murske Sobotice. Vsebinsko telegrama pa razumem kot prošnjo, da pač odgovorni, predvsem na televiziji, ocenijo, ali je bilo poročanje o delu parlamenta in odnos do starost slovenskih poslancev, ki so se seje vodili, na strokovno korektni ravni. V tem primeru gre predvsem za sodbo televizije oziroma odgovornega urednika na njej. Čisto praktično pa je po mojem to možno razumeti tako, da lahko tv za posamezno sejo kot poročevalce pošlje rezervno ali kako drugo ekipo in se potem lahko ustvari objektivno mnenje, ali je dejansko verodostojno in lojalno poročanje za javnost. Vsekakor pa je treba novinarje zaščititi. Ta telegram ne zahteva nobenih čistk, nobenih rezanj glav ali česar koli podobnega, gre le za specifično vprašanje poročanja v določenem trenutku z določenega sestanka. V tem kontekstu vsebina telegrama ne poziva niti predsednika niti kogarkoli, da izvede določeno čistko.«

M. J.

Slovenski sindikati podpirajo novinarje

Akciji slovenskih novinarjev, ki so se uprli nedemokracičnemu reševanju zadev v sredstvih javnega obveščanja, so se pridružili številna novinarska združenja po Jugoslaviji in drugi, ki menijo, da grožnje niso bile naključen spodrsilaj. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je s svoje izredne seje predsedstva poslala posebno izjavo za javnost, v kateri podpira slovenske novinarje, posebej novinarje TV Slovenija. V njej so med drugim zapisali: »Z vami smo v obrambi demokracičnih odnosov, ki smo jih zgradili ob vašem velikem prispevku. V primeru novih pritiskov se bomo skupaj z vami zavzeli za solidarno, generalno stavko vseh slovenskih delavcev.«

M. J.

LESNA INDUSTRIJA
PLATANA
MURSKA SOBOTA

Platana Murska Sobota razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta naslednja prosta dela in naloge:
1. **Individualnega poslovnega organa, direktorja** (ni reelekcija)
Kandidat mora izpolnjevati, poleg z zakonom predpisanih, še naslednje pogoje:
— da ima VII/1 ali VI/1 stopnjo strokovne izobrazbe lesne, organizacijske, ekonomske ali pravne smeri,
— sposobnost vodenja in organiziranja dela,
— da ima tri leta delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih.
Mandat traja 4 leta.
Pisne ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi, z opisom dosedanjega dela in življenjepisom pošljite v 15 dneh na naslov: LI Platana, Murska Sobota, Lendavska 29, z oznako za »razpisno komisijo«
Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po odločitvi.

ARCEOMURKA

Delovna organizacija

ZUNANJA TRGOVINA s. p. o.
Murska Sobota

ABC POMURKA — ZUNANJA TRGOVINA, p. o., Murska Sobota, objavlja

JAVNO DRAŽBO

za prodajo:
1. Osebnega avtomobila AUDI 100, leto izdelave 1987, prevoženih 133.230 km, za izključno ceno 120.000,00 din
2. Specialnega tovornega vozila — hladilnika, FAP, tip 1620 BD, leto izdelave 1982, prevoženih 613.237 km, za izključno ceno 120.000,00 din
Javna dražba bo v sredo, 23. 5. 1990, na dvorišču poslovne stavbe v Lendavski ul. št. 9 v Murski Soboti s pričetkom ob 15. uri.
Interesenti si avtomobila lahko ogledajo uro pred pričetkom dražbe.
Pred pričetkom dražbe so interesenti dolžni plačati varščino v znesku 12.000,00 din.
Prometna davka za obe vozili plača kupec.

LESNINA GRAMEX, Trgovina z gradbenimi in reprodukcijskimi materiali, stroji in orodji Ljubljana, Verovškova 72

objavlja

prosto delovno mesto

TRGOVSKEGA ZASTOPNIKA ZA OBMOČJE PREKMURJA
Pogoji: srednja strokovna izobrazba (V. stopnja) ekonomske ali tehniške smeri, 3 leta delovnih izkušenj, 3-mesečno poskusno delo.

Za objavljeno delovno mesto bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Kandidate vabimo, naj pošljejo svoje ponudbe z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Lesnina Storitve, kadrovsko-pravni sektor, 61000 Ljubljana, Parmova 53, v 8 dneh po objavi.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po sklepu pristojnega organa.

ZAVOD ZA ČASOPISNO IN RADIJSKO DEJAVNOST MURSKA SOBOTA
objavlja prosto delovno mesto

PROPAGANDISTA

Delovno mesto razpisujemo za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom.
Pogoji:

— višješolska oz. srednješolska izobrazba in 2 oziroma 3 leta delovnih izkušenj na področju trženja,
— zaželeno je znanje nemškega in madžarskega jezika.

Prijave z dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjega dela pošljite v 8 dneh od objave na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po izteku prijave.

Jubilej madžarske katedre

Letos mineva deset let, odkar so na mariborski, takrat še pedagoški akademiji ustanovili katedro za madžarski jezik. Kakšni so rezultati tih desetih let, kako so s študijem zadovoljni predavatelji in študenti, smo poskušali zvedeti ob našem obisku.

»Katedra je začela s svojim delom v šolskem letu 1980/81; naj prej z dvema študentkama, Valerijo Balaško in Ireno Selec. Vodja je bil dr. Martin Kramar, takratni prodekan, lektor dr. Oto Voros stalni predavatelj, sam pa sem mu pomagal,« razlaga sedanji vodja katedre dr. József Varga. Spominja se, kako so morali postopoma dopolnjevati program, najprej za dveletno šolanje, potem pa tudi za štiri letno. »Prilagodili smo učne programe madžarskih visokih šol, vojvodinske pedagoške akademije in izkušnje osižeške visoke šole.«

V desetih letih je študij madžarskega jezika uspešno končalo kakšnih deset študentov. Ti zdaj poučujejo na dvojezičnih osnovnih in srednjih šolah v Pomurju. Nekaj je tudi takih, ki jim manjka še diploma. Ti pa bodo morali pohiteti, saj bodo v primeru, če študija ne končajo v tem šolskem letu, izgubili statusne pravice, ki so jih dobili ob vpisu.

Robert Torma, Samo Vučk, József Papp skupaj z Lajosom Bancejem, ki pomaga kot honorarni predavatelj in profesorja dr. József Varga ter Zoltán Molnár v pogovoru.

Takšna je torej sedanjost. Kaj pa prihodnost? »Ni mogoče govoriti o rožnatem položaju. Katedra za madžarski jezik ima premalo slušateljev, trenutno jih imamo pet v treh letnikih in še tri absolvente,« pravi dr. József Varga. Vendar pa je delo katedre širše, saj poleg hugaristov poučujejo tudi druge študente pedagoške fakultete, prihodnje učitelje in profesorje, ki bodo poučevali na narodnostno mešanem območju v Pomurju. Pri tem delu ne pomaga tudi madžarski lektor. Trenutno opravlja to delo dr. Zoltán Molnár, ki je že 11 madžarski lektor na mariborski univerzi. »Vse se je začelo pred 25 leti. Naloga lektorja je vedno bila, da seznanja študente s

žarsko. Najbolj utečeni so stiki s sombotelsko visoko učiteljsko šolo. Tako prihaja tudi do izmenjave študentov obeh šol. K nam prihajajo na izpopolnjevanje študenti slovenske katedre, k njim odhajajo študentje madžarske katedre. Dobro sodelujejo tudi predavatelji.

Takšno je mnenje profesorjev, kaj pa bi dodali še študentje. Robert Torma in Samo Vučk sta »bruca«, obiskujeta prvi letnik Pedagoške fakultete, in sicer predmetno smer. K madžarsčini hodita le fakultativno, zato imata tudi veliko težav, da najdeta tedensko uro ali dve za predavanje. Oba sta najprej končala lendarstvo dvojezično osemletko, nato pa še srednjo šolo. »Madžarski jezik torej za naju ni nič novega, meni je še poleg tega materin jezik. Zaradi tega in zaradi zaposlitve sem se odločil, da hodim k madžarskemu jeziku tudi tu, v Mariboru,« pove Robert, Samo pa dodaja »Že sama štipen-

dija, ki jo dobiva, naju zavezuje, da se vrneva v domači kraj. Najina štipendija je tudi nekoliko višja, kot pri ostalih študentih, kar mislim, da je prav, saj pomeni učenje madžarskega jezika tudi večjo zahtevnost.«

Seveda pa vse ni tako, kot bi si želeli. Pogovarjamo se o položaju madžarsčine, o njeni uporabi v javnih mestih. Robert meni, da ni vse tako rožnato tudi na dvojezičnih šolah. »To, da se pri madžarskih urah v šoli pogovarjajo madžarsko, je razumljivo. Pri drugih predmetih, kjer bi morali poučevati v obeh jezikih, pa je ostalo pretežno le pri tem, da se napiše na tablo naslov v madžarskem jeziku, da se tu in tam pove

V Mariboru pa ne poslušajo madžarskega jezika le v fakultetnih učilnicah, ampak tudi na srednjih šolah. V letošnjem šolskem letu so tako nekako uspeli vključiti v pouk madžarskega jezika 60 do 65 dijakov, ki prihajajo z narodnostno mešanega območja. Zaradi težav z urnikom jih zdaj redno hodi k pouku kakšnih 25, ena od skupin pa je tudi na srednji kmetijski šoli v Rušah (na fotografiji).

hugaristiko, da krepí madžarsko-slovenske odnose in seznanja študente z madžarskimi jezikovnimi, zgodovinskimi in literarnimi znanji,« pojasnjuje dr. Zoltán Molnár. Potem nam razloži, kako se lektorat vključuje v delo katedre za madžarski jezik, kako poteka poučevanje študentov drugih smeri pedagoške akademije, pa tudi tistih, ki prihajajo z drugih fakultet. »Večina študentov prihaja z narodnostno mešanega območja, najdejo pa se tudi primeri, ko se Slovenci hočejo učiti madžarsčine kot tujega jezika. Mislim, da je to zelo pomembno, saj živimo v času, ko se vsi odpiramo, ko je vedno več stikov med sosedi.«

Marsikaj bi še lahko rekli, tudi o stikih s sosednjo Mad-

žarsko. Vse redkeje je slišati povzetek snovi v madžarskem jeziku. Mislim, da za pravo dvojezičnost ni dovolj motivacije.«

In o dvojezičnosti bi lahko še govorili. Prav gotovo je nekaj, kar je na papirju, drugo pa je stvarnost. Vodja katedre, dr. József Varga, meni, da bi bilo potrebno nekako uzakoniti in urediti to, da bi morali študentje, ki prihajajo z narodnostno mešanega območja v Pomurju, obvezno obiskovati pouk madžarskega jezika. Še več ur bi bilo potrebno nameniti jezikovnemu, metodološkemu in strokovnemu izobraževanju prihodnjih pedagoških delavcev. Več znanja bi potrebovali iz dvojezične metodike pouka.

Silva Eöry

EVROPSKA ŠOLA TUDI V SLOVENIJI?

Čas, ki ga živimo, prinaša iz dneva v dan spremembe, ki bistveno posegajo tudi v naše šolstvo. Še do včeraj smo, denimo, trdili, da je osnovno vodilo našega šolskega sistema izobraževanje za delo in samoupravljanje, danes pa želimo razvijati izobraževanje za ustvarjalnost in razvoj; ukinjamo celodnevne osnovne šole, uvajamo zasebno delo tudi v vzgoji in izobraževanju, vračamo gimnazijo (velitno: srednjo šolo), »depolitiziramo« organiziranje učencev (koniec pionirskih in mladinskih organizacij po šolah), prizadevamo si za prehod na 10-letno obvezno šolanje... Kakšna naj bo torej sodobna, današnja šola ali vsaj šola leta 2000? O tem smo se pogovarjali s pedagoškim svetovalecem Organizacijske enote Zavoda za šolstvo Slovenije v Murski Soboti, Ferdin Pihlarjem.

»Res, vzgojno-izobraževalna dejavnost, učni programi in tehnologija pouka so pod neprestanim vplivom znanstvenih spoznanj in spoznanj pedagoške stroke ter družbenih sprememb, ki naravnost narekujejo potrebo po drugačni strategiji vzgoje in izobraževanja tudi v Sloveniji. Za čas, v katerem živimo, je značilna neverjetna mehanizacija in avtomatizacija telesne aktivnosti človeka (Računalniki, roboti, avtomatski stroji...) in kibernetizacija intelektualnih procesov dela, pojavljajo se novi viri energije, vedno večja je možnost kontrole bioloških procesov, človek čedalje bolj obvladuje prostor itd. Vedno več je znanstvenih delavcev, s tem pa se širi obseg in kakovost človekovega znanja. Nekateri viri govorijo, da je na posameznih področjih letno okrog 70.000 novih virov znanj. Čas od znanstvenega odkritja do tehnološke uporabe se je zmanjšal z nekdanjih 30 na 2 do 3 leta danes. Ti in še vrsta drugih razlogov spodbujajo v večini evropskih držav spremembe vzgojno-izobraževalne dejavnosti šol, ki pogosto zaostaja za znanostjo, proizvodnjo in družbenim življenjem. Pogosto je slišati tudi trditve, da je šola s svojimi programi in vsebino dela preveč obrnjena v preteklost in sedanost, premalo pa v prihodnost. Za izpopolnjevanje šolskega sistema si prizadeva večina držav v Evropi ob prepričanju, da so od ravni izobraženosti in vzgojenosti mladih in odraslih odvisni družbeni napredek, kulturni razvoj in tehnološki proces.

Spremembe pri izobraževanju ljudi zahtevajo tudi družbene spremembe pri nas, predvsem

zaradi uveljavljanja političnega pluralizma in vprašanja ideologizacije. Tudi evalvacija programa življenja in dela osnovne šole pri nas kaže, da bo v konceptu dela potrebno opraviti nekatere notranje reforme in učiteljem ponuditi različne didaktične sisteme. Vsekakor pa je potrebno ustvariti razmere, da bo veliko bolj omogočen hevrstičen pouk (na-

vajanje učenca k temu, da sam najde pravo rešitev), ki bo temeljil na otrokovi ustvarjalnosti.«

— Če se doslej nismo, pa se bomo morali prav gotovo v prihodnosti bolj zavedati po rešitvah, ki jih uspešno izvajajo drugod. V katero smer gredo spremembe v osnovnem šolstvu?

»Lahko rečemo, da ubirajo različna pota. Najpogostejše se zakotajo k podaljševanju šolanja, večji demokratizaciji izobraževanja in splošnemu dvigu izobrazbene ravni državljanov. Torej jim gre za višjo kakovost ljudi.

Skrbijo tudi, da so različne stopnje izobraževanja vertikalno in horizontalno povezane in da so veliko bolj poudarjeni etični in estetski elementi vzgajanja. Spodbujanje kritičnega mišljenja in ustvarjalnosti otrok pa je seveda značilnost šolskih sistemov vseh razvitih dežel.«

— Ali so vam znana tudi konkretna dejstva, kako te zasnove uresničujejo v praksi?

»Pri realizaciji prenovitvenih postopkov je seveda potrebno biti zelo previden in dovolj konkreten. V spremembe je v večini primerov zajeta organizacija dela, kot so fleksibilni sistemi pouka, šole brez razredov, skupinski pouk idr. Z enako pozornostjo uvajajo tudi novosti pri posodabljanju pouka z večjim deležem problemskega, predvsem pa pouka na več ravneh, projektno delo ipd. Težijo, seveda ob ustreznih razmerah, k takim oblikam pouka, ki se prilagajajo posamezniku. Znanstveni in tehnološki razvoj pa vplivata na posodabljanje vsebin izobraževanja in uvajanje novih predmetov, kot so informatika, tehnologija idr. V nekaterih najbolj razvitih državah povečujejo tedensko število ur matematike, tujega jezika, naravoslovja in tehnologije. Učitelj je čedalje manj predavatelj in spraševalec, vedno bolj pa raziskovalec, strateg pedagoškega dela, programer, pedagoški diagnostik, organizator vzgojno-izobraževalnega dela, vzgojitelj ter javni in kulturni delavec. S takšnim načinom dela je preživela uniformirana šola. Kljub vsemu snujejo nove projekte, ki naj bi prinesli višjo raven vzgojno-izobraževalnega dela in višjo kakovost pouka, predvsem s pogledom v 21. stoletje.

— Ali lahko pričakujemo, da bo tudi v Sloveniji zavelo kaj podobnega, kar bo tudi našo šolo razuniformalno, depolitiziralo, sprostito ustvarjalnost učencev in učiteljev in jo skratka približalo šoli razvite Evrope?

»Razmišljanja v Sloveniji gredo v smeri kot drugod v Evropi;

tudi pri nas se torej govori o po daljšanju šolske obveznosti, po večanju ur tujega jezika, raznih menitvi programov in podobno. Vsekakor pa so predvsem v našem času nekateri slovenski strokovnjaki zelo kritični do sedanjih razmer v našem šolstvu, in ko človek posluša ali bere njihove ocene, dobi vtis, kot da ves čas doslej živeli zunaj dogajanja. Pomembna pa so izodiščna načela prenove slovenske osnovne šole. Gre za resno oprejševanje psiholoških značilnosti in različnosti otrok, predvsem pa za to, da bi šola postala taka, da bi jo učenci radi obiskovali in bi se v njej dobro počutili učitelji. Pri nas je veliko vprašanj, ki kar kličejo po drugih rešitvah. Ker je šolstvo gotovo obči interes, je nujno, da država v celoti prevzame skrb za njegovo materialno stanje, manj kot 5 odstotki družbenega proizvoda za osnovno šolstvo, prihodnje več ne bo možno zagotoviti, saj bo potrebno končno uvesti pravičnejši sistem financiranja vzgojno-izobraževalnih organizacij, nagrajevanje pedagoških delavcev in njihovo napredovanje v poklicu. Sedaj je tudi pre malo možnosti za spodbujanje inovativnosti učiteljev, pa tudi permanentno izobraževanje, pa je tudi, da bo moral za izobrazbeni razvoj prevzeti vsak odgovornost tudi vsak posameznik, ker bo v prihodnje morali stopati na trgu delovne sile. dosedanja razmišljanja pa gredo tudi v smeri večje demokratizacije vzgojno-izobraževalnega sistema, ki naj bi postala več izbirnosti, različnosti in različnih didaktičnih sistemov, bodo morali biti preverjeni poskusnih šolah. Predvidevajo spremembe pri ocenjevanju vse kaže, da bodo nekatere vsebinske oblike opuščene. Predvidevajo tudi večji vpliv staršev in spreminjanje tudi šolski kolektiv, naj bi se tudi šolski kolektiv, kot kaže, s tremi semestrskimi šolami približeval državnim hodne Evrope.«

JOŽE GRAJ

ZDRAVSTVENI DOM LJUTOMER

ZAKAJ ZDRAVSTVO NA CANKARJEVEM BREGU NE DOBI DENARJA?

Direktorica zdravstvenega doma iz Ljutomerja Ana Žerdin, ve povedati, da je bila pred približno petimi leti oddaja, kjer so predstavili šestnajst nezaposlenih zdravnikov. Prav vsem so poslali pismo, v katerem so ponujali zaposlitev v njihovem zdravstvenem domu. Odgovoril je le eden in še ta, da bo raje počakal na možnost zaposlitve v okolici Ljubljane. V Pomurju pa je bilo pomanjkanje zdravnikov in vabili so jih — morali so jih — iz drugih jugoslovanskih republik. Zato Ana Žerdin pravi, da je bila kadrovska politika v republiki nepravilno vodena.

Zdravnike so dobili, vendar pa jih je sedaj kar pet na specializaciji, tako da imajo še naprej kadrovsko stisko. S prvim junijem pa se bo vrnil specialist medicine dela, drugo leto pride ginekolog. Na specializaciji so še zdravnik za otroško zdravstvo ter dva za splošno medicino. Z vračanjem specialistov pa se spet poraja drug problem, in sicer prostorska stiska. V ljutomerskem zdravstvenem domu je nastal velik problem prostorske stiske v dispanzerskih službah.

»Nujno bi nam bili potrebni prostori za ginekološki dispanzer. Sedaj je še nekako šlo, saj je pri nas delal ginekolog po pogodbi le dvakrat na teden. Sedaj pa se kmalu vrne naš specialist in razmere bodo nevezdrne. V isti stavbi sta namreč tudi otroški in šolski dispanzer, skupna čakalnica pa seveda niti prostorsko niti strokovno ne ustreza,« pravi direktorica.

V zdravstvenem domu v Ljutomeru so mislili obnoviti stari dom in narediti nadzidavo, vendar za to nimajo in niso imeli denarja. O nujni rešitvi so se pogovarjali že v občinski vladi, vendar je bilo rečeno, da mora to priti v referendumski program. Če bodo uspeli, da pride gradnja novih prostorov za potrebe zdravstvenega doma v referendumski program, pa je še vedno vprašanje opreme. Kolikor je je, je zastarela ali pa je sploh ni. Prišel bo torej specialist, a ne bo

imel potrebne opreme. »V vseh dejavnostih je tako, tudi v zobotehnikah. Ker ne moremo kupiti potrebne opreme, nas bodo tehniki, ki jo imajo in opravljajo zasebno prakso, prehiteli. Tako je tudi pri avtomobilih reševalne službe. Pred časom pa smo zbirali denar po podjetjih za nakup manjšega aparata za ginekološki dispanzer in ga tako lahko kupili.«

Pomurski zdravstveni center že nekaj časa pripravlja in išče oblike drugačnega organiziranja. Koliko pa bodo o nji lahko sami odločali ob tem, da je postalo zdravstvo z ukinitvijo sivo republiško, je še odprto. Sedanja oblika orgnairanja pa je imela nekatere dobre in tudi slabe plati.

V ljutomerskem zdravstvenem domu so kot prvo slabo stran navedli reševalno službo, drugo pa je dežurn

stvo, ki je obvezno v vseh zdravstvenih domovih. Vendar je to težje v manjših domovih zaradi kadrovske sestave in pa tudi denarja.

»Mislim, da bi se enkrat morali dogovoriti o nujni zdravniški pomoči na ravni bolnišnice, kot jo imajo organizirano na primer pri naših sosedih v Čakovcu.«

Od financiranja zdravstva iz republiške blagajne so si mnogi precej obetali, vendar so ostala nekatere pričakovanja neizpolnjena. Zdravstvene delavce bodo predvsem ugotovitev, da zdravstvo ne dobi vsega denarja, ki se zbere s prispevnimi stopnjami.

»Nekdo bi moral dati odgovor, zakaj zdravstvo na Cankarjevem bregu, kot rada pravim, ne dobi denarja, katerega uporabniki — nekateri z veliko težavo — dajo od sebe,« pravi direktorica ljutomerskega zdravstvenega doma, dr. Ana Žerdin.

Majda Horvat

Nič več: pa smo jih ...

Če so se doslej delavci gradbenih podjetij bahali ob neki licitaciji, ki so jo dobili, češ pa smo jih (druge konkurente), naj bi bilo poslej drugače. Sindikalna politika naj se loči od poslovne in licitacije naj se ne dobivajo na račun živega dela delavcev. Za takšno načelo so se opredelili predsedniki sindikata podjetij s področja gradbeništva v Pomurju na srednjem pogovoru, ki ga je v Murski Soboti pripravil Medobčinski svet Pomurja, ki je sestavljen del Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ko je tekla beseda o ustanovitvi regijskega odbora sindikata delavcev gradbeništva Pomurja. Dogovorili so se tudi, da bo sedež tega odbora v Lendavi, ustanovno skupščino pa bodo sklicali še ta mesec.

In kako bo s kolektivnimi pogodbami za delavce gradbene dejavnosti? Osnutki so že pripravljani in njihovo osnovno vodilo je, da delavci ne smejo izgubiti že pridobljenih pravic. Kolektivna pogodba ne more biti pravilnik, temveč zares pogodba, ki bo določala pravice delavcev.

Jože Graj

Ukinitev celodnevne OŠ Beltinci

S 1. septembrom letos bo ukinjena celodnevna vzgojno-izobraževalna oblika dela na Osnovni šoli 17. oktobra Beltinci. Ob določenih potrebah pa bodo na tej šoli organizirali oddelke podaljšane bivanja za učence od prvega do četrtega razreda. Hkrati bodo reševali kadrovska vprašanja, zlasti pedagoških delavcev in tehnične osebe, v dogovoru s posameznimi osnovnimi šolami v sosednji občini. Presežek pedagoškega kadra pa bo imel določeno prednost pri sprejemanju na nova delovna mesta. Za vse tiste, ki v določenem času ne bi dobili ustreznih del in nalog, pa bo zagotovljen osebni dohodek.

Takšen je sklep o ukinitvi celodnevne vzgojno-izobraževalne oblike dela na beltinski osnovni šoli, ki so ga sprejeli delegati zborov združenega dela in krajevnih skupnosti Skupščine občine Murska Sobotna na nedavnem skupnem zasedanju.

M. J.

Višje družbene denarne pomoči in prispevki

Tudi v maju se bodo družbene denarne pomoči zvišale, prav tako pa tudi prispevki za oskrbo v vseh, domovih za ostarele ter v socialnih zavodih. Tehnika izračuna višine zneskov ter pomoči in prispevkov ima za podlago lastni povprečni dohodek družine članov na družinskega člana. Letni zneski pomoči in prispevkov pa se preračunavajo na dan vrednost tako, da se zvišajo za liko odstotkov, za kolikor so zvišali povprečni osebni dohodki zaposlenih v letošnjem januarju februarju glede na lanske prečke.

Z majem se bodo aprilske denarne pomoči otrokom zvišale za 14 odstotkov, najnižja bo 691, najvišja pa 691.

Prispevki za oskrbo v domovih za ostarele ter v socialnih zavodih se bodo, ob tem, da materialne razmere družin niso nespremenjene, povečali za 35 odstotkov. Enako seveda prispevke svojcev, ki so dolžni spevati k oskrbnim stroškom v domovih in zavodih.

Z majem bodo višje tudi rejenice. Rejenica bo dobila za rejenca tisoč 46 dinarjev, za (status rejenice) 3 tisoč 130 dinarjev, višji pa bo tudi prispevek materialne stroške rejenca.

Za 6,5 odstotka bo vir za preživljanje in bivanje dinarjev, žepnina varovanca v domovih za ostarele in socialnih vodih bo 180 dinarjev.

Zviša se tudi denarna nadomestilo za invalidnost bo tisoč 471 dinar, za celotno tugo nego 841, 420 dinarjev, dodatek ogroženim upravičencem nego pa še 420 dinarjev.

Soudeležba k zdravstvenim ritvam pa ostaja še naprej nespremenjena.

KOMU ZAUPATI: ZSSS, ZNSS ALI NSS?

K MANJŠINSKEMU STANDARDU ZA ŠTAJERSKE SLOVENCE

Blazen tisti, ki ničesar ne pričakuje, saj tako ne bo nikoli razočaran.

(Alexander Pope)

V letu 110-letnice ustanovitve Deutscher Schulverein na Dunaju (združen s Südmark še danes deluje proti Slovincem na avstrijskem Koroskem in Štajerskem), 35-letnice podpisane avstrijske državne pogodbe s 7. členom o narodnostnih pravicah Slovencev na Koroskem in Štajerskem ter Hrvatov na Gradiscanskem, 15-letnice Kluha slovenskih študentov v Gradcu in 5-letnice ustanovitve Dunajskega centra avstrijskih narodnostnih skupnosti s Karlom Smollem kot predsednikom se je najbrž dovedlo utemeljeno ukvarjati s pred malone poldrugim letom ustanovljenim kulturnim društvom 7. člen za avstrijsko Štajersko (popoln naslov je: Znanstveno društvo prijateljev za uveljavitev, uresničevanje in pospeševanje v 7. členu državne pogodbe iz leta 1955 navedenih humanih, kulturnih in šolskih pravic, zahtev in dejavnosti avstrijskih državljanov na Štajerskem). K utemeljitvi bi dodali lani oktobra v madžarskem Sopronu izrečeno izjavo dr. Francija Zwitterja, koordinatorja Delovne skupnosti narodnih skupnosti sosednjih dežel — to je za 14. srečanje narodnih manjšin — da je potrebno, da se vsaj do prihodnjega srečanja leta 1990 izdela listina standarda manjšinskih pravic, ki so nujno potrebne za življenjski obstoj in nadaljnji razvoj narodnih skupnosti. Gotovo moramo/moramo k »ogroženim narodnim skupnostim« prirediti okrog tri do pet tisoč dvojezičnih prebivalcev na mejnem delu avstrijske Štajerske v okrajih Radkersburg/

rodnih skupinah Slovinci na Štajerskem niti na eni ljudski šoli nimajo možnosti oz. pravice do elementarnega pouka tudi v slovenščini. Odvetnik Kulturnega društva 7. člen dr. Sepp Brugger je na tiskovni konferenci najprej opozoril na to, da je vsekakor mogoče govoriti o avtohtonem naseljenem območju, ki je strnjeno okrog Radgone in Lipnice/Leibnitz. »Prav to je bilo znano tudi že ob pogajanjih za državno pogodbo; Slovinci na Štajerskem ne bi bili zajeti v 7. členu, če ne bi obstajali. Prav zato jim je treba uresničiti zajamčene pravice. Te pa so enake kot pravice za Slovence na Koroskem; prav zato je potrebno najnovejšo razsodbo ustavnega sodišča izvajati tudi v primeru Slovencev na Štajerskem!«

Slovenski Vestnik ugotavlja, da se v tem času Slovinci na avstrijskem Štajerskem še vedno na nobeni šoli ne morejo učiti slovenščine. »Celo te možnosti nimajo, da bi se na ljudskih šolah učili kot prvega ali drugega živega tujega jezika. V Radgoni na primer niti na eni šoli ne omogočajo slovenščine kot prostega predmeta ali neobveznih vaj. V tem šolskem letu je mogoč obisk slovenščine kot prostega predmeta let na trgovskih akademijah v Lipnici in Deutschlandsbergu ter na realni gimnaziji (BORG) v Deutschlandsbergu. Za gimnazijo v Radgoni pa pravijo, da so se prijavi štiri učenci, torej pouka slovenščine ni...« poroča časnik in dodaja namero odvetnika društva dr. Bruggerja, da trenutno še ne mislijo vložiti tožbe pri ustavnem sodišču. Aktivisti društva namreč še vedno upajo, da bo

Kateri so pomembnejši poudarki v programu našega sindikata? Milan UTROŠA: »Na našem kongresu smo sprejeli dva programska dokumenta. Prvi je dolgoročni, ki je nekakšen manifest, drugi dokument pa so temeljne naloge sindikata za obdobje 1990—1994. Ta dolgoročni dokument je sestavljen iz treh

Rasko Plohl, predsednik Neodvisnega sindikata Slovenije

sklopov: v prvem opredeljujemo naš odnos do družbe, drugem temeljne sindikalne cilje, v tretjem pa govorimo o prenovitvenih ciljih. V našem srednjoročnem dokumentu, do leta 1994, pa bo poudarek na uresničevanju prvega, to je dolgoročnega programa, mednarodnih dokumentov o ekonomskih in socialnih pravicah in resoluciji evropske konfederacije dela. Prednost dajemo uresničevanju pravice in svobode dodela, pravičnemu plačilu, ki zagotavlja dostojno življenje delavcu in njegovi družini, zagotavljanju človeka vredne delovne in življenjske razmere. Govorimo tudi o socialni varnosti in višji kakovosti življenja ter o pravnem varstvu delavcev in sindikalnih zaupnikov.«

Rasko PLOHL: »Naše programske usmeritve delimo na štiri področja: socialni programi, humanizacija dela, enakopravnost in nestranski sindikalni politični program. V prvem delu opredeljujemo naše naloge na področju dviga kakovosti delavčevega standarda, se pravi: dostojni dohodek zaposlenih, upokojevcem, študentom, invalidom in drugih. Zmanjševanju davkov, najpomembnejšim proizvodom, povečanje vrednosti nadurnega, nočnega in prazničnega dela...«

V drugem delu govorimo o nadzoru nad delovnimi normami, ustreznosti zaščiti na delovnem mestu, ustreznih delovnih razmerah... Pod enakopravnostjo razumemo odpravo diskriminacije pri zaposlovanju. Naš nestranski politični sindikalni program pa pomeni, da se bomo borili za neodvisnost republike Slovenije, za humano pravno in parlamentarno državo, blagostanje posameznika in celotne družbe, svobode izražanja in mišljenja in delovanja in drugo.«

Štefan SKLEDAR: »Jaz bi se od teh deklarativnih stvari nekoliko oddaljil, saj bo vsak sindikalni program moral temeljiti na mednarodnih konvencijah. Menim, da nima smisla, da bi vse to tukaj naštevati. Tudi mi imamo programsko deklaracijo, kjer je precej teh deklarativnih stvari tudi zapisanih. Za današnji trenutek pa menim, da je pomembnejše, da se skoncentriramo na bistvenejše stvari: kolektivna pogodba, vključevanje sindikata v

delo parlamenta in življenjski standard delavcev. Osebnost — in tudi moj sindikat tako — menim, da se bomo o teh stvareh v Sloveniji morali še precej naučiti. Pogledati bomo morali tudi kakšen model, ki je v uporabi na Zahodu. Sedaj smo dobili nekakšno generalno pogodbo in v ZNSS menimo, da takšna pogodba nikjer ne obstaja. Gre za preveč centralističen način, drugič je preobsežna in tretjič — poudarek mora biti na panožnem sindikatu in panožni pogodbi. Dogovarjati pa se bomo morali vsi sindikati, ki smo za tem omizjem.«

Če povem nekaj o obilicijem delu kolektivne pogodbe: menim, da je sporno vprašanje stavke in prav tu in še pri nekaterih drugih vprašanjih se bodo pokazale razlike med našimi tremi sindikati.«

Evgen Titan, član predsedstva Zvezde neodvisnih sindikatov Slovenije

KOLEKTIVNA POGODBA — TOČKA PRELOMA MED SINDIKATI?

ZSSS je ponudila kolektivno pogodbo. V njej je med drugim zapisano, da mora biti najnižja plača za delavca, ki opravlja najpreprostejša opravila, okoli 4.200,00 dinarjev in da je razmerje med najnižjo in najvišjo osnovno plačo 1:3,2. Se v ZNSS in NSS strinjate s temi izhodišči?

Evgen Titan: »Prvo, kar obžalujemo je, da nismo bili zraven pri sestavljanju kolektivne pogodbe.«

»Ne sprašujem o tem, ali ste bili zraven ali ne, ampak če se strinjate s temi izhodišči?«

Titan: »Naš sindikat se ne strinja. Menim, da je naš sindikat najbližje Zahodu v vseh vprašanjih: minimalni osebni dohodek, svoboda in neodvisnost. S tem sem povedal vse. Ne strinjamo se s temi številkami, ampak zahtevamo višje. Zahtevamo, da se zmanjša delavnik, nestranskih rezerv ne smemo iskati v evropskem delavnem času, ampak v zmanjšanju vsebnosti števil ljudi — balasta (mi močno zmanjšujemo število zaposlenih v sindikatu in povečujemo število pravnih svetovalec...) Če povzamem — zavzemamo se za čim bolj racionalno poslovanje, povečevanje sklada... Faktor mora biti torej višji in tudi minimalni osebni dohodek mora biti višji.«

Se vedno nistem dobil konkretnega odgovora, ali se vi strinjate s tem, da je najnižji osebni dohodek za najenostavnejša dela 4.200,00 din?

Evgen Titan: »Ne!«

Rasko Plohl: »Tudi mi se ne strinjamo. Mi imamo čisto druge plane, ki so bolj ambiciozni. Mi

Vsaj v eni stvari so si (ne glede na nekoordinacijo s celotnim vodstvom sindikata) bili na okrogli mizi vsi enotni: sedanji zakon o stankah, ki je v zvezni skupščinski proceduri, ni sprejemljiv za nobenega od sindikatov. Ne samo da je v popolnem nasprotju z mednarodnimi konvencijami (katerih podpisnica je tudi Jugoslavija), marveč je tako zapleten, da po tem zakonu skoraj nihče ne bi mogel stavkati. Je pa tudi poln nesmislov.

zahtevalo 2.000 DEM neto OD na zaposlenega. Hočemo si že sedaj postaviti cilje, ki so na drugi strani meje, na severu, uresničljivi. S tem bi radi tudi dokazali, da ni nič nemogoče. Vemo, da tega zneska ne bomo mogli doseči v enem ali dveh dnevih, ampak obstajajo možnosti, kako bi postopoma hitro lahko prišli do te ravni: zahtevamo ukinitve vsakršne solidarnosti zunaj meja Slovenije. Tako bi nam ostalo nekaj 100 milijonov dolarjev. Zahtevamo zmanjšanje proračuna SFRJ v razumne meje (dokler SFRJ še obstaja) in obenem redno ter natančno obveščanje javnosti o porabljenem denarju. Stopnja prispevka naj bo enaka za vse zvezne države. Prav včeraj je bil objavljen podatek, da vsak zaposleni v Sloveniji plačuje nekaj 1000 DEM za federacijo. Če bi to ukinili, bi dosegli neprimerno višjo raven, če bi ta denar pretopili nazaj v plače. Seveda je tu še nekaj drugih stvari: zahtevamo še zmanjšanje obdavčenja podjetij in zahtevamo takšno raven davkov, kot jih imajo na Zahodu, to pa je okoli 30 odstotkov. Zahtevamo takšno upravljanje v podjetjih, kot je na Zahodu (ne zavzemamo se za kapitalistični model, govorim le o kakovosti vodenja in upravljanja) in s tem bi hitro dosegli določene premike pri plačah.

Ko zahtevamo te stvari, zahtevamo tudi korenite spremembe gospodarstva. Zavedamo se, da so to procesi, ampak na podlagi tega, bomo slej ko prej prišli na evropsko raven.«

»A ni ta program naperjen k rušenju nove oblasti? To obdobje so že podtaknili ZSSS, ki zahtevajo kot izhodišče le 600 DEM oz. 4.200,00 din.«

Rasko Plohl: »Menim, da je to stvar oblasti. Povem vam eno

Milan Utroša, član predsedstva Svobodnih sindikatov Slovenije

resnico: na začetku 80. let se je vedelo, kam nas bo peljala pot. Vlada v tem primeru ni naredila popolnoma ničesar. Ena od olajševalnih potez, ki bi jo lahko vlada naredila, bi bila ta, da bi sprostiti zasebno iniciativo. Takrat bi že lahko sprostiti tudi zemljiški maksimum. In če bi se to zgodilo, bi danes imeli čisto drugačno stanje.

Zato pa novo vlado čaka ogromno dela. Zavedam se, da kar mora iti v stečaj, bo šlo v stečaj. Od sindikata ne morete pričakovati, da bi zaustavili plaz stečajev.«

Štefan Skledar: »Še eno področje moram omeniti, na katerem stara vlada ni naredila popolnoma ničesar: gre za normalno evropsko socialno politiko. Sindikat se bo v delo parlamenta moral vključiti na področju zaposlovanja, ki pa mora temeljiti na novih osnovah. Ob velikih strukturnih spremembah ne smemo govoriti, da sindikat ne more zagovarjati lenih delavcev — to je le fraza — te strukturne spremembe pomenijo, da bomo morali prekalificirati veliko delavcev. To so zelo velike naloge, ki čakajo novo vlado.«

KAKO MOČNI SO SINDIKATI?

Kako močni ste oz. koliko članov ima trenutno vsak od sindikatov?

Rasko Plohl: »Naš sindikat šteje okoli 1.000 članov, čeprav je o točni številki težko govoriti, saj se nam nenehno včlanjujejo novi, pa tudi naša organizacijska shema je takšna, da ni čvrste povezave, ampak se v neodvisne sindikate združujejo po interesnih dejavnostih.«

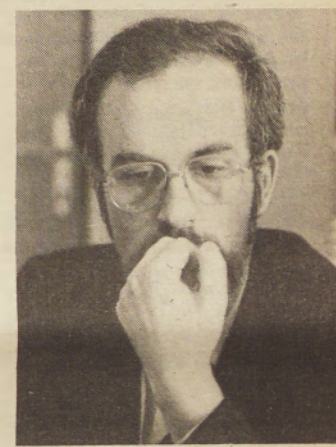
Milan Utroša: »V tem trenutku vam točne številke ne morem dati, saj včlanjevanje poteka po treh linijah: po eni strani včlanjujemo v panožne sindikate, po drugi prek občinskih svetov, nekateri pa se včlanjujejo direktno. Vse to se zbira na enem mestu (v Ljubljani) in zato res nimam pregleda.«

(op. avtorja: po najnovejših podatkih ima ZSSS okoli 100.000 na novo včlanjenih)

Evgen Titan: »V Sloveniji smo še kar dobro zastopani. Najmočnejše članstvo ima primorska, nato ljubljanska in nato sledi naša, murska regija.«

»Koliko imate v Pomurju članov?«

Evgen Titan: »Točne številke vam ne bi mogel povedati. Ver-

Štefan Skledar, član predsedstva ZNSS.

jetno bo nocojšnji zbor nekoliko zaokrožil to številko. Nocoj se bodo zbrali delegati naših osnovnih organizacij in takrat bomo vedeli nekoliko več. Dobro smo organizirani in članstvo ne bo nepomembno.«

KJE SO STIČNE TOČKE?

Na to vprašanje so vsi predstavniki sindikatov odgovorili,

Čeprav smo za okroglo mizo povabili le tri sindikate, pa to ne pomeni, da jih ni v republiki Sloveniji še več. Ti trije so takšni, da združujejo različno članstvo: poklicno, dejavnostno in območno. Vsi drugi sindikati, ki so ustanovljeni, pa so ali čisti poklicni ali čisti dejavnostni. Nekateri se že povezujejo v eni ali drugi sindikat, nekateri pa hočejo ostati samostojni in neodvisni.

da se sicer v nekaterih osnovnih točkah njihovi programi ujemajo, vendar pa niso pooblašteni, da bi ocenjevali in konkretno dogovarjali, katere so te točke. Dejstvo je, da vsak zase ne bo preživel nobeden od sindikatov. Tudi na Zahodu imajo sindikalni pluralizem — obstaja več sindikatov, ki združujejo posameznike ali nekatere gospodarske dejavnosti, obstajajo tudi sindikati, ki so izrazito politično obarvani, kljub temu pa imajo tudi nekakšno koordinacijska telesa, v katerih so predstavniki vseh sindikatov in kjer usklajujejo skupne naloge in enotno nastopajo proti delodajalcem oz. sopodpisnikom kolektivnih pogodb. Verjetno ta faza novonastalih sindikalnih razmer pri nas še pride. Seveda pa to pomeni, da bo do tega trenutka potrebno še nekoliko potrpljenja. Do takrat pa bo vsak, ki se bo včlanjeval v kakšen sindikat, moral dobro premisliti in se sam odločiti.

Dušan Loparnik
foto: Nataša Juhnov

K DRUŠTVENI KRONIKI — Z NAŠE STRANI:

30. in 31. marca 1989, Ljubljana — dvodnevni simpozij o manjšinah na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti; več referatov razpravljalo o slovenskih Slovincih;

3. aprila 1989, Ljubljana — na Inštitutu za narodnostna vprašanja in na slovenski konferenci za manjšinska in izseljenska vprašanja na predsedstvu Republike SZDL razpravljali problematiko štajerskih Slovencev in avstrijske državne pogodbe;

8. in 9. junija 1989, Ljubljana — mednarodno znanstveno srečanje manjšin za jutrišnje Evropo Zvezde društev pravnikov v gospodarstvu Slovenije in avstrijske konference SZDL z omenjanjem štajerskih Slovencev.

Radgona, Leibnitz/Lipnica in Deutschlandsberg, o katerih se je vnovič glaseje in odmevne razpravljalo na nedavni tencu v Gradcu. Celovski Slovenski Vestnik — v številki 32 (247) 8. MAJA — je temu oddal kar celostranski članek pod naslovom Prizadevajo si za osnovne pogoje!, avtor Andrej Mohar pa ga uvaja s predzve predsednice društva Andreje Zemljic, ki smo jo pozveli v prejšnjem Vestniku. Namreč: »V zadnjem času opažamo, kako se ljudje v Deutschlandsbergu, Leibnitzu (Lipnici) in Murtu začenejo učiti slovenščine. Zaradi tega se nam vsiljuje vprašanje, zakaj tega ne počnejo na gimnaziji v Radkersburgu (Radgoni). Je pač tako, da se vsako leto prijavi premalo učencev. Pri tem pa je zanimivo, da vedno le za las zgrešimo bi bilo to vključje.«

Upanje na uvidnost političnih in ustvarjalnih možnosti za izboljšanje poka slovenščine v vseh krajih avtohtonega naseljenega območja štajerskih Slovencev, ostaja.

poglaviti pobudnik za rojstvo društva, dr. Wolfgang L. Gombocz, je k slednjemu potrebnih prijavi osem, prijavilo pa se je menda vedno samo sedem učencev. Zda so število prijavi na pet, pa se prijavljajo samo stiri. Kot da bi si Slovinci na Štajerskem sami hoteli vzeti še to zadnjo možnost slovenščine vsaj nekaj pouka na gimnaziji in jugozahodnem Štajerskem... Sicer pa je problem Slovencev na Štajerskem — tako Mohar! — začenjati s tem, da politiki govorejo, da avtohtonega naseljenega območja Slovencev na Štajerskem baje plohi ni, nadaljuje pa s tem, da kljub državnim pogodbam in celo zakonu o na-

Branko Žunec

Na okrogli mizi je bil govor tudi o sindikalnem premoženju. Člani ZNSS so očitali sedanjemu svobodnemu sindikatu, da si je prigrabil premoženje delavcev. Milan Utroša je te očite zavrnil, češ da so počitniške zmogljivosti, ki jih upravlja počitniška skupnost last delavcev in podjetij, nikakor pa ne sindikata. Tudi prostori, v katerih ima sedež svobodni sindikat, niso njihova last, ampak so sindikati le najemniki in plačujejo najemnine.

Kdo kolje (živino)rejce?

To, da se na napakah nismo ničesar naučili, se v zadnjem času vse česče potrjuje. V Jugoslaviji v 45 letih nismo uresničili nobenega živinorejskega razvojnega načrta in kot kaže, takšnih načrtov še dolgo ne bomo uresničili. Še manj seveda takrat, če bomo nadaljevali s staro prakso in obnašanjem. Živinoreja je pri nas v preteklosti doživljala številne vzpone in padce, neurejen odnos do kmetijstva pa je prihajal v tej dejavnosti še toliko bolj do izraza. Kot po nekem nenapisanem pravilu so se krize v živinoreji ponavljale po določenem časovnem obdobju, ko smo zahajali iz ene skrajnosti v drugo. Bili so časi, ko smo skoraj že povsem uničili osnovno plemensko čredo in preteči je moralo več let, da smo jo vsaj za silo obnovili.

Namisto, da bi vlagali v domačo proizvodnjo, smo hrano raje uvažali in zdaj smo zašli že tako daleč, da nekateri celo napovedujejo, da bomo kmalu postali največji uvozniki hrane. Podatki iz lanskega in začetka letošnjega leta dovolj zgovorno opozarjajo na to, saj so številke o uvozu mesa in živine več kot zaskrbljujoče. Da bi posredovali na domačem tržišču, so se v zvezni vladi odločili za uvoz ustreznih količin mesa, vendar pravega učinka s tem niso dosegli. Uvoženo meso je bilo sicer cenejše, ostaja pa vprašanje, koliko tega mesa je prišlo tudi do potrošnikov in po kakšnih cenah. Da je uvoz lahko zelo donosen posel, pa so spoznali tudi klavničarji in tako so uvažali vseprek, brez vsakršne prave evidence. Tudi živo živino, ki je bila res cenejša, vendar je pomenila nož v hrbet domačim živinorejcem, saj so na ta način zniževali odkupne cene na domačem tržišču. Ze tako prazni hlevi so tako še bolj praznijo in ostaja vprašanje, kdaj se bodo začeli ponovno polniti. Tako dolgo, dokler bomo gledali le na kratkoročne interese, na dolgoročne pa pozabljali, gotovo ne.

I. Kovač

1500 hektarjev slabo obdelanih njiv

V zadnjih 16 letih, odkar v lendavski občini organizirano skrb za ohranjanje sklada kmetijskih obdelovalnih zemljišč, se je njihova prvotna namembnost (od skupnega števila hektarjev) spremenila za 1 odstotek.

Morda to na prvi pogled ni veliko, vendar če bi se tako nadaljevalo, potem bi bilo vsakih toliko let manj zemljišč za pridelavo hrane, s tem pa bi bile tudi slabše razmere za življenje kmetijcev. Res je sicer, da je treba za spremembo namembnosti zemljišč (iz kmetijskih v nekmetijske, na primer za stanovanjsko gradnjo) plačati visoko odškodnino, ki je odvisna ne le od površine, ampak tudi od kakovostnega razreda kmetijskega zemljišča, toda tako pridobljen denar ne prispeva k povečevanju kmetijskega sklada, ampak zgolj za izboljšanje kakovosti zemljišč na drugih območjih, na primer z melioracijami. V občini Lendava, ki kljub industriji še vedno velja za kmetijsko, se zavedajo, da je treba čim dlje ohranjati prvotni sklad kmetijskih zemljišč, zato le v upravičenih primerih ugođe prošnjam za spremembo namembnosti; zemljišč, ki so v prvem kakovostnem razredu, pa praktično ni mogoče pridobiti za nekmetijske namene. Žal pa se dogaja, da kmetijska zemljišča prehajajo v druge namene tudi ilegalno. Tako so ugotovili, da nekateri širijo dvorišča na račun obdelovalnih zemljišč, na njih brez dovoljenja postavljajo gospodarske objekte, občasno pa nastane tudi stanovanjska črna gradnja. Ne da bi kdo kaj plačal, pa se obseg obdelovalnih kmetijskih zemljišč (ile-

galno) zmanjšuje tudi zaradi odpiranja gramoznic, na primer na Kobili in v Petišovcih, kar je toliko hujše, če to dopuščajo tisti, ki bi morali preprečiti. Ugotovimo lahko torej, da se je v 16 letih sklad osnovnih kmetijskih zemljišč (za pridelavo hrane) zmanjšal za več, kot je uradno ugotovljeno na podlagi izdanih soglasij in plačil prispevka. Vse to pa zbujajo skrb.

V oči (in žep) pa bode tudi slaba obdelanost ali pa celo zaraščanost kmetijskih obdelovalnih zemljišč. Tako je kmetijska inšpekcija dognala, da je bilo lani slabo obdelanih 1500 hektarjev njiv, 10 hektarjev njiv pa je bilo celo zaraščanih. Tudi travniki bi lahko dajali več, še zlasti pa tistih 700 hektarjev, za katere so ugotovili, da so slabo negovani in nepogojeni, zato ni dobre košnje. Kar zadeva vinograde, se stanje iz leta izboljšuje, kljub temu pa so lani ugotovili, da je več kot 40 hektarjev vinogradov zapuščenih. Menda je neobdelana zemljišča možno »odvzeti« in predati v obdelavo boljšim gospodarjem, vendar je vprašanje, če bi jih bil kdo pripravljen vzeti, če se s tem lastnik ne bi strinjal.

V občini Lendava pa tudi ugotavljajo, da so mnoge zaščitene kmetije le na papirju. Uradno jih je 983, vendar se mnoge kljub temu še naprej drobijo.

S. Sobočan

KMETIJCI DOBILI SVOJO BANKO

Da je finančna samostojnost eden od najpomembnejših pogojev za uspešen razvoj, so se zavedli tudi kmetijci, zato so že v lanskem letu začeli resneje razmišljati o ustanovitvi lastne kmetijske banke. Do uresničitve te zamisli je prišlo v začetku tega leta in 18. januarja so se na ustanovnem zboru v Celju zbrali delničarji Slovenske zadružne kmetijske banke. Po ureditvi vseh formalnosti je bila banka 16. aprila vpisana v sodni register, od torkove slovesne otvoritve pa nova Slovenska zadružna kmetijska banka, ki ima svoje prostore v Ljubljani, posluje tudi za varčevalce.

Banka ima trenutno 184 ustanoviteljev, ki so vplačali 500 del-

nic ustanovnega sklada v skupni vrednosti 10 milijonov dinarjev v postopku pa je že razpis druge emisije delnic za 150 milijonov dinarjev, ki jih bodo lahko kupovali tudi kmetje in drugi občani. V banki pravijo, da bodo vodili takšno poslovno politiko, ki bo omogočila celovitejšo uresničevanje programov razvoja in tekočega poslovanja zadrugištvu, kmetijstvu in gozdarstvu v celoti ter razvoj zasebnega kmetijstva. Obrestne mere za hranilne vloge in sredstva podjetij bodo nekoliko višje kot v drugih bankah, ker nova banka nima nobenih dvomljivih naložb iz preteklosti, pa bo lahko dajala tudi nekoliko ugodnejše pogoje za posojila.

L. K.

KOKOŠJA KUGA OGROŽA PERUTNINARSTVO V POMURJU

Atipična kokošja kuga je zelo kužna virusna bolezen perutnine, razširjena po vsem svetu. V Jugoslaviji je bolezen stalno v vseh republikah in občasno tudi v Sloveniji. Klasična kokošja kuga se v Jugoslaviji ne pojavlja.

Zadnje mesece so atipično kokošjo kugo ugotovili tudi v Pomurju. Najprej v nekaj naseljih na območju občine Lendava, aprila pa tudi v občini Murska Sobota (Bogojina). Zbolele so le kokoši v zasebnih rejah. V obeh občinah so izvedli vse ukrepe, ki omogočajo uničenje vseh žarišč bolezni in preprečijo njeno širjenje.

Pojavi atipične kokošje kuge v Sloveniji in Pomurju so odsev stanja te bolezni v drugih delih države, kar je zelo pomembno za naše rejce perutnine.

Povzročitelj atipične kokošje kuge je virus. Kot večina virusov je tudi ta občutljiv na visoko temperaturo in sončno svetlobo. Na okuženem dvorišču v polnih mesecih propade mnogo prej kot jeseni ali pozimi. Pozimi preživi na dvorišču ali hlevu najmanj en mesec. V truplu kokoši pa 120 dni. S kožo in mesom zaklane perutnine, shranjene v zamrzovalniku je možnost okužbe tudi eno leto.

V jato vnesemo bolezen z bolno ali okuženo živaljo, ki še ne kaže vidnih znakov bolezni, virus pa že izloča (čas inkubacije). Okužba je možna tudi s

krmo, vodo, opremo ali mesom. Lahko jo vnesemo tudi ptici in človek (npr. s čevlji).

Z atipično kokošjo kugo se lahko okužijo vse pernaté živali. Od domače perutnine so najbolj dovzetne kokoši. Vodna perutnina se tudi okuži, vendar brez vidnih znakov.

Inkubacije, tj. čas od okužbe do prvih vidnih znakov bolezni, traja večinoma 5 do 6 dni.

Bolezen lahko poteka v različnih oblikah. Pri najpogostejši obliki opazimo hiter padec nesnosti, neješčnost, težko dihanje s piskajočim hropenjem in z drisko zelene barve. Odstotek poginjenih živali je pri tej obliki zelo velik.

Najbolj nevarna in pomembna za širjenje atipične kokošje kuge je latentna (prikrita) oblika, kjer opazimo le občasne neizrazite znake bolezni. Živali ne poginejo, vendar pa izločajo povzročitelja.

Zdravila za zdravljenje atipične kokošje kuge ni. Izvajajo se le preventivni ukrepi.

V primeru pojavi atipične kokošje kuge se po nalogu veterinarske inšpekcije tam, kjer je bolezen ugotovljena, bolne in zdrave kokoši ubijejo in neškodljivo odstranijo. To delo opravi veterinarsko-higienska

služba pri Veterinarskem zavodu Murska Sobota. Nato razkužijo vsa mesta, kjer so se kokoši zadrževale. V delih naselja, kjer bolezen ni ugotovljena, vse kokoši zaščitno cepijo s cepivom, ki ga kapljično vbrizgajo v oko in nosno odprtino.

Stroški neškodljivega odstranjevanja poginjenih in ubitih živali ter zaščitnega cepljenja gredo v breme posebnega računa pri skupščini občine. Stroški razkuževanja pa bremenijo lastnika perutnine.

Z novo rejo kokoši moramo počakati najmanj en mesec po čiščenju in razkuževanju dvorišča ter prostorov, kjer so se bolne kokoši zadrževale.

Opisani način zatiranja in preprečevanja širjenja kokošje kuge se je v praksi pokazal kot zelo učinkovit.

V Pomurju je več perutninskih farm v družbenem sektorju in kooperaciji. Preprečevanje vnosa atipične kokošje kuge v te farme sloni predvsem na doslednem izvajanju zoohigijskih ukrepov in programa zaščitnega cepljenja perutnine ter na spremljanju gibanja bolezni v ožji in širši okolici.

Zoltan Šiftar
dipl. veterinar

Pridelovanje cvetnega prahu — izkopanca

Čebele skladiščijo cvetni prah v satnih celicah, v neposredni bližini zalega. Skladiščenje ima dvojni namen: celicah cvetni prah dozori (fermentira), hkrati pa predstavlja zalogo beljakovinske hrane.

V času sezone si družine ne delajo velikih zalog, kakor z medičino, ki jo nenehno nabirajo in kopičijo v panju (med). Zaloga jim zadostuje le za kak teden. Izjemo naredijo med burnim spomladanskim razvojem, nekako v začetku maja, ko ga je v naravi v izobilju, v panju pa so velike dnevne potrebe. Drugo tako obdobje pa se pojavi v času kostonjeve paše. Zdi se, kakor da bi tedaj čebele izgubile kontrolo nad zalogami, saj nakopičijo toliko cvetnega prahu, da ovira matico pri širjenju (gnezda) zalege. Zlasti tedaj je koristno, da odvezujemo obnožinske sate. Počakati moramo le toliko, da prah dozori. To spoznamo po svetleči površini, čebele ga prevlečejo s tanko plastjo medu, s čimer preprečijo dostop mikroorganizmov in s tem kvarjenje. Z rednim odvezovanjem cvetnega prahu čebele spodbudimo k večjim donosom.

Odvezovanje povežemo s širjenjem delovnega prostora in izločanjem starih satov. Dozorel cvetni prah v obnožinskih satih lahko shranimo na suhem in hladnem ter ga obvarujemo pred voščenim moljem. Tako lahko počaka do izkopavanja v zimskem času. Najenostavneje je izkopavanje s poljkleno žico. Naredimo jo lahko sami. Na koncu žice stolčemo v obliki žličke, katere premer mora biti nekoliko ožji kot satna celica. Drugi konec pa vtaknemo v ustrezno držalo. S tako pripravljenim orodjem lahko pričenmo izkopavati. Narobe obrnjen sat namestimo v ustrezno stojalo ali pa ga držimo z levico; podenj damo posodo ali pa samo papir, kamor bo padal pridelek. Z žličko izkopavamo celico za celico.

Izkopane obnožinske sate je najbolje nameniti voščinam. Le če nam sata primanjkuje, damo tiste, ki so novejši, v nadaljnjo rabo v medišče (ne plodišče!). Čebele bodo sate očistile, cvetni prah porabile ali pa z njim napolnile celice, stene celic zgizle, dokler so porušene in jih ob dobri paši dogradile in napolnile z medom.

Cvetni prah izkopanec je manj občutljiv in se ne pokvari tako hitro kakor osmukanec, ki vsebuje več vode (20%). Najprimernejše je, če ga shranimo v zamrzovalniku, medu ali pa neprodu-

šno zaprtega v hladnem prostoru.

Odkupuje ga DO Hp-Medex v Ljubljani.

PRIDOBIVANJE CVETNEGA PRAHU — OSMUKANCA

S pomočjo osmukačev se prične prvo nabiralo obdobje v naših krajih že konec aprila in v začetku maja. V krajih s pravim kostonjem pa osmukavamo tudi junija in v začetku julija. Po tem pa moramo s smukanjem prenehati, ker v tem času čebele nabirajo cvetni prah deloma že kopičijo za zimsko obdobje. Nujno ga namreč potrebujejo za začetek razvoja v naslednjem letu.

Cvetni prah osmukačev pridolujemo s posebno napravo — osmukačem. Namestimo ga lahko v notranjost panja ali pa ga pritrdimo na žrelo panja ter z njim zagradimo vhod v panj. Pomembno je, da namestimo vsem panjem osmukače sočasno. Zlasti važno je to pri panjih AŽ, ki so zloženi v čebeljak.

Z namestitvijo osmukačev se pričelje čebelnjaka precej spremeniti, zaradi česar se čebele nekaj časa motijo. Če jih ne bi namestili vsem panjem, bi bila nevarnost, da bi se čebele zaradi spremenjenega pročelja sprale v sosednje panje, ki bi bili brez osmukačev. Po namestitvi osmukačev počakamo nekaj dni, da se čebele skozi odprte osmukače dobro uletijo in navadijo na novo okolje. Sele tedaj vložimo mreže za smukanje vsem tistim, ki so za to primerni. Ob vračanju čebel v panj si le-te s posebno osmukalno mrežo osmukajo z nog koške cvetnega prahu. Ta pada skozi presejevalno mrežo v predalček, iz katerega z rednim praznjenjem dobimo osmukanec. Najboljši so osmukači, kjer so mreže v notranjosti in se zato čebele najmanj motijo. Predalčki s prostornino najmanj 1 litra morajo biti leseni, da se ne rose. Dno in stene predalčka pa morajo biti izdelani iz plastičnih mrež, kar omogoča kroženje zraka in zato ni potrebno vsakodnevno praznjenje predalčkov.

Največ cvetnega prahu prinesejo čebele, ko je v panjih veliko odkrite zalege. Primeren donos bomo dobili pri družinah, ki imajo najmanj šest satov zalege. Že po zmanjšani količini osmu-

kanka v nekaterih panjih ugotovimo, da je z družino nekaj narobe. Ponavadi se pripravljamo na rojenje ali pa prelegajo mladič. Količino cvetnega prahu pogosto tudi vremenske razmere. Več ga je v vlažnem vremenu in po dežju. Največ ga nanesemo ob 11. ure dopoldne, nakar upada in proti večeru skoro usahne.

Donosi cvetnega prahu so pri približno enako razvitih družinah različni. To je podobno kot pri nabiranju medičine, kar posamezni medarji precej napajo.

Družine, ki jih smukamo, se intenzivneje donasajo cvetnega prahu. Osmukači jim odvzamajo le 15 % prahu, zato ni strahu, da bi jim ga primanjlovalo.

Če se prične medenje v pelodni paši in se zato odmaknejo medu zaradi smukanja znanja za tretjino (kar znanja na larski tehnici pod panjem ne smukamo), moramo osmukanec oziroma mreže odstraniti.

Osmukanec — sveži cvetni prah vsebuje približno 20 % vode, zato se hitro pokvari, če ga ne oddamo. Zaradi njegove sestave ga plesen hitro napada.

Če ga nameravamo shraniti, ga najbolje, da ga posušimo na gnetilni mreži, da zrak lahko kroži. Sušimo ga v senčnem, suhem prostoru in na prepisu (ne na soncu!). Paziti pa moramo, da ne prehitro in premočno posušimo, ker se pore zaprejo in preostali sokovi ne morejo v notranjost in učinkovite vsebine (ovojnice ne prebavljiva!). Kadar pri sušenju zasumi, je dovolj suh, in lu moramo paziti na osebnost, gieno, zlasti rok in predmetov, katerimi pride cvetni prah v stik. Zavarovati ga moramo pred insekti in podpornimi insekti (domači živali (psi, mačke, kokoši), ki tudi lahko povzročijo okužbo pridelka.

Shranjen v neprodušno embalažo (polivinilastih vrečkah) v suhem in suhem prostoru ali pa v zamrzovalniku zdrži več let, da bi se pokvaril.

Tudi osmukanec odkupuje DO Hp-Medex. Svežega prahu smo v papirnatih ali hromiranih vrečkah, posušenega pa v vrečkah iz plastike.

Ivanka Lebo

KRATKA TEHNOLOŠKA NAVODILA

PRIDELOVANJE KUMAR ZA VLAGANJE

Izvor kumar ni popolnoma jasen. Kumare naj bi izvirale s Himalaje. V Indiji so jih gojili že 3000 let pr. n. št., vendar so jih v srednjo Evropo prinesli šele v srednjem veku, in to verjetno Bizantinci. Tako je postala kumara ena najbolj priljubljenih in uveljavljenih zelenjadnic.

Kumare gojimo na različne načine. Pri nas se je najbolj uveljavilo pridelovanje na prostem in samo v manjšem obsegu v zaščitnem prostoru.

Glede na tehnologijo je več načinov pridelovanja, in sicer:

a) na zemlji, pokriti s črno folijo,

b) na nepokriti zemlji (ki je bolj uveljavljena na manjših vrtovih),

c) na zemlji, pokriti z rastlinsko pokrovko (zastirka je lahko slama, listje, trava, ločje, šota itd.).

Prav tako je možna pridelava na opori, kjer kumare rastejo pokončno in jih opletemo po opori. Prednost tega načina pridelovanja so boljša osvetlitev, obiranje je lažje, dobimo več prvorazrednega pridelka, plodovi so manj

deformirani in pridelek je večji. Oporo naredimo iz kolov (razmak je 3—5 m, višina je 1,8 m, v zemljo jih zabijemo 30 cm), na katero napnemo mrežo, ki je lahko žična ali pa je iz polipropilenske vrvice (kvadrati 20 x 20 cm).

V Pomurju se je najbolj uveljavilo pridelovanje na zemlji, pokriti s črno folijo. S tem načinom je rastlina bolj in enakomerneje preskrbljena z vlagjo, pokrita tla so toplejša in strukturnejša, rast plevelov je onemogočena, na pokriti zemlji je več korenin, kar pospešuje rast, plodovi pa so čisti.

Zemljo pokrivamo s črno folijo širine 1 m in debeline 0,05—1 mm. Za 10 arov potrebujemo 40—50 kg folije. Preden zemljo pokrijemo, jo moramo dobro pognojiti in obdelati. Ker mora biti zemlja primerno vlažna, jo pokrijemo takoj po obdelavi, čeprav kumar še ne sejemo. Pri polaganju moramo folijo vsaj 10 cm, zakopati v zemljo, da jo veter ne dvigne in poškoduje. Če je folija nova, naredimo tik pred setvijo luknje premera 5 cm, in sicer v vrsti na razdalji 40 cm. Razdalja med vrstami pa naj je od 1,5 m—2 m.

Pridelovalci, ki imajo starejšo folijo, morajo le-to razkužiti, in sicer z 1% raztopino bakrenega pripravka (cuprablau, cupropin, champion itd.), tako da obe strani folije dobro operejo.

Glede na razmere bi bil zdaj primeren čas za polaganje folije, da obdržimo čim več talne vlage.

Kumare sejemo, ko se zemlja ogreje na 12 do 15°C. Pri nas je

to med 10. in 15. majem. V vsaki jamici posejemo 3—5 semen, 2 cm globoko.

Po parcelo, veliko 10 m x 10 m, potrebujemo 20 dag semen. Pri nas najbolj uveljavljeni hibridi kumar za vlaganje: PARISA, KORNISO, CAPITL MIK, LEVINA FI.

Ko se razvijejo trije pravi listi, posevek prereditimo, tako da vsaki luknji pustimo samo eno rastlino.

Posevek med vegetacijo redimo obiramo in pregledujemo, da ne napadejo bolezni in škodljivci, po potrebi ukrepamo.

V prejšnjih letih je med posevkov kumar predelanih veliko padlo zaradi plesni kužne pseudoperonosporne cuhure.

Da bi bolezni onemogočili, jav ali ga vsaj omilili, moramo vesti tele ukrepe:

1. obvezno upoštevanje barja (kumare se naj sejejo isto površino po 4—5 letih),

2. izbira lege (njiva naj je zračni in sončni leg),

3. posevek ne sme biti pred (dve rastlini na jamico),

4. staro folijo pred polaganjem razkužiti z bakrom,

5. pravilna odбира pripravka fitofarmaceutskega priprave,

6. pri škropljenju dobro škropiti spodnjo stran listja se gliva tam razmnožuje),

7. čas škropljenja (voda naj bo zgodaj jutraj),

8. zmerno gnojiti z dušikom, uporabiti večji odmerek kalijevega gnojila, ki daje večjo odpornost,

O zaščiti s fitofarmaceutskimi pripravki pa v eni naslednji oddaji o kmetijskih nasvetih.

dipl. inž. agr. Miran

FRANCEKOV
PREMIŠLJANJE

Julije bo v G. Radgoni razstava embalažnih materialov, embalaže in tehnik pakiranja. Za najboljši YU OSKARJI

Sejem embalaže INPAK 90

Udeleženci na sejamske prireditelje v Gornji Radgoni so se odločili izdelati in prikazati MEDNARODNEGA SEJMA EMBALAŽE IN TEHNIKE PAKIRANJA. INPAK, Pokrovitelj Inpaka 90, ki bo odprt 4. junija, bo Gospodarska zbornica Slovenije.

Napovedi prirediteljev te vrste v Jugoslaviji ima velik pomen za prehajanje v tržno gospodarstvo. Na letošnjem Inpaku bo sodelovalo okoli 250 razstavljalcev iz Jugoslavije, sodelovali bodo tudi izdelovalci embalaže in pakirne tehnike iz tujine. Inpak 90 v GZ Slovenije pa bosta letos tudi pokrovitelja že 23. jugoslovanskega Oskara za embalažo. Strokovna komisija, sestavljena iz strokovnjakov in predstavnikov kulturne in vse Jugoslavije, bo ekspanzo ocenjevala 24. in 25. aprila.

Cilj sejma je poslovno srečanje izdelovalcev in kupcev embalaže, materialov, strojev za pakiranje in tehnik, opreme na skladišču s strokovnjaki.

Na razpisnem natečaju se pripravljajo v podjetjih in zasebnih podjetjih. Strojni in zbirni razpisali bodo interne natečaje za pripravo dobrih primerkov za Oskara. Prireditelj pričakuje na sejevanje 100 eksponatov. Oskari bodo podelili na otvoritvi 4. junija.

Letos so ponovno vključili že prej denar nagradne vzorce iz Italije, Avstrije in Švice. Se posebej dobro sodeluje Pomurski in ITALIJSKIM INŠTITUTOM ZA OBLIKOVANJE. Saj bodo predstavili Pomurske in sejma sodelovali tudi na področju oskarja 29. marca v Milanu. Posledično velja omeniti, da so v embalaži za YU OSKARJA za embalažo vključeni enaki kriteriji kot v italijanskem.

Sejem bo spremljala vrsta prireditelj, ki so jih nekateri organizirali na prireditvi Intra v Mariboru. Pripravi bodo seminar o embalaži v letalskem prometu, o pomembni promet in o ekologiji in embalaži v Evropi. Na seminarjih bodo sodelovali vsa letališča iz Tisa, delavci Jata, Munchna, ADRIE, LUFTHANSE, in pod predstaviteljem GZ Slovenije prireditelji te posvetovanje na temo SODOBNE TEŽNJE PAKIRANJA V DEŽELAH EGZ.

Posvetovanje bo vodila svetovna skupina strokovnjakov iz Kölna, ki bo predstavila, kakšno embalažo zahteva evropski trg. Boris Hegeduš

LENDAVA

Ilves šele v jeseni

Čeprav so v Petišovcih v neposredni bližini Ina Nafte že pred časom zgradili veliko stavbo, v kateri naj bi se zaposlilo 100 delavcev, je še vedno prazna. Zdaj so otvoritev prenesli na jesen; dotlej naj bi padla odločitev, ali bodo v Petišovcih res izdelovali sveče in čistilna sredstva, kot so sicer zatrjevali, ko so šli v naložbo, ali pa kaj drugega. Medtem so namreč v Iliriji Vedrog v Ljubljani, kjer so se hoteli znebiti omenjenega izdelavnega programa, ugotovili, da je trenutno še najbolj donosen, četudi je ekološko oporečen, zato ga ne dajo kar tako iz rok. Drug vzrok, da tovarna Ilves v Petišovcih še ni zaživela, pa naj bi bil v kadrovskih menjavah v Ljubljani in njihovih posledicah. Ilirija Vedrog pa si sicer tudi prizadeva za razširitev in izpopolnitev izdelavnih programov. K temu naj bi doprinesla tudi najnovejša poslovna povezava z neko švicarsko firmo. V Lendavi so sicer nekoliko razočarani, da razvoj ni šel kot je bilo prvotno napovedano, obupali pa niso, kajti izdelalni objekt je nared, zato bo prej ko slej vendarle oživel. Je pa res, da na samem začetku ne bo omogočil 100 zaposlitev, ampak 80, kar je tudi nekaj, še posebej pa zato, ker imajo v lendavski občini ta čas čez 600 iskalcev zaposlitve in 1.000 »preveč« zaposlenih v podjetjih in ustanovah.

Š. S.

Višje gradbene cene

Z občinskimi odlokom o povprečni gradbeni ceni in povprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč za leto 1990 so v soseski občini določili osnove za določanje vrednosti stavb in stavbnih zemljišč ter odškodnine za razlašena stavbna zemljišča. V skladu s spremembo zakona o razlastitvi se morajo le-te mesečno valorizirati. Indeks povzraščanja cen v primerjavi z lanskim letom je 2805. Po novem znašajo povprečne gradbene cene za kvadratni meter uporabne stanovanjske površine 7.246,20 dinarja, povprečni stroški komunalnega urejanja stavbnih zemljišč pa 15 odstotkov gradbene vrednosti zgradbe. Od tega odpade 10 odstotkov za napravo kolektivne uporabe, 5 odstotkov pa za napravo individualne uporabe.

Pri tem se koristi za razlašeno stavbno zemljišče določi v odstotku od povprečne gradbene cene, ki se je oblikovala v preteklem letu za kvadratni meter stanovanjske površine v družbeni gradnji. Ta znaša na območju mesta Murska Sobotica 1 odstotek ali 72,50 dinarja, zunaj mesta pa 58 oziroma 43,50 dinarja.

M. J.

Integral, podjetje za transport in vzdrževanje motornih vozil, Lendava

Letos 6 mercedesov

Bodo uredili načrtovani obseg prevozov, čeprav še vedno ni rešen problem mednarodnih dovolilnic?

S 1. marcem je bila opravljena nova registracija lendavskega prevozniskega podjetja, ki se od sedaj imenuje Integral, podjetje za transport in vzdrževanje motornih vozil. V kolektivu je zaposlenih 185 delavcev, od tega kar 94 v voznem parku. Letos bodo kupili 6 novih mercedesovih vlečnih vozil, sedaj pa imajo 22 vlečnih vozil, 27 tovornjakov in prav toliko priklopnikov.

»Specializirali smo se za prevoz vseh vrst tekočih tovarov. Glede na pomanjkanje naročil za prevoze na domačem tržišču se usmerjamo vse bolj na tuja območja, kjer smo lani ustvarili četrtno celotnega prihodka. Vse-

skezi imamo težave z mednarodnimi dovolilnicami, ki jih razdeljujejo v ustreznem organu v Beogradu. Bojimo se, da bo letos še težje, seveda, če bi dovolilnice razdeljevali po kriterijih, kot jih predlagajo v Srbiji. Tedaj bi Slovenija dobila komajda polovico lanskega števila dovolilnic za prehode v tuje dežele in vožnje po njih oziroma čeznje. Da bi problem omilili, si skušamo pomagati v okviru skupnosti Alpe-Jadran. Seveda pa gre v tem primeru za dovolilnice za obmejni promet — do 50 kilometrov.«

Tako nam je predstavil težave novi direktor Milan Balantič in dodal, da bodo letos skušali veliko bolj izrabiti prevozna sredstva, in sicer tako, da bodo povečali število prevoženih kilometrov s tovorom, pa tudi drugi napori bodo pripomogli k večji produktivnosti. Posledično namerjajo povečati še obseg storitev v avtomobilni delavnici, in sicer tako za osebnih, kot tovornih vozil in traktorje. Po novem bodo posamezni oddelki oblikovani v profitne centre, kar bo prav gotovo vplivalo na večjo vnemo pri delu (od tega bo odvisno nagrajevanje).

Š. Sobočan

LJUTOMERSKO KOMUNALNO — STANOVANJSKO PODJETJE

Gotovo je bila ena odločilnih ljutomerskih zadnjih vladnih potez, da so z odlokom ustanovili javno stanovanjsko-komunalno podjetje. Odlok ustanovitve pomeni tudi uradno prenehanje Komgrada, saj se bo dejavnost gradbeništva in separacije prenesla v drugo ustrezno družbeno podjetje, za razkladanje vagonov in strojni park pa je predvideno zasebništvu.

Nova organizacijska shema javnega podjetja pa bo zgledala tako. Javno podjetje bo imelo dve enoti (oziroma tri — tretja naj bi bila uprava); komunalna bo zadolžena za vodovod, kanalizacijo, odvoz smeti, pogrebne storitve, pogodbeno še za čiščenje javnih površin, opravljanje vzdrževalnih del v stanovanjih ter storitve občanom. Stanovanjska enota pa bo gospodarila s stanovanji, pogodbeno pa še z investicijskim inženiringom, organiziranjem ogrevanja ter drugim.

Če bo res tako, kot je zapisano in sprejeto z odlokom, bi bili

enoti obračunsko samostojni, kar pomeni, da ne bi smelo biti prelivanja denarja iz ene v drugo enoto (v oklepaju pa le moramo zapisati, da stanovanjska skupnost sedaj nima več sprotne pregleda nad denarjem, ki ga dobi, ker je seveda v proračunski blagajni).

V novem podjetju bo po predvidevanjih 42 delavcev. Komunalna enota in njeno delo naj bi bilo pod neposrednim nadzorom izvršnega sveta in ta bo moral tudi skrbeti, da bodo krite vse izgube, če seveda bodo. Za stanovanjsko enoto pa je predvideno delo z značajem gospodarske de-

javnosti in ustanovitelj ne bo dolžan poravnati nastalih izgub.

Sicer pa je v ljutomerski občini 732 stanovanj, od tega 338 družbenih, druga pa so last delovnih organizacij in posameznikov. Stanovanja so majhna, v povprečju 40 kvadratnih metrov, bila pa so dobro vzdrževana.

V ljutomerski občini obnavljajo staro šolo v Vučji vasi, kjer bo pet stanovanj in prostor za potrebe krajevne skupnosti. V Prešernovi 5 v Ljutomeru bodo dobili deset stanovanj in pet poslovnih prostorov. Zataknilo pa se je pri izračunavanju subvencij, saj je to nalogo pred časom dobil Center za socialno delo. Tako so upravičenci morali na to družbeno denarno pomoč nekoliko počakati.

Majda Horvat

Letos 3300 bivalnih enot

Čeprav so finančni rezultati v Avtoradgoni za leto 1989 še vedno negativni, pa je količina izdelanih, prodanih in izvoženih izdelkov iz meseca v mesec večja. To pa je za 1230 zaposlenih dovolj velik razlog, da z optimizmom gledajo v prihodnost.

Še ne dolgo nazaj je bila Avtoradgoni največji gospodarski problem občine Gornje Radgone. Delavci so bili brez dela, nezadovoljni z nizkimi osebnimi dohodki so odhajali drugam, nazadnje pa sami zahtevali ukrep družbenega varstva. To je bil verjetno zadnji poseg občinske vlade v poslovanje nekega podjetja, na srečo bolj uspešen kot pri prejšnjih. Rezultati so se sicer izboljšali, izguba je zmanjšana za četrtno, vendar vodilni menijo, da bodo za zares dobre finančne rezultate potrebovali še tri leta. Lani so se še ubadali z nerealnim tečajem dinarja pri izvoznih poslih in najemanjem posojil z visokimi obrestnimi merami. Na domačo prodajo niti ne računajo, kajti le-ta se je zaradi plačilnih problemov močno zmanjšala. Zato pa bodo še bolj povečali izvoz.

»Mi smo izvoz v letu 1989 v primerjavi z letom prej praktično podvojili in je znašal 10,5 milijona dolarjev. Izvažamo v glavnem bivalne enote, nekaj vozil, opravljamo pa tudi prevozne storitve. Letos se izvoz še povečuje. Pogodbe so dolgoročne in vsaj naslednjih pet let ne bi smelo biti težav. Največji kupec je Avstrija, nato Nemčija, Švica, Italija ter druge evropske države in Bližnji vzhod. Kupujejo jih gradbeni podjetja za bivanje delavcev na gradbiščih, zadnje čase pa izdelujemo tudi vedno več sestavljenih objektov za trgovine, šole, banke, vrtnice in podobno, ki nam domačijo »trdo gradnjo«, je dejal direktor proizvodno-transportnega podjetja Avtoradgona Janez Rozman.

Cena bivalne enote na tujem in domačem trgu je 6,5 do 7,5 tisoč mark. Lani so jih izdelali 2500 (od tega 70 odstotkov izvozili), letos pa naj bi jih že 3300, od tega je kar 90 odstotkov na-

menjenih za tuji trg. Lani so izvozili tudi polovico od 500 mini in midibusov (dolžine 6 in 8,5 metra).

Če so lani še razmišljali o ustanovitvi mešanega podjetja v Gornji Radgoni, pa je letos nasprotno. Tačas že čakajo na uradno dovoljenje iz Beograda za usta-

nes je v interesu vseh, da vzdržujejo vozni park s čim manj materiala. Na tak način so že zmanjšali stroške poslovanja. Tudi tukaj načrtujejo novost, saj naj bi v prihodnje opravljali tehnične preglede tudi za zunanja vozila. Možnost sodelovanja in zasluzka pa vidijo tudi v gradnji večjega

Urejena okolica in dober prvi vtis o podjetju sta pri sklepanju pogodb s tujimi partnerji zelo pomembna. Tega se zavedajo tudi v Avtoradgoni.

novitev mešanega podjetja v Eisenstadtu v Avstriji. Na ta način si bodo olajšali izvozne posle, predvsem prevozne.

Z januarjem letos pa je v Avtoradgoni kar precej sprememb. Proizvodno transportno podjetje ima sedaj štiri programske enote: Bivalne enote, Vozila, Transport-Servis in Trgovina. Servisna dejavnost ne more biti konkurenca prevoznim, še posebej, če sta obe v okviru enega podjetja. Prej je bil namreč cilj servisa, da na vozilih (seveda domačih) ustvari čim več dohodka z veliko vložene delo in materiala. Da-

bencinskega servisa, za katerega so že odstopili del svojega zemljišča. Kupljeno imajo že vse potrebno za avtopralnico, potrebujejo le še primerne partnerje. Zaradi bližine meje upajo na velik promet, kajti Evropa noče več puščati na svoje ceste umazanih tovornih vozil. Ob bencinskem servisu in avtopralnici bi bilo tudi večje počivališče tovornih vozil, kjer bi organizirali čuvajsko službo.

Nov zagon v poslovanju Avtoradgone je vsekakor najlepše darilo ob njeni 40-letnici.

Bernarda B.-Peček

Prodali 40.000 ton lepil

V lani Nafiti so v lanskem letu prodali čez 40.000 ton lepil, ki jih potrebuje lesno gospodarstvo oziroma lesnoprredelovalna industrija, sicer pa industrija pohištva. 5000 ton lepil pa so izvozili. V prvih šestih mesecih letošnjega leta so izdelali 12.800 ton lepil, od tega so izvozili 1500 ton. Izvoz v zahodne države je spet postal negospodaren. Da bi bile težave še večje, je v krizo zašla tudi slovenska pohištvena industrija, kar pomeni, da se bo težje prodajalo tudi na domačem trgu. Upajo, da bodo tudi letos prodali toliko lepil kot lani, saj izdelujejo eno najboljših lepil. Jani D.

Čevlji za vaš smelejši korak iz uvoza!

Edina brezcarinska prodajalna v Sloveniji v kateri lahko po najugodnejših cenah kupite izdelke iz usnja.

Čevlji, torbice, kovčki, športna obutav, pasovi in modni dodatki iz Italije

Čevlje dobite že za 35 mark!

HISTRIA, brezcarinska prodajalna na mejnem prehodu v Gornji Radgoni

v Kerenčičevi ulici 12

Pokličete nas lahko tudi po telefonu 74 406.

Pomlad ob potoku

Ko grem domov iz šole, vidim dva potoka — v Biserjanah in v Dragotin-
cih. Ob potoku rastejo trava, jelše in
rože. Zgodaj spomlad cvetijo zvonč-
ki. Sedaj cvetijo lepe rumene potočni-
ce. Voda je tekoča in čista. Na dnu
potoka sta kamenje in pesek. V vodi
plavajo ribe, paglavci in žabe. V Bi-
serjanah je potok reguliran. Ob vodi
je obloženo kamenje, nad njim raste
trava, ki jo kmetje kosijo. Lepo je pri-
slušniti žuborenju potoka.

Darjan Drobec, 2. b

Sedel sem ob potoku in opazoval,
kako se je zaba grela na soncu. Okrog
nje pa so cveteli zvončki, podleski in
pasji zob. Tudi trava je že dobila svo-
jo svežo zeleno barvo. Grmičevje je
začelo poganjati. Divja češnja je prav
lepo cvetela. Ptčki so veselo peli. Po-
mlad je tu. Vsak dan je narava lepša.

Darko Karlo, 2. b,
OŠ Videm ob Ščavnici

PREPIR ZA PRAZEN NIČ

Bil mi je dolgčas, zato sem se spravi-
la na bla-bla škatlo, kot sem v ti-
stem trenutku poimenovala televizijo.
Nenahoma se obračala iz enega pro-
grama na drugega, a serije, ki bi bila
vredna pozornosti, nisem našla. Zato
sem vsa razočarana vzela v roke neko
revijo in jo začela prelistavati. Pogled
mi je obstal na nekem receptu za pri-
pravo hrane. Ime je bilo tako zaplete-
no, da ga nisem znala niti prav pre-
brati.

najboljša ta hip

Drugi dan, ko sva se s prijateljico
pogovarjali, je pogovor čisto slučajno
nanesel tudi na pripravljanje hrane.
Pripovedovala mi je, kako sta z ma-
mo pripravljali specialiteto njihove
kuhinje. Jaz pa sem ji zaupala recept,
ki sem ga včeraj prebrala v reviji. Ta-
ko sva kramljali še o marsičem, do-
kler mi ni šlo vprašanje, če je ona že
poskusila to jed z zapletenim ime-
nom. Rekla je, da jo je enkrat že po-
kusila. Jaz pa radovedna kakor sem,
sem jo ko začela obmetavati s vpra-
šanji: »Kakšna je bila? A je bila oku-
sna? Ali si jo dosti pojedla? Kako iz-
gleda?« in še bi lahko naštevala.
Uboga prijateljica ni vedela, kaj bi
odgovarjala. Ona je namreč mislila,
da sem jo jaz že jedla, zato je tudi ona
pritrkala, čeprav zanjo še svoj živ dan
sploh ni slišala, kaj da bi jo šele jedla.
Ker mojim vprašanjem ni bilo ne
konca ne kraja, se je moja prijateljica
uprla in ni več hotela odgovarjati. Ko
sem jo vprašala, kaj ji je, mi je odvrni-
la: »Če si jo že sama jedla, kaj me po-
tem toliko gnjaviš?« Jaz pa sem ji ta-
koj odgovorila, da je nikoli v življe-

nju še nisem niti videla. Prijateljci je
preklopel. Mislija je namreč, da jo
vlečem za nos. Začela se je šopiriti
kot petelin in me obmetavati z nepri-
jemnimi izrazi. Tudi jaz ji nisem osta-
la dolžna. Tako se je vnel prepir, ki je
trajal kar nekaj časa. Nato je potihnil.

Suzana Škrilec, 6. c,
OŠ Dane Šumenjak, M. Sobota

ZDRAVJE

7. aprila praznujemo svetovni dan zdravja. Dostikrat sem slišala, da je
zdravje največje bogastvo, naš največji zaklad. Tega žal nimam vsak. Za zdrav-
je moramo skrbeti sami vsak dan. Vsakodnevno umivanje, čiščenje zob,
uživanje zdrave hrane, gibanje na svežem zraku in telovadba nam pomagajo,
da ne zbolimo. Za malo dejanj lahko dobimo veliko zdravja. Kajenje, pi-
tje alkoholnih pijač in uživanje neprimerne hrane zdravje uničuje.

Želim si, da bi bili vsi zdravi. Takrat je najlepše. Z veseljem detamo, se
veselimo in smo srečni.

Tanja Strniša, 7. raz.,
OŠ Prekmurske brigade,
Murska Sobota

MOJ PAPAGAJ

Mojemu papagaju je ime Piki. Živi v hiši v
svoji kletki. Ima pisano perje in dolg črn rep.
Je razna semena. Rad ima tudi solato in sadje.
Vsak dan mu zamenjam vodo in hrano. V klet-
ki ima gugalnico, na kateri se zelo rad guga.

Imam ga rada, ker lepo poje in je vedno čist.
Nataša Prendl, 4. a,
OŠ Gaberje

Ob dnevu zmage

V gozdu so se zbrali
in na vse strani oprezovali,
zbrano so premišljevali,
kako sovražnika bi pregnali.

Sovražnik pa načrte je koval,
kako našim borcem rane bi zadal:
ljudi je naše strahoval,
a narod ni se vdal.

Partizani poguma niso izgubili,
kri dragoceno so prelili,
zaman niso se trudili,
iz krvi so njihove sadove vzkli.

EDITA KOREN, 6. b,
OŠ TURNIŠČE

PLESNE VAJE — Narisala (linorez) Aleksandra
Mujdrica, 7. a raz., OŠ Turnišče.

Naravoslovni dan

Gozd je ekosistem, ki je za nas pomemben zaradi svežega zraka
in prav tako zaradi kisika, ki ga proizvajajo raznovrstne rastline. Poln
svežega zraka in svetlobe nas je pričakal, ko smo imeli naravoslovni
dan. Listje je šumelo, drevesa so vršala, ptčki so peli... zdelo se je,
da sem na gledališkem odru.

Polni pričakovanj smo se ta dan s kolesi pripeljali v šolo. Čez čas
smo se napotili v gozd, ki se imenuje Korovska gora. Prispeli smo do
gostilne, kjer smo pustili kolesa. Peš smo se napotili v gozd, da bi do-
živeli nova spoznanja o njem. Tovarišica nam je razkrila gozdno učno
pot. Ko smo prispeli do prve postaje, smo reševali naloge. Za nas so
bile nekaj novega in pri tem samostojnem delu smo spoznali, kar je
bilo prej za nas tuje. Spoznavali smo iglavce, listavce, prehranjevalni
splet v gozdu in kar nas je najbolj prizadelo — odmiranje gozdov.
Srečali smo srno, ki je z velikimi skoki stekla v notranjost gozda. Spo-
znavali smo tudi žuželke, ki jih je bilo veliko. V gozd posega tudi ve-
ter. Prazen prostor so zasadi z novimi gozdnimi drevesi. Nekaj iglav-
cev pa je ležalo prelomljenih od vetra. Nedaleč stran je ležal kup sme-
ti. Smeti, ki si jih nanosil ti, človek!

Čeprav sem še za marsikoga le majhna deklica, vem, kaj pomeni
nekaj onesnaževati, uničevati, celo iztreti, kar lahko spoznamo po
tem, da je tudi nekaj živalskih skupin že izumrlo. Porodila se mi je
misel: »Ali je gozd zares že uničen?« Les, ki ga pridobivamo, ni tako
pomemben. Pomemben je gozd in zato se trudimo, da bo ostal neokr-
njen ekosistem. Pomagajmo naravi, da ne bo onesnažena!

Bernarda Hari, 6. a,
OŠ Cankova

Križevcih, kjer sta si šola in
zelo blizu. Kakor sem razumel,
nega pripovedovanja, je bilo

Trikat je močno trizila, dala
malo manj, tretje pa je trizila in
dele, tako da ni treščilo sama v
kev, ampak tudi v šolo in v
centralo. Ko je treščilo v zvonik, je
začel goret, celotno križevsko
fonsko omrežje pa je bilo v
je strela uničila vse računalniške
trali in sploh vse čipe, ki so v
prišli pod tisti močan električni
šoli je nastalo hrupno križevsko
v času strela nastala v električ-
nih elektrika — kakor govore
okrog osemindeset tisoč voltov
začel goret, celotno križevsko
fonsko omrežje pa je bilo v
ma tako prestrašila, da ji je
svinčnik iz roke, ko je razlagala,
ci pa so začeli kričati. Svetle so
ostale cele le tam, kjer niso
žgane luči, ali pa se je električni
njih je porazgubila. Preden so
valci Križevac sploh zveneli, za-
gre, je bila streha zvonika že v
plamenih. Hitro so hoteli telefonske
pokrkatil gasilce, vendar so bili
ni mrtvi. Kljub uničenosti telefo-
skemu omrežju, jim je vseeno
priklicati gasilce, vendar ogorjeni
ognju gasilci niso prišli do šole,
ko so nemočni raje polili cerkev
vseh strani, da se ogenj ni raz-
širil na ostali del cerkve. Tudi
je razširila tudi zastrašujoče ve-
so zvonovi pritrenili na lesne tra-
ve, ki lahko zgorijo, kar bi se
da bi zvonovi padli na tla in se
li. Vendar pa se na srečo ni
lo.

Cerkev je zelo poškodovana in
loga nas vseh je, da jo čimprej
vimo, saj nam kot kulturno-pov-
ski spomenik lahko manjka po-
preteklosti.

Damjan Ladina, 8. a,
OŠ Veržej

POMLAD

Na poti podala se je pomlad
in prila je k nam v
Prinesla je cvetje in toplejše dni,
prije peče in krajše noči.
Povsod natrosila je cvetov
in predramila naše je domove.

Marko Gaber, 8. a,
OŠ Šentilj

Ko se preoblečen vrne na dvorišče, se mora kljub žalostnemu
dnevu ob pogledu na Glattsteina do solz nasmejati. V zelenem šta-
jerskem suknjiču, v kratkih usnjenih hlačah, v belih dokolenkah, z
gamsovim čopom na klobuku in z zavihanimi Franc-Jožefovimi brki
je ta bolj podooben rejnemu avstrijskemu županu in gostilničarju
kot murinskemu Judu.

Preoblečena se napotita proti Petanjcem, kjer bosta prekora-
čila Muro. Glattstein se v štajerski obleki počuti tako varnega, da
se ne boji več za svojo kožo in misli samo še na svojo družino. Po
Klari in po otrocih hrepeni, dokler mu misel ne preskoči na prodaj-
alno. Boji se, da so mu Nemci zaplenili blago. Še nevarnejši od
Nemcev so domačini, predvsem kulturbundovci, med njimi njegov
nečak Ivan. Ta zalega je največ kriva, da se je sovraštvo do Judov
razplamtelo po vsem okraju. Celu huje je, kot je bila za časa Bele
Kuna. Takrat so Goričanci vdrli v očetovo mesnico in jo oplenili do
zadnjega ocvirka. Razlika je le ta, da so bili takrat za komuniste,
zdaj pa so za Hitlerja. Zlo je enako in cilj isti: krasti in pleniti. Mogo-
če bo pa tokrat le drugače. Klara ni Judinja, pa še glavo ima na pra-
vem mestu in se povsod znajde. Nje ne bodo prelisičili. Navsezad-
nje pa tudi on ni stoodstotni Jud, saj ni zaman prestopil v nemško
narodno cerkev, razmišlja in skuša pregnati temne slutnje.

Odkar je bil luteran, je ser vsako nedeljo v cerkev. Vsaj na zu-
naj je bil bolj trden luteran kot marsikateri faran, ki je bil protestant
že od rojstva. Svojo versko pripadnost je dokazal predvsem z glas-
nim petjem. (Za murinske luterane je veljal za najboljšega pevca in
najtrdnjega luterana tisti, ki je v cerkvi najbolj glasno pel. Ker je
želel vsak veljati za najboljšega pevca in najtrdnjega luterana, so
se farani, posebno na velike praznike, ko je bila cerkev nabito pol-
na, tako drli, da je divgalo zvonik).

Glattstein je stal na koru poleg organista in bil že prvo nedeljo
po prestopu najbolj glasen pevec v vsej fari. Z navzgor zavihanimi
brki, ki so njegovo petje spremljali kot dve taktirki, je pel z mogo-
čnim baritonom, da je odmevalo po cerkvi kot mali grom in se je
srenja samo spogledovala ter si z lahnim kimanjem glav odobrava-
joče pritrjevala.

Trdi grad je naš Bog zmožni,
rožje ino obramba.
Varje nas šereg pobožni
kak verni svojih hramba.
Naš star protivnik,
sveta poglavnik
s silov, z jalnostjov,
bori se z oblastjov,
nakanišvi nas fundati.

Zaradi njegovega gromovitega glasu je bila najbolj srečna Klara.
Sedela je sama zase v prvi klopi tik pred oltarjem in od samega
ponosa žarela kot sonce. Do solz ginjena je kot filmska zvezdica
milostno delila smehljaje med srenjo in se s komaj opaznim gibom
glave zahvaljevala za tihe poklone. Prej je šla v cerkev samo za bo-
žič in za veliko noč, zdaj pa je hodila redno vsako nedeljo. Da je
srenja ne bi spregledala, je namenoma zamujala. Prigugala se je do
oltarja kot goska in sedla v prvo klop, široko kot koklja, pozimi v
krznenem plašču, poleti v svilenih, globoko izrezanih oblekah zlator-
umene barve, z dvajset let starimi širokokrajnimi klobuki, ki jih je
prinesla s seboj iz Amerike in ki so bili polni vrtnic, mačic, krizan-
tem in drugega cvetja, ter s svilenim robčkom v roki, s katerim si je
otirala pot s čela in z vratu.

Medtem ko je Klara po službi božji odhitela domov, da skuha
kosilo, je on stopil v krog cerkvenih mož, ki so postajali pod divjimi
kostanji pred cerkvijo in politizirali ali premlevali občinske in cer-
kvene zadeve. V upanju, da ga bodo izvolili v cerkveni odbor, je stal
v krogu med bogatim Amerikancem Giderjem, ki je nosil bele ame-
riške srajce s širokimi kričičmi samoveznicami, imel zlato žepno
uro z dvojnimi poklopцем, kadil debele kubanke in pričel vsak sta-

vek z izrazom »pri nas v Ameriki«, in med modrim Čontalom, ki je bil
tako pameten, da je imel odgovor na vsako. Še tak zapleteno vpra-
šanje.

Glattstein je bil zaman najboljši pevec v fari, zaman je redno
hodil v cerkev in zaman stal po službi božji pod divjimi kostanji med
cerkvenimi možmi. Ti ga niso marali izvoliti v cerkveni odbor, naj je
po tej časti še tako vroče hrepenel.

Ubežnika spotoma izvesta, da je most na Petanjcih porušen in
da se da priti čez Muro samo pri Veržeju. Zato se brez premišljanja
obrneta proti Veržeju.

V Orehovcih naletita na nemške vojake. Glattsteinova štajer-
ska obleka ima takšno moč, da ga vojaki kar naprej pozdravljajo. Ta
radostno steguje desnico in vrača pozdrave z glasnim Heil Hitler.
»Gospod Glattstein, ako boste samo še enkrat pozdravili nem-
ške vojake z dvignjeno desnico in zahajali, se bova pri priči razšla,«
je bil Lončar nejevoljen.

5

»Jaz jih nisem pozdravil. Oni so mene. Jaz sem samo odzdravil
iz gole vljudnosti in zaradi vaše in svoje varnosti,« se brani Glattste-
in in še naprej odzdravlja, vendar nekoliko tiše in le z napoli stegnje-
no desnico.

V Veržeju v svoje veliko razočaranje begunca izvesta, da je ju-
goslovanska vojska tudi tukaj poginjala oba mostova v zrak. Čez že-
lezniškega se sicer lahko pride, nekaterim vojakom beguncem je
že uspelo, a človek mora biti pravi akrobat.

Ker je za prehod čez reko že pretemno, prespita ubežnika noč
v Veržeju. Glattstein iztakne nekega mlinarja in ga naprosi, da bi
njega in njegovega prijatelja za denar s čolnom prepeljal na levi
breg Mure. Mlinar je zaradi njegove štajerske obleke in belih doko-
lenk prepričan, da ima opravka z zagrizenim hitlerjancem in zahteva
za prevoz tristo dinarjev. Vsota je tako oduševila, da Glattstein je-
zno odide.

Lončar, izurjen telovadec, sklene, da bo most enostavno pre-
plezal.

»Bom pa še jaz,« reče Glattstein.

»Pretežki ste. Bojim se, da ne boste zmogli,« svari Lončar.

»Kaj, da ne bi zmogel? Most zame ni nobena ovira,« trdi Glatt-
stein in se v duhu že vidi na prekmurskem nabrežju in na poti k
svoji ljubi družini.

Jutro je mrzlo in deževno. Pred železniškim mostom stoji gru-
ča dezertirjev, nekateri še vedno v jugoslovanskih uniformah, dru-

gi je v varnem civilu. Ubežniki se posvetujejo, kako bi najlažje pre-
plezali železno ogrado. Jugoslovanski mineri so podminirali vse
stebre in jih pognali v zrak. Železno ogrado je vendar samo do
dveh krajev v vodi. Pa še tam štrlijo železni trami iz vode, tako da
lahko vsak za silo gibčen mož, ki ne pozna vrtoglavice, brez
težav prepleza na domači breg.

Lončarju en sam pogled pove, da bo plezanju kos. Ni pa pri-
prijan, da bo od dežja spolzko ogrado zmogel tudi Glattstein.
Vnovič mu plezanje odsvetuje, a ga ta ne posluša. Ko je bil mlajši
bil pri Sokolu med najboljšimi telovadci, trdi in se trka po prsi.

Lončar odide do prvega stebra, do koder most ni bil posko-
van, tam pa prične kot maček gibčno plezati po spolzkem tramovju.
Z golimi rokami se prijemlje za mrzlo železo, se opira obenj s
molci, si pomaga s koleno ali s celim telesom, leze po trebutih, ple-
za in drsi, se dviga in spušča, vrže nogo čez tram in ga zajeza, opo-
konja, zdaj visoko nad deročo reko v vrtoglavi višini, polom opo-
tik nad ledenomrzlovodno gladino. Ostane mu samo še zadnji, na-
nevarnejši del, kjer je v vrtoglavi višini treba premakniti nad
sežnjeval dolga tram. Ovire vendar ni mogoče jezdit, tako da
ku ne preostane ničesar drugega, kot obesiti se na spolzko
z rokama in se s krepkimi prijemi poganjati naprej do prečnega
mu. Glattsteinu zastane dih, vendar se Lončar z nogama krmari
oklene prečnega tramu na drugem koncu in igraje premaga
nevarno oviro. Nekaj minut pozneje si na domačem bregu
mokre in od mraza premle roke ob hlačnice in zakliče:

»Na, kaj pa vi čakate, gospod Glattstein?«

Glattstein se zave in šele zdaj opazi, da je sam na
bregu. Vsi drugi ubežniki so že na tramovju in sledijo Lončarju.
Z golimi rokami in krepki kmečki fantje so, vajeni telesnih
rov in se tudi plezanja po spolzkem tramovju, visoko nad de-
in v kloktajočimi murskimi valovi, ne bojijo. Prijem za prijemo
denj za podnjem, drsljaj se poganjajo in vlečejo
mokrem tramovju proti domu.

Glattstein čuti srce nekje v grlu, ko stopi na most. Če bi bil
mlad, kot fantje pred njim, bi bilo vse skupaj igrava. pri njegovem
tih in njegovi telesni teži pa je podvig le tvegan in smrtno nevarno.
Pustolovščina meji na blaznost in samomor. Med plezanjem
na Igorja in Kurta in potlačil strah. Na prvem podrtjem stebra se
načl in za trenutek pogleda podse. Globoko pod njim dere
čna Mura, se jezno peni in mu grozi, da ga pogoltno. Prepričan
bo nevarno nalogo zmogel, stisne zobe, potlačil strahopetne
in se prične previdno in kot minutni kazalec pri uri počasi spu-
po sedalu proti ledeno mrzli morsk gladini. Z nadčloveškim
rom se mu posreči priplezati na drugi stebel, za katerim se pri-
listi nad sedem čevljev dolga tram. Obupan premišlja, če ne bi bilo
najbolj pametno, da se vrne. Preveč nečimrni je, da bi popu-
nič na svetu ne mara zaostati za drugimi plezalci in se osramotiti.
Povrh je Lončarju že snoči omenil, da je bil pri sokolskem na-
ju med najboljšimi telovadci. Za hip pogleda v globino, potem
z rokama oklene smrtno nevarnega tramu. Srce mu bije tako
kot da bi zbežljalo, bolj od strahu kot od napora. Hoče presta-
vo roko, pa si ne upa. Njegovo obilno telo je le pretežko, da bi
gel viseti na eni sami roki. Neodločen visi nekaj časa na obeni rokah
med sivim nebom in kloktajočo vodo kot netopir. Poln razoč-
se zave, da je za nevarno nalogo prestopar in pretežek. Z dom-
brega sliši spodbujajoče klice. Vmes padajo pikre opazke. Pove-
ga zasmehujejo. Nekdo mu svetuje, naj pogleda v globino in pre-
kusi svojo vrtoglavo. Drugi reče, naj se spusti, češ da bo v
opravila svoje. Opazke in zasmeh sliši kot v megli. Od obupa se mu
povesijo brki. Roke mu ohromijo, prstov ne čuti več, pred očmi
plešejo sence. Stisne zobe, se z nadčloveškim naporom po-
nazaj in se z obema rokama oklene prečnega tramu. Vzpne se
stebel in lovi sapo.

(nadaljevanje prihodnjega)

ZAHTEVA V STISKI

Programski svet za knjižnično dejavnost pri Kulturnem centru Miško Kranjc Murska Sobota je na svoji prvi seji 25. aprila letos obravnaval realizacijo programa Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti za leto 1989 in program dela te ustanove v letu 1990 ter na osnovi gradiva in razprave sprejel naslednje sklepe:

1. Programski svet zahteva:

— da se prostori Kluba mladih izpraznijo, saj le-ta več ne opravlja svoje osnovne dejavnosti (njegovi prostori naj se dajo na razpolago knjižnici — za razširitev splošnoizobraževalnega in pionirskega oddelka).

— da izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota še v letošnjem letu zagotovi sredstva za bibliotekarja za domoznansko dejavnost (sestavljajo kariloteke pomurskih avtorjev in del z gradivom o Pomurju, oblikovanje kataloga domoznanske zbirke, informacijsko-svetovalno delo, strokovna obdelava rednosti, proučevanje slovenike na Madžarskem, izdelava oziroma publiciranje bibliografij idr.).

— da se zagotovijo sredstva za nakup vsaj 9750 enot knjižnega gradiva (kar bo pomenilo izpolnitev 3/4 srednjega normativa za letni prirast).

2. Zahteve programskega sveta utemeljujemo z dejstvom, da Pokrajinska in študijska knjižnica v Murski Soboti presega meje občinske knjižnice in jo lahko štejemo tudi za pokrajinsko ustanovo (značaj pokrajinske knjižnice: sodelovanje z Madžarsko v zvezi s Porabjem, uporabi knjižnice, ki so doma v vseh pomurskih občinah, obvezni izvod, ki ga v Pomurju prejema le ona, in bogata domoznanska zbirka zaradi težav s prostorom, kadri in premajhnim letnim dotokom gradiva ponovno grozi odvzem matičnosti).

Zahteve pošiljamo izvršnemu svetu Skupščine občine Murska Sobota, v vednost pa tudi Odboru za kulturo in Inicijativnemu odboru za gradnjo KC Murska Sobota pri IS SO Murska Sobota.

Programski svet za knjižnično dejavnost pri KC Miško Kranjc Murska Sobota

KNJIŽEVNIKI ZOPET MED NAMI

Letos, 25. maja, bo natanko 23 let, ko smo jo prvič podelili, bralno značko, Miška Kranjca namreč. Tako se bližamo srebrni obletnici in vsako leto oživljamo spomine na velikega Prekmurca in Slovenca. Nekako spodbuja nas resnica, da otroci kljub tolikim različnim vabljivim drugim možnostim še bero. In za branje se odločajo sami, bralna značka je samo drobno priznanje. Vsaj toliko, če ne več, pa odtehta srečanje s književniki. In ker smo ostali še ena izmed redkih občin, ko naredimo ta praznik vsi isti dan, letos je to 22. maj, se tokrat zberemo pri nas literarni ustvarjalci, ki bodo obiskali vse šole: Janez Svajncer, Milena Batič, Emil Frelih, Neza Maurer, Ferdo Godina, Tone Pavček, Branka Jurca, Karolina Kolmanič.

Privzgojene bralne navade ne ugasnejo v osnovni šoli, saj tekmovalna gojila še naprej v srednji. In marsikomu bo knjiga večna spremljevalka.

23. maja bo slavnostna podelitev tudi v Porabju, torkat v Mornarju, kamor bodo prepeljali tudi tekmovalce iz Števanovec in Gornjega Senca. Pomurska založba bo te šole razveselila s pisarnim svežnjem knjig, tudi slovensko madžarskih prevodov.

Ravnateljstvom šol in mentorjem kakor izobraževalni skupnosti in vsem, ki omogočajo, da ljubezen do slovenske besede popolno gojimo tudi na tem področju, se v imenu sekcije za bralno značko pri ZPM lepo zahvaljujemo. Tekmovalcem pa toplo čestitamo.

Karolina KOLMANIČ

V KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

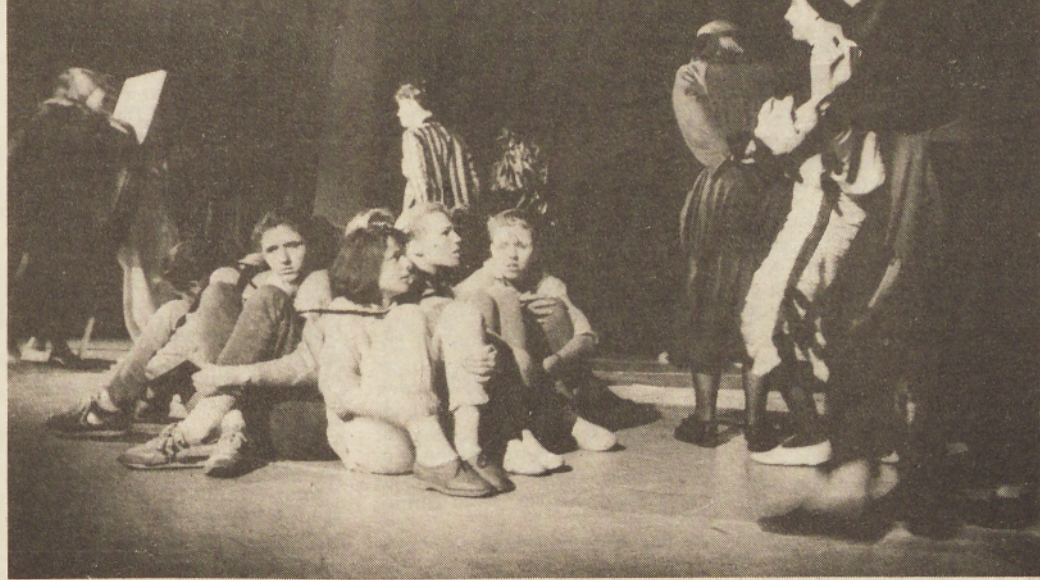

ŠOLA IN DITTRICHOV KINO — Stavba v ospredju je bila svojčas polna učencev, saj je bila šola, ki jo je obiskoval tudi avtor fotografije, Jože Kološa-Kološ. Spominja se, kako so pred njo prodajali najmanj od najbolj poceni debrecenke, pri pouku pa ga je nekoč tako zamikalo cingljanje na prostem, da si je moral od blizu ogledati borovo gostuvarje. Kar zapustil je razred, v katerem je poučeval nadučitelj Miroslav Krleža, ki se ga podpisana spominja kot kasnejšega ravnatelja na sedanji soboški drugi osemletki, sicer imenovani stara šola.

V ozadju je na gornji fotografiji stavba, v kateri je bil prvi soboški — Dittrichov kino, ob njem pa delavnice znanega mojstra svoje obrti. Tudi čevljarstvo je bilo v neposredni bližini in sedež Večeročnega dopisništva, vendar oboje je kasneje, kot pa je nastal posnetek v Kološevem objektivu iz cikla *Sobota moje mladosti*, prejel, kot je vse opisano izginilo iz soboškega vsakdanjika.

B. Bavčar

ŽLAHTNI IN NEPOTVORJENI AMATERIZEM

Predstava *Lahko noč*, hudoba je bila izvirna komedija z domiselnimi maskami hudobice (zlobe, hinavščine, laži in drugih) ter neposrednostjo generacije, ki misli, četudi je bolj slišna po hrupnosti, s katero izraža svoj odnos do sveta in neposrednega okolja.

štva Karol Pahor Piran v predstavi *Pravljica za lahko noč*.

Slednja je bila zadnja predstava dvodnevne srečanja, ki je potekalo v domu kulture in gornjeradgonski osnovni ter glasbeni šoli, obenem pa je bila tudi najštevilnejša po zasedbi. Pred ogledom *Pravljice za lahko noč* je predsednik združenja gledaliških in lutkovnih skupin v ročic Linhartova priznanja najboljšim, o samem srečanju in videnem na odru pa je med drugim dejal.

»Prepričan sem, da delim vaše mnenje, da sta ta dva s soncem prežarjena dneva pomladne po-

Seveda se je zahvalil tudi gostiteljem in organizatorjem srečanja ter strokovnim sodelavcem, ki so pripomogli, da so predstave dosegale svojo raven, obenem pa zadoštile zahtevam nastopajočih s tehničnimi možnostmi.

Resda je bil program dvodnevne srečanja malce napet in časa med posameznimi predstavami le toliko, da so nastopajoči pospravili, drugi pa pripravili svojo sceno, toda vse je potekalo brez zapletov. Vsaj v času spremljanja srečanja otroških gledaliških skupin Slovenije, ki je bilo namenjeno predvsem najmlajšim gledališčnikom in njihovim mentorjem ter otrokom in teater ljubčim ljudem, kot je v informaciji sredstvom obveš-

LINHARTOVA PRIZNANJA

Zlato značko je prejela VIKI VIRANT za mentorsko in avtorsko delo v predstavi *Lahko noč*, hudoba, ki je bila zares izvirna in vsestransko zanimiva predstava. Stasja Mehora za mentorstvo v najboljši množični predstavi srečanja *Pravljica za lahko noč*, v kateri je nastopilo pedeset otrok. Mira Mijačević za gih in koreografijo v predstavi *Mali strah Bav-bav* ter še dveh (za gih v *Noči*, ko je postajalo sonce in *Fidli Fadi*) ter Marija Rodmilović za prečiščen pedagoški pristop v predstavi *Miha in sonce*. Stanko Rijavec je zlato Linhartovo značko prejel za likovno podobo predstave *Mandarinci*, s katero se je na republiškem srečanju v Celju predstavila lutkovna skupina *Mavrica* z osnovne šole Slava Klavara iz Maribora. Linhartova listina pa je za delo na lutkovnem področju prejela Irena Virant, ki je gostovala z lutkovno skupino osnovne šole Mirana Jarca v Ljubljani s predstavo *Zgodba o belem muču*, ki je bil čist črn.

čanja zapisala strokovna svetovalka za gledališko dejavnost Metka Zobec.

Po dužitem sodeč se ni zmotila, čemu pa se vabiti, da o predstavah kaj več pove Eka Vogelcnik (ki naj bi poleg Jurija Součka opravljala analize predstav — nekakšnih delavnicah za vse, ki se ukvarjajo z otroško ustvarjalnostjo), ni odzvala, pa homo zvedel, če bo avtorsko kaj zapisala o tem.

Mi pa za konec citirajmo Jurija Součka, ki je zapisal: »Veliko vaših predstav sem videl. Bile so vsakršne. Prijaznosti pa jih res ni manjkalo. In že zaradi tega se jih splača pokazati na srečanju. Zdjaj pa ti, ti, ti in brco v zadnjico po stari gledališki navadi... ZASTOR.

Brigita Bavčar
Foto: Nataša Juhovc

ZA SLOMŠKOV SPOMENIK

Do septembra leta 1992 bosta slovenska kulturna javnost in Cerkev z več pridelivami počastili spomin na mariborsko delovanje škofa Antona Martina Slomška, velikega narodnega prosvetitelja, pesnika in pisatelja.

Septembra lani je minilo 130 let, kar je prenešel sedež lavantinske škofije iz St. Andraža na Koroškem v Maribor, zakoličil s tem našo severovzhodno mejo in nas narodnostno povezal.

130. obletnica prenosa škofijskega sedeža pa hkrati pomeni tudi 130-letnico mariborskega visokega šolstva. Že mesec dni po prihodu v Maribor je Slomšek tu ustanovil semenišče, ki je nato delovalo vseskozi do danes.

Počastitve homo sklenili septembra leta 1992, na dan 130. obletnice Slomškove smrti.

Lina od počastitve, pomenitve, ker gre za poravnava

starega dolga, je postavitev Slomškovega spomenika v Mariboru jeseni leta 1991, ki jo načrtujeta mesto Maribor in mariborski škofijski ordinariat. Druga velika prireditel bo prihodnje leto, ko bodo v mariborskem Pokrajinskem muzeju odprli razstavo o Antonu Martinu Slomšku.

Zaradi vsenarodnega pomena, ki ga ima Slomšek v naši zgodovini, ima tudi akcija za postavitev njegovega spomenika vsenarodni značaj. Zato se obračamo na vse Slovence, doma in na tujem, na posameznike in skupnosti, s prijazno prošnjo, da bi našo skupno akcijo po svojih zmogljivostih denarno podprli.

Priprospekte pošljite na naslov: Spomenik Antonu Martinu Slomšku, št. računa 51800-743-29819.

ODBOR ZA KULTURO MARIBOR
ŠKOFIJSKI ORDINARIAT MARIBOR

kulturni koledar

PETEK, 18. MAJA

GORNJA RADGONA — Ob 18.00 bo v kulturnem domu slovenska prireditev ob 40-letnici glasbene šole in gornjeradgonskega pihalnega orkestra. Na prireditvi bodo nastopili glasbeniki, ki so končali glasbeno šolo v domačem kraju in se potem šolali dalje na glasbenem področju. Z ustanovitvijo glasbene šole je nastal tudi pihalni orkester, ki sedaj deluje v okviru delavskega kulturno-umetniškega društva Svoboda.

NEDELJA, 20. MAJA

PINCE — V prireditveni dvorani bo ob 14.30 srečanje folklornih skupin. Nastopile bodo folklorna skupina iz Trimlinov, Čentibe, Srednješolskega centra in Zalaegerszega na Madžarskem.

TOREK, 22. MAJA

MURSKA SOBOTA — Ob 19.00 bo v učilnici 2 Delavske univerze javna razprava o predlogu grba in izvoru imena Murska Sobota. Gradivo za razpravo so v našem tedniku Vestniku objavljeni prispevki na to temo.

SREDA, 23. MAJA

LENDAVA — Lendavske vrtnice bo obiskal glasbenik Janez Bitenc in najmlajše animiral v nastopu, prirejenem zanje, z naslovom *Naučimo se nove pesmice*.

razstave

MURSKA SOBOTA — Do nedelje, 20. tega meseca, bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjc na ogled izvirna razstava bronstodobne naselbine Oloris, ki so jo iz Dolnjega Lakoša v soboško galerijo prenesli v Pokrajinskem muzeju zaposleni. Od junija bo razstava Oloris kot stalna postavitev na ogled v lendavskem gradu.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so še vedno razstavljene fotografije dr. Franceta Bučarja z motivi Kostanjevice ob (očito zdaj mrtvi reki) Krki.

PRENOS RAZSTAVE

V galerijo madžarske Nagykanizse so iz Monoštra v Porabju prenesli razstavo slik akademske slikarke Suzzane Király-Moss in skulptur akademskega kiparja Frenca Királyja, ki jo je postavil Ivan Kotnjek. Umetniški par iz Lendave se tokrat spet skupaj uspešno predstavlja in dopolnjuje na likovnem področju; po gostovanju na Madžarskem in videnem v galeriji Ante Trstenjak v Ljutomeru pa bi bilo prav, da se znana lendavska umetnika predstavita tudi domačemu občinstvu — obiskovalcem galerije Lendava na gradu. bb

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: SVET OKOLI NAS — PTIČI (Pomurska založba), 95 Nova revija: SAMOSTOJNA SLOVENIJA (Cankarjeva založba) in BIBLIJSKI ATLAS (Cankarjeva založba).

KAJ SE DOGAJA V OBČINI TEJ?

LJUTOMER. Nekoč je bil zibelka slovenstva, konjereje, filmarstva in še marsičesa. Danes pa je majhno mesto, ki v Sloveniji vedno bolj izgublja na ugledu. Kljub majhnosti pa je v njem v zadnjih mesecih politično dogajanje izredno pestro in zanimivo. Političnih spletk kot da sploh ne bo biti konec.

Začelo se je z odcepitvijo Kmečke zveze od Demosa. Nadaljevalo se je s kandidati za Zbor občin republiške skupščine. V zadnjem času pa volilni scenarij bolj ali manj uspešno »pripravlja« obćinska volilna komisija. Kaj se je zgodilo in kaj se dogaja?

Začelo se je teden dni pred drugim krogom volitev, ko smo (Demos) želeli prijaviti zbirno listo za DPZ občinske skupščine. Tajnik občinske volilne komisije (OVK) je trdil, da za volitve delegatov v DPZ občinske skupščine **NE BODO** veljale enake določbe Zakona o volitvah kot za DPZ republiške skupščine in da ni potrebno prijaviti zbirne liste (naj omenim, da do takrat tega zakona še nismo videli in smo vse napotke za delo povzemali po časopisih in po navodilih DEMOSA). Tako zbirne liste ni prijavila nobena stranka v občini, ker smo menili, da je predpisan drugačen zakon.

Nato so bile volitve. Izbrabili smo ponujeno možnost »opazovalcev« in pri delu OVK opazili nam nerazumljive postopke. Računalniški operater je »odprl« program in spreminjal vrednosti spremenljivk. Dejal je, da mora glasove spremeniti na decimalko ali nekaj podobnega. Vložili smo protest, pa še danes nismo dobili nobene obrazložitve. Ob pogledu na uradne rezultate volitev pa smo bili še bolj presenečeni. Po številu mandatov je bil izid še kar pričakovan, po kandidatih pa nikakor ne. Za dva izvoljena mandata v volilni enoti sta bila v občinsko skupščino izvoljena prvi in zadnji z liste (to se je pripetilo v dveh volilnih enotah). Po republiškem modelu to ni bilo možno. Na naše pritožbe je tajnik OVK mahal z zakonom, kazal podčrtane vrstice (od daleč) in trdil, da tam notri že vse lepo piše. Ko smo le dobili zakon v roke (tajnik nam je ponudil celo

dva primerka) smo spoznali, da rezultati niso pravilni. Zakaj?

V 92. členu jasno piše, da se za volitve delegatov v DPZ občinske skupščine uporabljajo enake določbe kot za volitve v DPZ republiške skupščine. 90. člen pa pove, da je z liste kandidatov izvoljenih toliko kandidatov, kolikor mandatov je dobila lista.

Z liste pa so izvoljeni kandidati po vrstnem redu na listi, razen če so posamezni kandidati dobili večje število glasov, kot jih je dobila lista kot celota (za DPZ velja proporcionalni sistem, ne pa večinski). Ker ta zadnji pogoj ni bil izpolnjen, sem vse še enkrat preračunal in dobil precej drugačno podobo tega zbora.

Kljub opozorilom so ti prvi uradni rezultati prišli do novinarjev, socialisti so svojim »poslancem« že čestitali — skratka, delalo se je, kot da nas sploh ni. Po večkratnih prerekanjih smo le dosegli, da se je OVK posvetovala z republiško volilno komisijo. Njihov računalnik je potrdil, da smo imeli prav mi. Torej je bil naš protest še kako upravičen. OVK je izdala nove uradne rezultate z opravičilom in ti veljajo še danes.

Malo po uradni objavi rezultatov smo od OVK dobili napotek, da je rok za prijavo kandidatov za najvišje funkcije v občini 5 (pet) dni po uradni objavi rezultatov. Tako je OVK določila petek, 4. maja 1990, do 12. ure kot zadnji trenutek za oddajo predlogov. Rok petih dni je sprejela skupščina z odlokom, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 1 (11. 1. 1990). Ta rok smo resno upoštevali in brez prvomajske praznike trdo delali. Do navedenega datuma in ure smo prinesli na sedež OVK imena in podpise izjave o sprejetju kandidature za vse funkcije v občinski skupščini. Nepopolne prijave (naša napaka za ZZD in ZKS — potrditev štirih delegatov ter obrazložitve) smo uredili v ponedeljek in sredo (v torek popoldan, malo pred tretjo uro ni bilo tajnika OVK). V ponedeljek pa smo presenečeni ugotovili, da se je sestala OVK in v soglasju s predsedstvom Skupščine podaljšala rok za prijavljanje funkcionarjev do ponedeljka, 14. maja 1990 (brez ure). Kolikor nam je znano,

predsedstvo samo ne more in ne sme spreminjati odloka, ki ga je sprejela Skupščina in spet smo vložili pritožbo. Menimo, da postopek ni korekten in da daje nekaterim potuho. Vsi smo imeli na razpolago enako veliko časa in bi predloge (podpisane) lahko zbrali.

Pozneje smo ugotovili, da nasprotna stran ni imela zbranih predlogov in da je Kmečka zveza stopila v koalicijo s socialisti in ZK. Kandidat za predsednika Skupščine je sedaj predsednik Kmečke zveze. Tega istega človeka so vodilni socialisti in komunistov ob volitvah za poslance v Zbor občin (on je bil eden izmed dveh kandidatov) dodobra opremili z najrazličnejšimi »lepimi« izrazi, nesposobnostjo in še čim, sedaj pa so si ga izbrali za prvega človeka. Malo čudno, mar ne?

Na ponedeljekovem — 7. 5. 1990 — sestanku Demosa, kamor so bili povabljeni tudi predstavniki Kmečke zveze, smo vsi presenečeni ugotovili, da niti člani Kmečke zveze niso vedeli za to potezo vodstva njihove stranke. Ne bom vam omenjal ogorčenja nekaterih članov zveze, saj so ves čas mislili, da so na drugi strani. Igra pa še ni končana...

Spoštovani občani. V zadnjih mesecih ste marsikaj slišali in še bo kaj novega. Takšna je pač politika. Do sedaj nismo bili vajeni takih volitev in vsi smo se izredno veliko naučili. Trudili smo se, da bi se spoštovali vsi kriteriji in določbe zakonov, da bi se delalo pošteno. Vsi predstavniki Demosa smo čisti amaterji in ne moremo razumeti dela profesionalcev nasprotnih strank, ki bi s svojo prakso vso zadevo morali izpeljati bolj profesionalno. Ne razumem jeze in ogorčenja nekaterih članov OVK ob naši misli, da so volitve mogoče prirejene?! Zakaj se niso prej posvetovali z republiško volilno komisijo, pred prvo uradno objavo? Ne razumem, zakaj se kršijo določila občinskega odloka, ki ga je sprejela Skupščina? Pravila igre so bila znana vsem sodelujočim. Zanima me, kaj bi se zgodilo, če bi Demosu manjkali predlogi, nasprotna stran pa bi jih prinesla?

Za DEMOS — ljutomersko združeno opozicijo
Gorazd Klemenčič

Kdo stoji za zahtevami — peticijami?

Na občinsko organizacijo Socialistične zveze Murska Sobota smo dne 2. 4. 1990 in 25. 4. 1990 dali Zahtevo-peticijo z enako vsebino, opremljeno vedno z drugim seznamom podpisov meščanov mesta Murska Sobota.

Glede na sezname podpisov večjega števila meščanov mesta Murska Sobota mogoče vprašanje, postavljeno v naslovu, ni najbolj vmestno, saj bi lahko enostavno odgovorili, da za zahtevo stojijo podpisani občani. Pa vendar, celotna zadeva ni tako enostavna, saj brez tega, da se predtavi(jo) nosilec(i) omenjene zahteve-peticije, ni mogoče vzpostaviti primerne obojestranske komunikacije. Prav zato smo se odločili, da prek sredstev informiranja zavrnemo nekatere ugotovitve v peticiji, s katerimi so nosilci ob zbiranju podpisov širili netočne informacije med prebivalci mesta.

1. Odločno zavračamo trditev, da nobena politična stranka v Pomurju ni dala v svoj program gradnje obvoznice v M. Soboti. Ne vemo sicer, ali gre za namenjeno zavajanje meščanov (podpisi so bili zbrani v času neposredno

pred volitvami) ali za nepoznavanje programov vseh strank. Obćinska organizacija Socialistične zveze je v svojem programu posebej postavila v ospredje posodobitev magistralne ceste Maribor—Lendava, v kar gotovo spada tudi ureditev prometa na odseku v samem mestu Murska Sobota. Problem je torej bil uvršćen v naš program. Rečemo lahko celo, da smo ga na razgovoru delegacije Obćinske konference Socialistične zveze Murska Sobota pri predsedniku Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije tov. Dušanu Šinigoju 9. aprila 1990 tudi zadovoljivo rešili, saj bo naročen novi idejni projekt obvoznice (priložen dokument IS Skupščine Republike Slovenije).

2. Ne spuščamo se v poenostavljene ocene prometnih razmer na magistralni cesti skozi mesto, saj bo za določene kazalce stanja

morala poskrbeti stroka, ki bo gradila svoje argumente na dejstvih in veljavnih kriterijih.

3. Vsaj v naši stranki in v sedanjem sestavu ne sprejemamo namigovanj, da smo oblastniki, se jim da pripisati nekatere resnične in tudi nekatere po presoji posameznikov ali skupaj skonstruirane napake iz preteklosti.

In zdaj ponovno k vprašanju slova. Želimo, da pobudniki pozberejo dovolj močnatost in se oprijeto na občinski organizaciji Socialistične zveze, da se bomo dogovorili o skupnih aktivnostih v prihodnosti, bo to nujno potrebno, ker je realizacija projekta obvoznice mesta za nas naloga, njeno udejanjenje pa za mnoga strokovnost in usklajenosti, tudi navzkrižnih interesov v prostoru.

Predsednik
Obćinske konference
Socialistične zveze M. Soboti
Gisa FARKAS

Prodajalna in belinka

s svojimi izdelki je vaše zadovoljstvo!

Dne 19. maja od 9. do 12. ure vam bodo BELINKINI strokovnjaki predstavili izdelke za zaščito lesa v prodajalni CHEMO v MURSKI SOBOTI.

Odgovarjali bodo na vprašanja in svetovali!

Ne zamudite izjemne priložnosti!

PRAVO DOŽIVETJE POMLADI

NA POMLADANSKIH SEJMIH V CELJU
Z MEDNARODNO UDELEŽBO od 19. do 26. maja 1990

5 SEJMOV NA ENEM MESTU OB ISTEM ČASU

— SEJEM BIO '90

Priložnost za vas, da na enem mestu spoznate skoraj vse o BIO načinu življenja.

— SEJEM VSE ZA OTROKA

Od rojstva prek adolescence do polnoletnosti — igrače, prehrana, oblačila, obutev, pohoštvo, šolske potrebščine...

— SEJEM ČLOVEK IN PROSTI ČAS

Vse za ponudbo turizmu, za počitnice in prosti čas, zabavna elektronika, ideje, oprema in materiali za urejanje hiše in okolja...

— SEJEM AVTO IN VZDRŽEVANJE

Pridite in videli boste, da ima tudi avto dušo. Prvi avtosalon v Sloveniji z mednarodno udeležbo svetovno priznanih znamk, rezervni deli, kozmetika, oprema in orodja za vzdrževanje avtomobila...

— SEJEM NOVOSTI ZA TRGOVINO — JUTRO 90

Trgovina je generator razvoja — naš sejem to potrjuje! — sodobna trgovinska oprema in trgovinski inženiring.

BOGATA PRODAJNA PONUDBA OBRTHIH
IZDELKOV ZA ŠIROKO PORABO

DA ZRNO LAHKO DOBRO OBRODI

Kot je prav, da znamo zrno dobro shraniti, je tudi prav, da znamo denar prav obrniti.

In zato smo ustanovili
SLOVENSKO ZADRUŽNO KMETIJSKO BANKO d.d.
s sedežem v Ljubljani, Miklošičeva 4.

Osnovno področje delovanja je združevanje vseh razdrobljenih finančnih tokov in sredstev v agroživilstvu, gozdarstvu in z njimi povezanih dejavnosti.

Banka bo poslovala:

s prebivalstvom, posebej s kmeti,
s kmetijskimi zadrugami,
s podjetji družbenega in zasebnega sektorja,
z drugimi bankami, trgovinami in kapitala
ter z vsakim, ki bo našel v tej banki svoj interes,
bodisi pri naložbi svojega ali najemu
bančnega denarja

BANKA
ZA DOBREGA
GOSPODARJA

SLOVENSKA ZADRUŽNA KMETIJSKA BANKA, d.d.
LJUBLJANA

Ljubljana, Miklošičeva 4

Občina Sežana leži na jugozahodnem delu Slovenije ob meji z Italijo. Po velikosti (898 m²) je ena od največjih v Sloveniji. V 172 naseljih in 34 krajevnih skupnostih živi 24 tisoč prebivalcev. Sežanska občina je vezana na, po svoji naravni legi, na Tržaški zaliv. Zemljišče je tipično kraško – kamen in le malo zemlje.

Do prve svetovne vojne se je ukvarjalo prebivalstvo predvsem z živinorejo, vinogradništvom in obrtjo. Del prebivalstva pa je bil zaposlen v tržaški industriji, pristanišču in ladjedelnicah.

Prva svetovna vojna je sedanji občini prinesla z neposrednim upostojenjem, vendar je bližina soške fronte povzročila, da je prebivalstvo bežalo v zaledje fronte.

Vaški vodnjak v Štanjelu z izklesanimi kamnitimi žlebovi

Leto 1918 je z razsulum Avstrije prineslo primorskemu ljudstvu najtežje preizkušnje. Rapalska mirovna pogodba je ta del Slovenije prisodila fašistični Italiji. Italijanski fašizem je hotel te kraje in prebivalstvo nasilno poitalijančiti in zlomiti visoko razvito nacionalno zavest primorskih Slovencev. Opor se je stopnjeval in leta 1941 se je primorsko ljudstvo v celoti odločno borilo za osvoboditev.

Po petindvajsetih letih fašističnega zatiranja je doživelo primorsko ljudstvo vesel trenutek osvoboditve in priključitev matični domovini. Vendar je politika blokov in hladna vojna med velisilami leta 1945 del slovenske Primorske z večjim delom sedanje občine Sežana ponovno odrezala od matične domovine. Šele po Pariški mirovni konferenci leta 1947 so bili ti kraji končno vrnjeni Jugoslaviji.

se prebivalci odločili intenzivno razvijati gospodarstvo na območju občine. Predvsem se je razvila Sežana kot občinsko središče in manjši kraji, kot so: Komen, Dutovlje, Senožeče, Divača in Hrpele-Kozina. Obstoječa industrija v teh manjših naseljih zaposluje prebivalstvo okoliških vasi, kar pomeni zagotovilo, da se vasi ne praznijo, ampak obnavljajo.

Pomembnejši premik v gospodarski dejavnosti je pomenilo sproščanje maloobmejne menjave z Italijo in razmah terciarne dejavnosti. Hkrati je bilo potrebno razvijati tudi tiste panoge gospodarstva, ki zagotavljajo družbi stabilnost.

V občini Sežana uspešno poslujejo podjetja, kot so Krasmetal v Sežani, Steklarna v Hrpeljah, Cimos v Senožečah, Kovinar v Hrpeljah, Aluminij v Komnu, Tovarna pletenin Sežana v Sežani, Tekstilna tovarna v Senožečah, Krasoprema v Dutovljah in tako naprej.

Na področju terciarne dejavnosti občina Sežana razvija gostinsko-turistično ponudbo na osnovi naravnih danosti. Lipica pomeni danes pomembno turistično ponudbo v domačem, evropskem in celo svetovnem turizmu. Enako tudi Škocjanske jame, znane kot veličasten spomenik naravne dediščine. Ugodna lega občine, pretok prometa in mednarodne menjave z zahodnoevropskimi državami so osnova za delo suhozemnega terminala pri Sežani, kjer opravlja dejavnost 18 organizacij s področja mednarodne menjave iz vse Jugoslavije. S sprejetjem zakona o prostih carinskih conah se je dejavnost na tem področju razširila in dopolnila z višjimi oblikami sodelovanja.

Tudi na področju kmetijstva so storjeni kakovostni premiki, kljub temu, da v občini ni večjih kom-

IZ KAMNA JE POGNALO ŽIVLJENJE

pleksov obdelovalnih površin. Poleg vinogradništva je v zadnjem času vse več zanimanja za govedorejo in ovčerejo.

Zaradi pomanjkanja vode na območju občine in opredelitve, da je zagotovitev zadostnih količin vode osnovnega pomena za

nadaljnji gospodarski razvoj občine Sežana, so prebivalci zgradili vodovod Brestovica–Komen–Sežana. S tem je bil odpravljen osnovni zaviralni moment v razvoju občine.

»Skupna opredelitev v občini je bila, da bodo imeli v letu 1990 prebivalci v vseh krajevnih skupnostih približno enake razmere za delo in življenje.

Ocenjujemo, da smo dosegli bistvene premike pri oskrbi z vodo, telefoniji ter gradnji oziroma obnovi številnih komunalnih objektov v krajevnih skupnostih,« poudarja predsednik občine Sežana Ivan Vodopivec.

In zapisali bi še lahko, da je iz kraškega kamna poglano življenje. In slastna pršut in vino dajeta Kraševcu moč in kamen postaja mehkejši.

F. Štefanec

Potniki letošnjega Vestnikovega vlaka si bodo ogledali tudi kobilarno Lipica

Progresivni finančni sistem

NALOŽBA
600,00 din

MOŽNOST
DOBITKA
625.000,00 din

Telefon:
042/816 886
042/815 403

Informacije:
UNITRADE, d.o.o.
Vinka Karlovića 10,
42300 ČAKOVEC

PREVERITE
SVOJE
PODJETNIŠKE
SPOSOBNOSTI!

LEGALNI KOMERCIJALNI SISTEM

Unitrade

UGOVOR O UKLJUČENJU U KOMERCIJALNI LANAC BR. _____

Ugovorne strane zajedno su utvrdile da je predmet ovog Ugovora uključivanje u distribuciju KOMERCIJALNOG LANCA.

Član 1.

UNITRADE, d.o.o. obavezuje se da će organizirati i osiguravati neprekidnu distribuciju KOMERCIJALNOG LANCA na taj način da će biti dostupna svim budućim sudionicima koji se uključe u KOMERCIJALNI LANAC u skladu s ovim Ugovorom.

Član 2.

Ugovorom se utvrđuje pravila KOMERCIJALNOG LANCA od strane svih sudionika.

Član 3.

Ugovorom se utvrđuje pravila KOMERCIJALNOG LANCA od strane svih sudionika.

Član 4.

Ugovorom se utvrđuje pravila KOMERCIJALNOG LANCA od strane svih sudionika.

Član 5.

Ugovorom se utvrđuje pravila KOMERCIJALNOG LANCA od strane svih sudionika.

RAZLIČNI NEMCI

Združenje Nemčij ne poteka gladko. Če je že politična volja uglasena, pa se na mnogih drugih področjih zatika, tudi na področju vsakdanjih medčloveških odnosov. Zgledov razglašeni med življenjskimi državami Vzhodnih in Zahodnih Nemcev je čedalje več. Nekaj so jih zabeležili tudi časopisi.

Mladi Zahodni Nemci kažejo svoj prezir do vzhodnih sonarodnjakov v arogantnosti in nesramnosti. Navedimo nekaj zgledov: v dragem nočnem lokalu Nordcafé v Vzhodnem Berlinu si je mladenič iz Zahodnega Berlina prižgal cigareto z bankovcem za 100 vzhodnonemških mark, v elegantnem hotelu Palast je zahodnonemški turist pljunil v šefa strežbe, ker mu ni zadosti hitro priskrbel mize, v Grand hotelu neki turist sploh ni hotel plačati računa, češ saj

vas tako in tako podpiramo, srditi Zahodniberličan pa se je nad redarjem Nordcaféja znesel tako, da ga je škropil z barvo, ker ga ni hotel spustiti v prepoln lokal.

To so le drobci iz zahodne invazije na »Divji vzhod«. Zahodni Nemci so preplavili mesta svojih revnejših vzhodnih rojakov. Po trgovinah kupujejo za nje poceni živila, se po nočnih lokalih, klubih, diskih in restavracijah vedejo kot osvajalci, lovijo ženske, razgrajajo in se opijajo.

»Pridejo sem in razmetavajo denar ter se obnašajo, kot da je vse njihovo,« pravi batakarka Sabine Wetzel iz neke vzhodnoberlinske kavarne.

Ker menjajo marke na črnem trgu, si zahodnjaki lahko veliko privoščijo, saj so zanje tiste stvari, ki so za domačine drage

in si jih težje privoščijo, zelo poceni.

Največ grenkih pripomb je slišati na ravnanje z ženskami. ženske, zaposlene v lokalih, imajo »osvajalci« z zahoda za lahka dekleta in se tako tudi vedejo do njih, so vsiljivi, nesramni in arogantni. Pogosti so tudi besedni izpadi, ko opiti gostje žalijo osebe in druge goste, kar izzove tudi pretepe.

»Doselej nismo imeli pretepov, zdaj pa so pogosti,« pravi vodja Nordcaféja Peter Ascher.

Več kot 40 let ločenega življenja se pač pozna v miselnosti ljudi. »Vse, kar svet razume pod pojmom tipično nemško,« pravi zahodnonemški sociolog Volker Ronge, »to je ljubezen do reda in pričnost, se je ohranilo in celo poglobilo v Vzhodni Nemčiji, medtem ko so se v Zahodni Nemčiji razvile drugačne navade in vrednote.«

Časopisni papir iz Kenafa

Kenaf, vrsta konoplje iz rodu hibiskusov, naj bi bila v prihodnje surovina za papir, na katerem bodo tiskali ameriške časopise. Rastlino, ki je doma v afriških sušnih predelih, bodo gojili na jugu Teksasa. Enoletnica, ki izredno hitro raste. V pol leta zraste pet do šest metrov visoko. Novoustanovljena družba Kenaf Paper bo v gojenje in predelavo konoplje vložila 40 milijonov dolarjev. V tovarni naj bi že prihodnje leto vsak dan izdelali 84 ton papirja. Po navedbah ameriškega ministrstva za kmetijstvo je papir iz kenafa svetlejši in čvrstejši, poleg tega pa se ga tiskarsko črnilo bolje prime. Napovedujejo, da bodo iz kenafa naredili dva odstotka vsega časopisnega papirja, ki ga v ZDA vsako leto porabijo okoli 12 milijonov ton. Čeprav je rastlina odporna, pa se bodo morali pridelovalci sprijazniti tudi z izgubami. Rastlina je namreč močno podobna indijski konoplji, iz katere izdelujejo marihuano. Navidezno ugodni priljubljenosti se marsikateri zasvojenec najbrž ne bo mogel upreti.

Vabljeni na

plesno revijo

plesna šola
KAZINA

iz Ljubljane v soboto,
19. maja ob 20. uri v
Osnovno šolo Edvard Kardelj v Mursko Soboto!

Ukinjajo SOS kot klic na pomoč

Od 1999. leta ladje ne bodo več uporabljale kratice SOS kot klic na pomoč. Ta klic so uvedli 1906. leta. Po sklepu Mednarodne pomorske organizacije bi morali leta 1999 uvesti in vseh ladjah novo tehnologijo za hitro pomoč. Gre za nov sistem GMDSS. Elektronsko napravo na ladjah po potrebi aktivira operater s pritiskom na gumb in novi sistem takoj pošilja klic na pomoč, ki prek satelita doseže najširša prostranstva. Novi sistem zagotavlja hitrost, veliko razprostranjenost sprejema signala in točnost položaja plovnega objekta v nevarnosti. S tem je omogočena učinkovitejša pomoč.

HOLLYWOOD V MOSKVI

Ameriški medijski koncern Time Warner bo skupaj s sovjetsko državno filmsko družbo Sovexportfilm v Sovjetski zvezi zgradil dva velika kinematografska centra. V leningrajskem bo devet kinodvoran, v moskovskem pa deset, v vsakem pa bo prostora za štiri tisoč obiskovalcev. V njih bodo prikazovali predvsem hollywoodske filme. Gradnja bo stala 28 milijonov dolarjev. Denar naj bi bil dobro naložen, kajti

sovjetski državljani veljajo za najbolj vnete obiskovalce kinematografov na svetu. Povprečno gre vsak prebivalec Sovjetske zveze štirinajstkrat na leto v kino, Američani pa le štirikrat. Pri skupnem podjetju bo ameriški koncern udeležen s 50 odstotki vloženega denarja, ves dohodek pa bo ponovno vložil v Sovjetski zvezi za snemanje filmov, ki bi jih izvažali.

Zaradi podražitve v zapor

Lastnika verige brazilskih supermarketov so zaprli, ker je podražil deodorante. Med prvimi je na svoji koži občutil, kaj pomeni kršenje zapovedi nove gospodarske politike predsednika Fernanda Collora de Mella, ki je v boju proti inflaciji zamrznil cene in plače. Lastnik trgovin se zgovarja, češ da za nedovoljeno podražitev ni vedel, saj ima 18.000 uslužbencev, katerih ne more popolnoma nadzorovati. Zakon pa je proti kršiteljem neizprosno, zato bo posloven kaznovan za gospodarski prestop. Čeprav Brazilci zategovanje pasu težko prenašajo, pa so ankete pokazale, da jih kar 80 odstotkov podpira predsednikove reforme in verjame, da bo tako mogoče uspešno znižati inflacijo, ki je bila lani 1700-odstotna.

Žive po devet tisoč letih

Ingemar Renberg z inštituta za ekološko botaniko in Mats Nilsson z gozdarske fakultete univerze Umea na Švedskem sta oživila bakterije, ki so živele pred devet tisoč leti. Pustile speče organizme sta našla v jeziku zera blizu Ramvika. V jeziku dne, ki so na tem območju živeli takoj po končani ledni dobi, sta našli ostanke jezika in alg, ki so na tem območju živeli takoj po končani ledni dobi. V jeziku dne, ki so na tem območju živeli takoj po končani ledni dobi, sta našli ostanke jezika in alg, ki so na tem območju živeli takoj po končani ledni dobi. V jeziku dne, ki so na tem območju živeli takoj po končani ledni dobi, sta našli ostanke jezika in alg, ki so na tem območju živeli takoj po končani ledni dobi.

Več samcev

Zanimanje za zakon v Združenih državah Amerike upada. Statistični podatki za obdobje 1970–1987 kažejo, da vse več odraslih živi v samskem stanu. Leta 1970 je bilo med odraslim prebivalstvom 38 milijonov samcev, leta 1987 pa se je njihovo število dvignilo na 40 milijonov.

DA BO LE DENAR!

Fotografij Mihaila Gorbačova je povsod na pretek, toda izdelovalec igrač Avanti je prepričan, da bodo šle v promet tudi lutke podobne sovjetskega predsednika. Lutke namerava prodajati na Japonskem, v Evropi in Ameriki. Avanti naj bi od Sovjetov dobil dovoljenje za razpečevanje lutke.

MILIJARDE ZA KRIŽARJENJE

Ladijskih križarjenj kot posebne oblike turizma se v svetu udeležuje čedalje več ljudi. Tako se je v zadnjih dvajsetih letih število tistih, ki so se udeležili vsaj enega križarjenja, povečalo od petsto tisoč na tri milijone in pol, medtem ko jih za leto 1993 napovedujejo že pet milijonov. Največ, kar 85 odstotkov, je severnoameriških turistov iz ZDA in Kanade. Do konca tega stoletja naj bi se 10 odstotkov prebivalcev teh dveh dežel ali 24 milijonov ljudi udeležilo kakšnega križarjenja. Tolikšno zanimanje, ki po tržnih raziskavah pomeni 30-odstotno letno naraščanje, si razlagajo z visoko ravni povzročene turizma, ki ustreza kakovosti ameriških hotelskih storitev, predvsem pa z nadihom »ekstotičnosti« takšnih potovanj. Sorazmerno z zanimanjem je bilo do sedaj v križarjenja vloženi okoli štiri milijarde dolarjev, od leta 1990 do 1992 pa naj bi zgradili še 16 novih ladij velikank. Med njimi bo tudi največja italijanska zasebna ladja Fincantieri 1, v katero je podjetnik Nicola Costa vložil kar 350 milijard italijanskih lir.

ZGODILO SE JE

● Morda je nakup te knjige tudi v načrtih gospe Ivane Trump, ki se ločuje od svojega moža Donalda, velikega ameriškega bogataša. Za pogoj postavlja delitev premoženja, to je natanko 5 milijard dolarjev. Pa naj kdo reče, da srta srca niso draga!

● Vendar se mojstri nečedne roparske obrti niso dali. Prejšnji teden so opravili še večji podvig in postavili švicarski rekord stoletij. S sedeža banke UBS v Ženevi so odnesli za 35 milijonov švicarskih frankov (275.310.000 markovičev). Toliko iz varnih švicarskih blagajn ni svojevoljno dvignil še nihče.

NOVA ZELENNA DEŽELA PRAZNUJE

Nova Zelandija praznuje letos 150. rojstni dan, če se seveda strinjamo, da se je ta dežela v jugozahodnem delu Tihega oceana državno rodila s prevzemom oblasti belcev na obeh velikih in številnih manjših novozelandskih otokih. Leta 1840 si je Velika Britanija pripojila novozelandske otoke s podpisom sporazuma med britanskim viceguvernerjem Hobsonom in vodjo Maorov. Po tem sporazumu naj bi Velika Britanija štela novozelandske domoročce in zagotovila spoštovanje njihovih pravic.

Kako je zares potekala ta zaščita, je razvidno iz podatkov: danes so Maori manjšina, saj jih je samo 8,9 odstotka prebivalstva. Med nezaposlenimi jih je kar četrtina, med zaporniki pa 60 odstotkov. To je posledica kolonizacije in uničenja avtohtone kulture, ki so ji zadnji udarec zadali z industrializacijo, ki je povzročila množično priseljevanje Maorov z dežele v mesta. Med brezposelne in v kriminal je poglaval predvsem maorsko prebivalstvo.

Predniki današnjih Maorov so se na novozelandske otoke naselili že pred več tisočletji. Kot pravi njihovo izročilo, so prišli z otokov vzhodne Polinezie. Naselitev je potekala v treh valovih, zadnja večja pa je bila v 8. in 9. stoletju. Vsekakor je presenetljivo, kakšne strahotne razdalje so premagali na krhkih kanuih.

Beli človek je v ta del sveta prišel veliko kasneje. Prvi so novozelandske otoke odkrili nizozemski raziskovalci iz Tasmanove ekspedicije, in sicer so pripluli do njih leta 1642. V 18. stoletju je tja večkrat priplul kapitan Cook. Po njegovi oceni je tedaj v Novi Zelandiji živelo okoli 100.000 Maorov, razdeljenih v več plemen. Na začetku 19. stoletja so prišli prvi britanski naseljenci. Kot je že bilo omenjeno, so Novo Zelandijo razglasili za britansko posest leta 1840. Dvanajst let kasneje je otok dobil samoupravo. Leta 1907 je bila Nova Zelandija razglašena za britanski dominion, leta 1947 pa je postala neodvisna država v okviru Commonwealtha.

Koloniziranje Nove Zelandije je potekalo kljub pravno zagotovljeni enakopravnosti domačinov in priselcev v škodo prvih. Ravnanju kolonistov so se Maori večkrat uprli, vendar so bili v bojih poraženi. Danes so sprejeli zahodni način življenja, vsi znajo angleško, mladina večidel ne zna več jezika svojih staršev, ohranjajo pa kulturno izročilo.

Psihične težave po nesreči

Pomanjkanje pravočasnih informacij po nesreči v jedrski elektrarni v Černobilu aprila 1986 je povzročilo velike psihične težave pri ogroženem prebivalstvu. Te težave bi lahko prerasle v resne psihosomatske motnje. To je ocena komisije mednarodnega Rdečega križa, ki je na povabilo sovjetskega Rdečega križa pred kratkim obiskala Rusijo, Ukrajino in Belorusijo in skušala ugotoviti, kakšno pomoč potrebuje tamkajšnje prebivalstvo. Komisija v svojem poročilu priporoča pošiljanje Geigerjevih števecv, s katerimi bi lahko ljudje sami preverjali radioaktivnost hrane, saj so prepričani, da je še vedno radioaktivna. Zaradi nepopolne obveščenosti po nesreči ljudje oblaščem ne zaupajo, zato ne verjemajo niti podatkom, ki jih zdaj objavljajo. Vrh tega imajo ljudje o radioaktivnosti pomanjkljivo znanje, uradne informacije pa so pogosto preveč strokovne in jih navadni ljudje ne razumejo.

PREŽIVETI SMRT

Bistvo vsakega športa je fizični in intelektualni izziv, pomešan s kančkom nevarnosti. Le malo športov je, pri katerih športniki zrejo smrti v oči in med njimi je tudi skok z vrvo (bungee jumping), ki se hitro širi v ZDA, Novi Zelandiji, Franciji in Britaniji.

Pred dvema letoma je bil ta šport še skoraj neznan. V zadnjih mesecih pa je nastalo veliko klubov, ki pa so že postali komercialno uspešni. Doselej so navdušenci opravili veliko skokov, od tega v Novi Zelandiji 40.000, Franciji 25.000 in ZDA 8.000.

Bungee jumping ima eno samo past: skakalec si ne sme privoščiti nobene napake. V Franciji sta lani umrla dva skakalca, ker sta se njuni vrvi med skokom pretrgali. Tretji pa je umrl, ko je skočil s stolpa.

Navdušenci trdijo, da je vznemirjenje, ki ga prinaša ta šport, vredno več kot tveganja. Skakalci z višine 40 do 100 metrov skačejo na glavo z mostov, stolpov, žerjavov in celo iz balonov, privezani samo z dolgo gumijasto vrvo, ki prepreči padec na zemljo. Zavežejo si jo okrog gležnjeve ali okrog pasu in je tako dolga, da omogoči prosto padanje, ki traja nekaj sekund. Ker je raztegljiva, omili padec. Včasih zadrži skakalca le nekaj metrov nad tlemi. Vrv potegne skakalca nazaj, ta pa potem odskakuje gor in dol, tako kot bi bil igrača jojo.

Skakalci, ki so to izkusili, pravijo, da so »preživeli smrt«. Tridesetletni Lance Colvin, specialist za računalništvo, je skočil že petkrat in pravi: »Pri skakanju sem imel zvišene občutke. Skok je bil bolj čustveno kot telesno doživetje!«

Ta šport ne zahteva posebne izurjenosti ali kondicije, izziv je samo duševni. Skakalci veterani zbadajo mišje, češ naj jih ne bo strah skoka, ampak padca na zemljo.

Bungee jumping izvira iz obreda, ki so ga opravljali skakalci na Binkoštnem otoku v južnopacifiškem otočju Vanuatu. Skakalci so si pletli vrvi iz ilan, si jih privezovali okoli gležnjeve in potem skakali z visokih lesenih stolpov. Uspešen skok je bil znamenje poguma in glasnik bogate žetve.

Začetek skakanja z vrvo v ZDA pa sega v leto 1979, ki so si štirje člani oxfordskega kluba za nevarne športe nadeli smokinge in cilindre in skočili z mostu Golden Gate v San Franciscu. Policija jih je aretirala, a prepoznano. Norost bungee jumpinga je bila rojena.

Med prvimi obsedenci je bil novozelandski tesar A. J. Hackett. Del leta 1987 je preživel v Parizu, kjer je prvič skočil s 15-metrskega Ponta de la Caille blizu Annexyja. Kasneje je skočil tudi z Eifflovega stolpa, naravnost v naročje žandarjem. Doma v Queenstownu je novembra 1988 odprl svoj klub. Vsak dan skoči s 47 metrov visokega visečega mostu na reki Kaurarau 50 skakalcev, ki plačajo Hackettu za vsak skok 49 dolarjev. Prihajajo z vsega sveta, stari pa so od 6 do 86 let.

Skakanje z vrvo je verjetno manj nevarno kot padalstvo, avtomobilske dirke ali jadralno letenje. Skakalci pa morajo upoštevati stroga varnostna navodila, sicer je lahko prvi skok hkrati tudi zadnji.

Do roba stoletja je prišlo prejšnji mesec v Parizu, kjer so roparji iz dveh oklopnih avtomobilov za prevoz denarja ukradli 33 milijonov frankov. Operacija je trajala samo četr ure.

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

V zadnjem času se tudi pri nas pojavljajo grafitni napisi, ki kazijo zidove in druge objekte. Največ teh navlak pa je na prometnih znakih in napisih krajev in rek. Tak je tudi »madež« na tabli reke Mure. Zaradi česa in komu na čast se to počenja? Mar tudi to ne sodi v prizadevanja, da svoj kraj čim bolj onesažimo? Kdo to počne, je neznanka, ki pa bo gotovo rešena in takrat bi morali storilci dobiti primerne kazni. Foto: Nataša Juhnov

DOBRO JE VEDETI

Koprive proti spomladanski utrujenosti

Zanimanje in pogoste preklapljanje koprive imajo tudi celo vrsto dobrih lastnosti. Če jih znamo pripraviti, so odlično sredstvo proti spomladanski utrujenosti organizma, pa še okusne so povrh. Snovi v njih urejujejo presnovo, čistijo kri in jo krepijo. Poleg klorofila in histamina vsebujejo provitamin A, kalij in kal-

cij. Ker so snovi v koprivah koncentrirane, jih ne smemo naenkrat preveč jesti.

Obe vrsti kopriv, velika (s sivo zelenimi listi) in mala (z bleščeče zelenimi listi), sta užitni. Koprive nabiramo v tem času, ker je sedaj v njih največ koristnih snovi. Trgamo samo nežne liste in mlade poganjke. Pri tem si seveda na-

taknemo rokavice. Nikar pa jih ne nabiramo ob cestah, na katerih je veliko prometa. Ko se koprive segrejejo na 60 stopinj, ne pečejo več. To lastnost izgubijo tudi, če jih namakamo v vodi. Koprive gredo dobro skupaj s čebulo, slanino, prekajenim mesom, krompirjem, jajci in tudi z zelenjavo.

PRVA POMOČ

VREZNINE IN ODRGNINE

Nujni bo v kuhinji, pri športu ali na otroškem igrišču, povsod se lahko ranimo. Tudi majhne rane so lahko nevarne. Ste se pri čiščenju zelenjave urezali v prst? Ali je otrok padel na kolena in si jih odrgnil? V vsaki, tudi najmanjši rani, lahko prodre bakterije, virusi, glivice ali drugi mikrobi, ki povzročajo okužbe. Vreznine: Majhne rane z gladkimi robovi pustimo krvaveti, da se izperejo razne klice. Potem vreznino razkužimo; razkužila bi morali imeti vedno v vsaki hiši. Pri jodu je treba biti previden, ker lahko povzroči alergijo. Kisa in alkohola pa rane ne uporabljajmo. Vreznine se hitreje zaceli, če jo nekaj časa previdno tiščimo. Če pa je rana prevelika, jo prepušča zrak. Če je rana večja, moramo k zdravniku. Odrnine: največkrat je odrgnjena roka, ko jo prebrskamo po površini, kot je. Ker odrgnine ne krvavijo, jih ne potrebujemo zdraviti. Če je odrgnina močno, jo treba sprati pod tekočo hladno vodo ali jih očistiti s sredstvom, ki ga dobimo v lekarni. Nazadnje odrgnino razkužimo in pustimo, da se celi na zraku.

Prašček in čebele

V lepem vremenu odnesemo morskega praščika na balkon ali vrt, da se naučijo sončnih žarkov. Pri tem pazimo, da ga ne piči čebela ali osa, kajti strup teh žuželk je dovolj močan, da mu morski prašček podleže, vsekakor pa se po piku pojavijo motnje v krvnem obtoku. Kaj storimo, če opazimo, da je morskega praščika pičila čebela ali osa?

Takoj pogledamo, če je želo obtičalo v koži, in ga izvlečemo. Če je pik na manj občutljivem mestu, na primer na hrbtu, lahko počakamo, da vidimo, kako morski prašček prenaša strup. Najverjetneje mu bo morski prašček kos. Če pa postane živalca nenavadno mirna, če je otopela, če ždi v kotu in zavrača hrano, jo nesemo k žvirozdravniku. Kar najhitreje pa poiščemo veterinarsko pomoč, če je čebela ali osa pičila morskega praščika v gobček ali vrat. Posledica takšnega pika je smrt zaradi zadušitve — pravočasna pomoč pa je običajno uspešna.

BALASTNE SNOVI

Povsod lahko poslušamo in prebiramo, kako dragocene so za telo in zdravo presnovo balastne snovi. Za kaj pravzaprav gre? Balastne snovi so sestavni del rastlinskih živil (žita, sadje, zelenjava). So neprebavljive in ne vsebujejo kalorij. Pri žitu jih najti v ovojju zrn, pri jabolkih v lupini... Telo potrebuje 30 do 40 gramov teh snovi dnevno, kajti le tako bo prebava urejena. Če teh snovi v hrani ni ali če jih zaužijemo le v priložnostno, lahko to povzroči presnovne motnje in obolenje črevesa.

Živila, ki deloma sicer vsebujejo veliko kalorij, toda tudi veliko balastnih snovi in so zato v zdravi prehrani nepogrešljiva, so: žita in

žitni izdelki: ajda, oves, koruza, pecivo in kruh.

testenine: rezanci iz polno mlete moke, jajčne testenine; kosmiči: ovseni, čokoladni in sadni musli;

sadje: orehi, lešniki, jabolka, ananas, hruške, smokve, oranže, mandarine; zelenjava: zelena, cvetača, korenje, por, fižol, motovilec, brikola, zeleno in rdeče zelje, fižol.

Roke se potijo

Veliko ljudi ima težave zaradi čezmernega potenja rok. Le te se radi potijo, zlasti v mladosti, puberteti. Znoj se v kapljicah zadržuje na dlaneh, zato hitro hlapi in ne zaudarja. Toda rokovanje je vseeno neprijetno.

Roke se najpogosteje znojijo zaradi živčne napetosti, lahko pa tudi zaradi kakšne splošne bolezni ali stalnega jemanja zdravil. Neprijetnost je še toliko večja, ker se na vlažno kožo hitreje naselijo glivice. Če smo napeti in nervozni, rok nikar ne stiskajmo in si jih ves čas ne brišimo, ker se bodo še bolj potile. Poskusimo se sprostiti, roke razprijmo in nekaj časa mahajmo z njimi.

Potne roke si moramo pogosto umivati, vodi pa lahko dodamo jabolčni ali vinski kis. Kadar nosimo rokavice, pazimo, da so vedno iz prepustnega materiala. Tako bo vlaga lahko sproti izhlapevala.

Kuhajte z nami

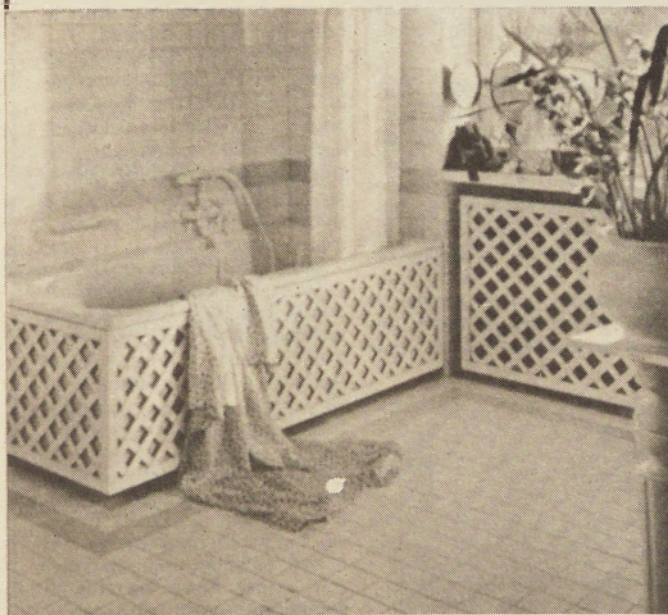
Potrebujemo: 4 lepe svinjske zarebrnice brez kosti, 4 tanke rezine poltrajne salame in 4 tanke rezine mesnatih slanin, 4 kot svinčnik debele rezine sira (ementalec ali trapist), 8 paličastih (kot droben mezinček) rezin kislih kumarov.

Zrezke potolčemo z obeh strani, pazimo, da jih ne preluknjamo, solimo in popopravimo. Na daljši rob zrezka položimo v salamo ali mesnato slanino zvito rezino sira, ob straneh priložimo siru rezini kislih kumarov. Tesno zvijemo v mesno roladico in jo spnemo z dvema zobobrecema. Tako pripravljeno zarebrnico dunajsko paniramo (moka—stepeno jajce—drobtine) in na ne prevroči globoki maščobi pokrito rjavo ocvremo. Pred serviranjem odstranimo zobobrec. Zraven ponudimo rižev obroč, ki ga v sredini napolnimo z mlado, mešano in na maščobi dušeno zelenjavo. V poznih pomladih vzemimo: droben korenček, grašek in na kocke narezano kolerabico. Dušeno zelenjavo izdatno potresemo s sesekljanim peteršiljem.

Rižev obroč: Zavremo približno 2 l soljene vode, vanjo stresemo prebran in v mrzli vodi opran riž. Posodo pokrijemo in ga pri srednji temperaturi v 15 do 20 minutah skuhamo. Nato ga stresemo na cedilo, polijemo z mlačno vodo in počakamo, da se odteče. V ponvi raztopimo 5 dag masla ali margarine, stresemo na maščobo riž, ga na hitro pogrejemo, rahlo potlačimo v model, ki ima v sredini tulec, oplaknjen z vodo in ga pustimo 10 do 15 minut v srednje vroči pečici. Nato riž prekucnemo na vročo servirno ploščo, votlino pa napolnimo z dušeno zelenjavo. Zraven sodi še sezonska solata.

NAREDI SAM

SATOVJE SPREMINJA PROSTOR

Kvadratne ali pravokotne lesene letvice sestavimo v špalir, zračno in praktično mrežo, ki jo uporabimo v mnoge namene. Običajno je lesen špalir opora vrtnicam ali drugim vzpenjalkam na vrtu. Ker pa je poceni in dekorativen, ga lahko uporabimo tudi pri opremljanju stanovanja. Kako uredimo stanovanje (kopalnico) z mrežastim špalirjem, si oglejte na sliki.

ČUDEŽNI PROZAC

Decembra 1987 se je v ameriški medicinski praksi pojavilo novo zdravilo prozac, ki se je izredno hitro uvrstilo med doslej najbolj uspešna zdravila za zdravljenje depresije. V dveh letih je preplavilo trg in izrinilo vsa druga podobna zdravila. Vsak mesec zdravniki predpišejo okrog 650.000 receptov za prozac. Farmacevtska industrija je lani s tem zdravilom obrnila 350 milijonov dolarjev, letos pa naj bi šlo za nakup prozaca že kar pol milijarde dolarjev.

Zdravilo je sicer drago, dvajsetkrat dražje od podobnih zdravil, vendar pa izredno učinkovito in skoraj brez stranskih učinkov, zato mu pravijo kar čudežni prozac. V glavnem ga uporabljajo za zdravljenje depresije, ki prizadeva okrog 15 milijonov Američanov. Niso redki primeri, ko zdravilo zahtevajo tudi zdravi ljudje. Čeprav je zdravilo uradno namenjeno le zdravljenju depresivnosti, ga zdravniki predpisujejo tudi pri tesnobah, zasvojenosti, bolezenski lakoti in obsedenosti.

Nekateri strokovnjaki se boje, da je zdravilo mnogo prehitro prešlo v tako široko uporabo. Lahko se namreč izkaže, da po daljši uporabi le pušča škodljive posledice, za nekatere pa je prozac samo prvo od nove generacije zdravil, ki že nastajajo in ki bodo spremenila usodo mnogih ljudi, oropanih normalnega življenja zaradi duševnih bolezni.

NASVETI

Pečenka bo dobila lepo hrustljivo skorjico, če jo bomo pet minut pred koncem pečenja premazali s pivom.

Zelene banane in paradižniki lepo in hitro dozori, če jih zavijemo v vlažno krpo, nato pa še v časopisni papir in postavimo na temno mesto. Paradižnike lahko nezavite in s peclji navzgor postavimo tudi na tople svetle prostore, vendar pa ne na sonce, saj bi se vitamini lahko uničili.

Divjačina potrebuje le malo začimb, sicer se naravni značilni okus izgubi. Posebej moramo paziti pri soljenju in popranganju, nekoliko bolj velikodušni smo lahko pri srnini s svežim timijanom, brinovimi jagodami, rožmarinom in žajbljem.

Rjavo zapečena piščančja koža je slastna, toda tudi precej mastna. Lažje bo prebavljiva, če boste kot prilogo ponudili v belem vinu dušene suhe slive in jabolka.

Če je krompirjev pire predelek, ga »zgostimo« z malo mleka v prahu ali krompirjevimi kosmiči.

SESTAVIL MARKO NAPAST	ANGL. PO-MORŠČAK, SLOVITI GUSAR	FRANCOŠKA FILMSKA IGRALKA (ANDUK)	GLASBENI INTERVAL	JUNAKINJA OPERE «PLES V MASKAH»	IZUMRLO GOVEDO	VELIKA ZAČETNA CRKA	KEMIČNI PROCES V SILOSU
GOREČ, SLEP PRI VRZENC							
DEL EKVATORIALNE GIVNEJE							
OŠEBA V VERDUEVI OPERI «AIDA»							
AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (PATRICIA)					KALCU DALJŠI SKUPKI LASI ALI NITI		
AVTOMOBILSKA OZNAKA CELJA			KITAJSKO MESTO STATIČNOST				
RIMSKA ENKA		PALAČA SULTANOV VNETJE ŠARENICE					
EDEN OD KORNATOV				ANGLEŠKO PIVO HENRY JAMES			
GRŠKA DENARNA ENOTA							ŽITNI PLOD
«DELO» KRTOV						KALCU MLADA KRAVICA	
GLASBENIK BOSS				AFRIŠKI VELETOK LOVSKA DRUŽINA			
KRALICE							
MUSLI MANSKO MOŠKO IME						IGRALNA KARTA	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Samsun, osredok, Utamaro, trk, vek, ha, Gide, Ahil, t, maraska, pnevma, T, Ciril, op, Nara, navedek, vic, CE.

Nadomestilo za nož

V kuhinji je seveda nož nepogrešljiv. Toda kdaj pa kdaj si potrebujemo tudi z drugimi kuhinjskimi pripomočki. Enakomerne in zelo tanke rezinice narežemo z nožem za rezanje trdo kuhanih jajc. Rezemo ne le jajca, ampak tudi šampinjone, kuhane krompirje, paradižnike in druga ne pretrda živila.

Torto lepo in ravno prerežemo z nitko. V rob torte naredimo z nožem plitko zarezo. V zarezo položimo kos čvrstega sukanca, ga zavežemo in zadragnemo — nitka prereže torto lepše kot nož. In s čim režemo čebulo, da se nam ne solzijo oči? Še tako dober nož, še tako pripraven strojček ne pomagata. Včasih pa zaletekočo čebulo pod mrzlo tekočo vodo ali če jo najprej položimo za nekaj minut v zamrzovalnik in šele nato sesekljamo.

Če sedite, manj boli!

Ali pri zobozdravniku raje sedite, kot ležite v stolu? Očitno veste, da je tako bolje. Ležanje na zobozdravniškem stolu, kot je danes v navadi, za bolnika ni prijetno. Ugotovili so tudi, da je človek v ležečem položaju občutljivejši. Pri raziskavi reakcij bolnikov so preskušali, kako učinkuje mrzli dražljaji na zgornji sekalce. Pokazalo se je, da je čas reakcije sedečega bolnika petkrat daljši. Domnevajo tudi, da učinkuje lokalna anestezija slabše, če bolnik leži. Pri zobozdravniku bo torej manj bolelo, če boste sedeli.

Nadete zarebrnice na dunajski način

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota.

1. Hajde da ludujemo — Tajči
2. Pijmo ga, pijmo — Magnet
3. Nothing Compares 2 U — Sin-ead O'Connor
4. Leto 1992 — Toto Cotugno
5. Cucki so lajali name — Don Juan

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, 69000 Murska Sobota, s priloženo za 5 naj.

Oddaja 21.232 je na sporedu radia Murska Sobota (UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz) ob petkih od 18. do 19.

POMURCI NA KLEKU V AVSTRIJI

Gospodinjstva šola ni le za gospodinje

Pred približno petnajstimi, mogoče dvajsetimi leti so bili vinotoci v sosednji pokrajini Klek v Avstriji pogost cilj pomurskih izletnikov, še bolj pa ljubiteljev dobre kapljice. Se dandanes se kdo z nostalgijo spominja časov, ko so prav poceni popivali po »pušelsankah« ter si privoščili dobro domačo hrano.

V zadnjih letih to ni bilo mogoče, saj smo si (z izjemo zadnjih mesecev) lahko privoščili le najnujnejše nakupe v Avstriji. Zato ni čudno, da smo na Klek skorajda pozabili.

tom zadovoljni. Niso se peljali daleč, kljub temu pa so videli marsikaj zanimivega in koristnega.

Gospodinjstva šola Sv. Martin v Halbennreinu je bila prva postaja izletnikov. Okrog 65 učenek se v njej dve leti usposablja v splošni in praktični izobrazbi. Pri nas imamo o gospodinjstvih šolah pač svoje predstave — to so šole za prihodnje kmetice. V Avstriji pa ni tako. Samo na območju Štajerske je okrog 30 gospodinjstev šol, vse pa so urejene po vzoru mate-

čijo za tisto, ki jim najbolj ustreza. Šola v Halbennreinu je bolj kmetijsko usmerjena.

Dekleta (po navadi so to mlada, ki končajo osnovno šolo, čeprav starost ni določena) bivajo v graščini in v celoti same skrbijo za vzdrževanje, čiščenje in prehrano. Starši plačujejo mesečno 2 tisoč šilingov, sami pa morajo kupiti tudi potreben material.

Zanimanje je zelo veliko. Zato se je gospodarska zbornica odločila in 1980. leta odkupila graščino, ki je bila prej v lasti družine Stürk. V prejšnji šoli v Radgoni je bilo prostora le za 18 učenek. Marija Schmid, predmetna učiteljica, je povedala: »Šolanje je dveletno in spada v deveto in deseto šolsko leto. Dekleta prihajajo v glavnem s kmetij iz okrožja Lipnica, Feldbach in Radgona. Po navadi ostanejo doma na kmetiji, vendar lahko nadaljujejo šolanje tudi na drugih šolah in se usposobijo za poklic bolničarke, šivilje, kuharice, pa tudi učiteljice.«

Graščina je kakor narejena za tovrstno izobraževanje. Verjetno pa ima učenje in bivanje v zgradbi, ki se prvič omenja že v 14. stoletju (verjetno pa je še starejša), poseben čar.

Ni vse v novih šolskih zgradbah ter takšnih in drugačnih izobraževalnih programih. Najprej bomo morali spremeniti odnos do kmetijskega, da ne rečem gospodinjstevskega izobraževanja, svojo vlogo pa bodo morali odigrati tudi prihodnji župani.

(Prihodnjič: Le deset postelj!)

Bernarda B. Peček

Z melioracijami na Bukovnici do boljšega kmetovanja

Vas Bukovnica sodi med najmanj razvita območja v soboški občini, kjer število prebivalstva nenehno upada; tako šteje naselje Bukovnica sedaj le še nekaj več kot 70 prebivalcev. Kmetije so razdrobljene in gospodarsko premalo učinkovite, naselje pa nima ustrezne povezave z občinskim središčem. Vse to močno vpliva na izseljevanje prebivalstva s tega območja, na kar kaže tudi dokaj neugodna starostna sestava vaščanov. Sicer pa je Bukovnica izredno bogata s krajinsko in kulturno dediščino, saj tu obstajajo pomembni spomeniki kulturne dediščine iz časa mlajše kamene dobe. Tako je bilo leta 1979 prav tu odkrita prva naselbina v Prekmurju.

Zato je velikega pomena načrtovana ureditev kmetijskih zemljišč, predvsem melioracij, v katastrski občini Bukovnica, o čemer so pred nedavnim sprejeli tudi občinski odlok, ki so ga izdelali na Zavodu za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti. S tem ureditvenim načrtom bi uredili površinsko odvodnjo voda in melioracije kmetijskih zemljišč. V skladu s planskimi usmeritvami Krajinskega parka Bukovnica in naravovarstvenimi smernicami je namreč dovoljen tak poseg v okolje, ki bi omogočil izboljšanje kmetijske pridelave in hkrati varovanje oziroma izboljšanje t. i. naravnih prvin. Ureditveni načrt je bil javno razgrajen v vaškem domu na Bukovnici in v izloži občinske skupščine v Murski Soboti, opravljena pa je bila tudi javna razprava.

Obravnavano območje zajema vse kmetijske površine, iz posegov pa so izločene gozdne, pozidane in vinogradniške površine. Tako naj bi uredili strugo Bukovniškega potoka, ki večkrat poplavlja, osušili zamočvirjena tla z odprtimi jarki in krtno drenažo, obratili drevesne zarasti, ki ne motijo kmetijske pridelave in sadili nove, ki bodo imele ekološki pomen. Poleg tega pa bi obvarovali arheološko dediščino pred uničenjem oziroma globokim oranjem zemljišč.

Milan Jerše

V deseto desetletje

V Logarovcih živi Otilija Majcen, ki jo je življenjska pot popeljala v častljiva 91. leta. Pravi, da si ni nikdar mislila, da bo dočakala tolikšno starost, čeprav je tudi njen ded dolgo živel.

Ko sem prišla na obisk k Majcnovim, je Otilijin sin Jakob kosil travo za živino, hčerka Terezija pa se je sukala po hlevu. Otilija je bolela glava, toda kljub temu se je razveselila obiska. »Kdo bi si mislil, da se spomnite tudi tako starih ljudi, ki smo skoraj vedno doma,« se je nasmehnila. Potožila je, da so po-

ci preveč kruti, kar vedo vsi, ki so v tistem času živeli v Logarovcih in okoliških krajih.

Otilija je imela 12 otrok, katerih jih živi le še polovica. »Veliko smrti sem videla,« se spominja. Njeni otroci jo redno obiskujejo. Terezija in Jakob na delata na domačiji. Otilija pravi, da je vse drugače kot včasih. Ne le delo na kmetiji, sprememba je življenje. Vse je nekam drugače, še za kuhanje zmanjkuje časa. »Včasih smo jedli žgance in pa zelje, zdaj se le redko spomimo na kaj takega. Jaz sem imela

gosti glavoboli njena največja težava, vid ji peša, pa tudi spomin jo večkrat vara. Sicer pa je Otilija ženica radoživih besed. Vsako jutro zakuri v peč in pristavi za čaj, kdaj pa kdaj skuha tudi kosilo. »Drugi morajo delati zunaj, jaz pa, žal, ne morem več, čeprav bi zelo rada,« pravi Otilija. Njeno življenje je bilo vseskozi povezano s trdim delom. Njeni starši so imeli nekaj zemlje in Otilija se spominja, kako sta z očetom orala: »Oče je hodil za plugom, jaz pa sem vodila krave, ki so mi kar naprej uhajale. Oče pa mi je žugal...« Otilija se je rodila v Logarovcih in tam ostala tudi potem, ko se je omožila. Le med 1. svetovno vojno jo je stric vzel v Gradec in te vojne ni doživela v domačem kraju tako kot potem drugo. Ne spominja se je rada, saj so bili kozaki in drugi ubijali

la vedno raje žgance z belo kavo kot z ocvirki,« je dodala Otilija, ki trdi, da so nekaj živeli bolj preprosto in zato tudi bolj zadovoljni. Gotovo bi se vsak strinjal s njo, saj so njena leta dovolj dolgo voren dokaz za to trditev. Nako življenje pa je odvisno ne le od nas samih, temveč tudi od drugih, na kar sploh ne moramo vplivati. Toda tamen je odveč, odločimo se dejanja. Otilija ni imela časa misliti na zdravo življenje, saj ji delo tega ni dopuščalo. Žal ne more več delati, pa tudi misliti ne več kaj dosti, zato ji je preprosto ubadanje s temi pravljičnimi. Njeno »brkljanje« po kmetiji je v veselje tudi njenim domačim in želimo ji, da še ne bi kmalu potihnilo.

Lidija Kralj

1980. je deželna vlada odkupila graščino Stürk, od 1983 pa je v njej gospodinjstva šola Sv. Martin. »Le zakaj ne zjajo na tak način izkoristiti gradov, vil in drugih starih stavb, ki propadajo, tudi pri nas?« so se spraševali pomurski izletniki.

Idejo predstavnice ŽVZ Murska Sobotica, Ivanke Donko, da bi organizirano obiskali sosednjo pokrajino v Avstriji, ki je podobna Goričkemu, smo z veseljem sprejeli. Tako se je konec aprila ustavil na mejnem prehodu v Gederovcih avtobus, poln potnikov, ki pa za spremembo v Avstrijo niso šli le nakupovat. Lastniki turističnih kmetij in vinotocov (sedanji in prihodnji), odgovorni iz kmetijskih in turističnih organizacij ter drugi, ki se ukvarjajo s turizmom, smo bili z izle-

rske šole v Gradcu. Vendar te šole niso nekakšni tečaji za prihodnje kmetice, ampak šole s takšnim izobraževalnim programom, ki omogoča učencem nadaljnje šolanje. V primerjavi z drugimi imajo le nekaj več praktičnih predmetov, ki pa ne bi škodili niti našim dekletom (na primer vse od čiščenja, pranja perila, razkosavanja mesa, kuhanja in peke kruha pa do šivanja, tkanja, igranja na instrument in vrtnarjenja). Tudi gospodinjstva šole so specializirane, tako da se gojenke odlo-

V LENDAVI URADNO OCENILI LANSKI VINSKI LETNIK

Kletarstvo vse boljše

Društvo vinogradnikov občine Lendava in Vinogradniška skupnost, ki deluje v okviru kmetijske zadruge, sta organizirali ocenjevanje vin lanskega letnika. Vzorce vin je dalo 34 vinogradnikov. Pri belih mešanih vinih je dobil največ točk vzorec vina Karola Gaala iz Lentija (17,3), nato Milka Pavletiča iz Lendave (17,1) in Ivana Ternarja iz Velike Polane (16,9). Od vzorcev laškega rizlinga je bilo najbolj ocenjeno vino Jožeta Magyara iz Lendavskih Goric (17,8), nato Jožeta Vuka iz Lendavskih Goric (17,4) in Ludvika Horvata iz Lendave (17,1). Še nekaj drugih ocen: Šipon Slavka Krpana iz Dolnjega Lakoša 16,8 točke, renski rizling Slavka Krpana iz Dolnjega Lakoša 17,1 točke, sovinjon Stefana Dragošiča iz Gornjega Lakoša 17,9 točke, beli pinot Stefana Maučeca iz Lendavskih Goric 17,9 točke, modra frankinja Ferda Horvata iz Kapca 16,6 točke. Predsednik ocenjevalne komisije, dipl. inž. Slavko Žalar, je ugotovil, da se kakovost lendavskih vin iz leta v leto izboljšuje, kar je tudi posledica boljšega kletarjenja. Na to temo je imel tudi predavanje.

S. S.

NOVA TRGOVINA — V Odrancih so pred prvim majem slovesno odprli samopostrežno trgovino in bife, ki ju je v združenem domu uredilo trgovsko podjetje Univerzal Lendava. Na novo urejena površina obsega 600 kvadratnih metrov, od tega trgovina 340, skladišni prostori 180 in gostinski lokal 80. Čez čas bodo opremili še prostore, velike 140 kvadratnih metrov v nadstropju, kjer bodo prodajali razne tehnične predmete oziroma neprehrambene izdelke. Celotna naložba je stala 2 milijardi dinarjev. Pri delih je sodelovala tudi krajevna skupnost Odranci, ki je pomagala s finančno soudeležbo pri prekrivanju dotrajale strehe in ureditvi stropa, Odranci pa so dali svoj prispevek še s fizičnim delom.

Foto: S. S.

KATALOŠKA PRODAJA

PREDSTAVLJAMO VAM
PONUDBO
MESECA MAJA:

V znamenju folklorne

V petek, 27. aprila, je bila v Kobilju ob obletnici Oslobođenja fronte 24. občinska folklorna revija. V dvorani vaškega doma sta jo organizirala domače kulturno-umetniško društvo in Zveza kulturnih organizacij Lendava. Ob spremljavi godcev je nastopilo sedem folklornih skupin: folklorna skupina KUD Ferdo Godina Bistriča, Petofi Sandor Dobrovnik, Tone Plej Črenšovci, Močvirski tulipan Radmožanci, Miško Kranjec Velika Polana, Stefan Raj Turnišče in domača folklorna skupina s Kobilja. Na prireditvi, ki jo je spremljalo veliko obiskovalcev, je napovedovala Lidija Vugrinec, sklenili pa so jo s pogovorom o mentorji posameznih folklornih skupin.

K. Ščavničar

Čebele bogatijo pomlad

Čebelarji doživljajo pomlad na svoj način, ker nosijo v sebi ljubezen kot kakšno poetičnost njihovih muh.

Tak je pravgotovo Sobočanec VANEK VUČKIČ, sicer zaposlen v MTT-ju in mu je čebelarstvo konjiček. Njegov drugi dom je v Kupščinah, kjer s predanostjo dela in uživa v svojem čebeljem domu svojvrsten mir. Mnogi pravijo, da je ta spomladanski čebelji duh po mravljinčji kislini na svoj način privlačen — saj so čebele delavke čebelarju prijateljice. Vanek že

zgodaj spomladi posveča svojim družinam veliko pozornosti. Nadzoruje prezimitev, razvoj donos legla v gnezdu in jih do sedno pestuje. Spremlja takrat čebelarjev v drugih državah, ki proučuje ekološke vplive na kakovost med. Njegove skrbnosti so že vplivale na mnoge sodelavce, izdelavo propolisa ali čebelji prah obogaten z beljakovini, matični mleček, vosk in vsak čebelar mora biti natančen pri pregledovanju zdravstvenega stanja družin. Vanekovo delo je kakovostno in zdravo.

Dini Tih

SANJE ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Od človeka današnjega časa pričakuje družba dobro funkcioniranje, vidi samo njegov JAZ, zavestni del njegove psihe, podzavest pa je civilizacijski družbi nekaj nezaželenega. Pa vendar jo je dobro spoznati, pot do nje pa so prav gotovo tudi sanje, je dr. Jože Kralj povedal v predavanju, ki ga je soboška Delavska univerza pripravila in imenovano univerzo tretjega življenjskega obdobja — izobraževanje upokojujencev in starejših. S tem programom, ki je zelo uspešen v tem svetu ter tudi v večjih centrih, so na soboški Delavski univerzi skušali že pred časom, vendar ni bilo pravega zanimanja. Tokrat se se za izobraževanje dogovorili s Klubom upokojujencev Mure (ki bo izobraževanje, če bo trajalo, tudi financirala). Prvo predavanje je bilo obiskano, dr. Magdič pa bi z njimi nadaljeval jeseni. Kot so povedale udeleženke, bo nadaljnje delo odvisno predvsem od zanimivosti in ki jih bodo ponudili.

ATRIUM

• dnevne
sobe
11.821,50 din

• spalnice
9.382,30 din

• otroške sobe
5.350,00 din

• predsobe
4.815,00 din

• izredno ugodna
ponudba kuhinj
Maris

• ugodna ponudba
oblaženih a-
delnih garnitur

BREZPLAČNO SVETOVANJE IN BREZPLAČNA DOSTAVA NA DOM! Priporočamo se z vašim obiskom pri nas vsak dan, razen sobote, med 12. in 18. uro.
ATRIUM, Razkrižje 27 a pri Ljutomeru, fax in telefon: (069) 89 009

KMEČKA DEKLA

Vsem njenem dolgem življenju ji ni bilo dano spoznati pisane besede, ne zakonitosti sveta in življenja. Njeno življenje ni spoznalo in užilo sreče, kot jo občutimo drugi, zanjo je bilo le delo — ne delo, garanje, večkrat grda beseda in udarci. Zanj je bilo mesto v hlevu ali ob kuhinjskem ognjišču. O Julijani Čahuk je beseda, kmečki dekli, ljudje v vasi ali okolici pa so jo poznali kot Novakovo Juliško iz Kroga.

Rodila se je štirinajstega aprila 1895. v Domajncih. Do njene- ga dravnega leta sta z materjo živeli v rodni vasi, potem pa odšli v Budimpešto. Mati ji je umrla 1926. leta in po njeni smrti se je Julijana vrnila v Domajnce. Kot kmečko dekle so jo vzeli pri Mencigar- jevih, leta 1927 pa je prišla na Novakovo kmetijo, prav tako v Krogu. Spomin ji je peša, pa vendar so prebislki, ko pripoveduje, kaj slabega se ji je godilo in koliko je morala delati. Pravi, da ji je sedaj dobro, da nič več ne dela. Je namreč še vedno na gruntu pokojnega gospodarja in verjetno bo na njem tudi ostala.

Foto: nj

Ustanovili klub malega nogometa

Pred dvema mesecema so na Melincih nogometni zanesenjaki ustanovili klub malega nogometa in ga poimenovali METEOR, kar okrajša- no pomeni Melinčica telovadna organizacija. Na ustanovnem zboru so izvolili tudi organe kluba: za predsednika so izvolili Štefana Balazica, za tajnika Janeza Maroša, za blagajnika Jožeta Sreša, za predsednika disciplinske komisije Franca Duha, za predsednika samoupravne delav- ske kontrole Antona Koštrica, za člana samoupravne delavske kontrole Janeza Kuzmo in Jožeta Sreša, za trenerja pa so soglasno izvolili Rada Karajca.

V letu 1990 nameravajo uresničiti veliko nalog: urediti nogometno igrišče, pridobiti lastni igriški kader in podmladek ter organizirati tur- nirje v malem nogometu.

Janez Maroš

V ODRANCIH ŠOLSKI SADOVNJAK — Kaže, da se v osnovne šole vedno bolj vrača tudi usposabljanje za neposredno delo, kot je bilo to nekoč, ko je imela večina šol lasten vrt, sadovnjak, polje, vi- nograd ali kakšno delavnico, da so se učenci učili tudi delati. Odran- ski šolarji so pred kratkim pokazali, da jih kaj takšnega tudi zanima in veseli. Pod vodstvom ravnatelja Toneta Černija so zasadili okrog 150 jablan in nekaj hrušk. Vsak učenec višje stopnje je v ta namen prinesel od doma po en kol. Poslej se bodo učili, kako se sadno dre- vje skrbno, škropi, gnoji in spoznavali vsa opravila sadjarjev. J. Č.

Foto: T. Č.

MALA AMERIKA NA OBROBJU

Na obrobju Apaške doline je že od nekdaj kraj Nasova. Sestavlja- jo ga kar štirje zaselki ali veje, kakor jim pravijo domačini. Eden od zaselkov se imenuje Mala Amerika, sestavljajo pa ga le tri hiše. Vendar pa bi lahko rekli, da je skoraj celotna Nasova neke vr- ste »mala Amerika«, ki ne bo ni- koli velika.

Značilnost Nasove je tudi, da poteka na vrhu hriba občinska meja. Ta meja je hkrati tudi ob- močna. Tako spadajo hiše na eni strani ceste v Zgornjo Ščavnico in krajevno skupnost Benedikt, ta pa v občino Lenart, hiše na drugi strani makadamske potke pa spadajo v Nasovo, ta v kraje- vno skupnost Apače in v občino Gornja Radgona.

Voda iz gasilskih cistern

Je krivo to, da so na obrobju ali pa premajhno število hišnih števil? Mogoče tudi pozablji- vosti, da ne rečemo brezbriznost odgovornih. Marija Marko ima farno plemenskih svinj. Kakor

hitro je sušno vreme, ostane brez vode, kmetovanje pa je odvisno od dobre volje gasilcev, ki jim s cisternami vozijo pitno vodo. Ta pa seveda ni zastoj. In če vam mora tako vodo vsake toliko ča-

Nasovčani dobivajo pitno vodo še vedno iz takih in podobnih vod- njakov. Žal so prevečkrat suhi, zato ni čudno, da so jim skoraj vso zimo vozili vodo v cisternah.

Franco Grobnik ter Vlado in Marija Marko so prepričani, da bi iz Zgor- nje Ščavnice prej dobili telefone kot iz Apač, pa še cenejši bi bili. Pro- blem je nastal zaradi druge telefonske omrežne skupine.

dva avtomobila z avstrijsko registraci- jo. Boris Hegeduš

Kdo pravi, da ni denarja?

Po znanih stabilizacijskih ukrepih predsednika vlade Markovića niso kratko potegnili le v izvoz usmerjena podjetja. Od dne, ko je dinar prece- njen, so trgovine v obmejnih pokraj- nah, med katere sodi tudi Pomurje, prazne. V Vetrčevini Potrošnik — ABC Pomurke so se zato odločili za deljeni delovni čas, kar pomeni, da bo skoraj polovica od okoli 700 pro- dajalcev ostala takorekoč tehnološki višek. Vodilni najbrž potihoma upajo, da bodo številni delavci, ki se vozijo od daleč in imajo doma tudi nekaj zemlje, zaradi deljenega delovnega časa, ukinitve nadomestila potnih stroškov in toplih malic, sami dali od- poved.

V sosednji Avstriji se zaradi velike gneče naših kupcev širi vic, da mora- jo večkrat igrati našo himno, da lahko v času, ko kupci iz Jugoslavije stojijo mirno, Avstrijci kaj kupijo. Tudi sredi delovnega dne, konec aprila, ko je na- stal posnetek pred trgovsko hišo Billa v avstrijski Radgoni, smo na parkir- nem prostoru videli le avtomobile z registrsko tablico MS, VZ, CK, ZG, bilo pa je tudi nekaj avtobusov iz Ba- njaluke, Bečeja, Čačka, pa tudi oseb- nih avtomobilov iz Ljubljane in Mari- bora. Najbrž so slednji gostje v Ra- dencih. V dveh urah sem opazil le

KOKOŠI

težke od 3—4 kg in ko- koši nesnice težke 2—2,5 kg dobite vsak dan razen nedelje v prodajalni VERŽEJ — telefon 87-083 ali 87-087.

Za ugoden nakup se priporoča KMETIJ- SKA ZADRUGA LJU- TOMER-KRIŽEVCI

KOKOŠI

Ureditev Lendavske sever

Z zazidalnim načrtom za območje Lendavska sever v Murski Soboti, ki se razteza med Lendavsko ulico, potokom Lendava, podjetjem Vrtnarstvo in delno Grajsko ulico, so predvideni neka- teri večji posegi. Poleg nadaljnje gradnje stanovanjsko-poslovnih objektov je predvidenih okrog 400 parkirnih mest — tako s po- močjo podzemnih kot nadzemnih garaž, ureditev osrednjega par- ka z igrali za otroke med sedanjo Platano in Ledavo, gradnja no- vega vrta, dograditev kotlovnice in gradnja lokalov v pritličnih etažah stanovanjskih blokov v vrzelih ob Lendavski ulici. Poleg te- ga je predvidena ureditev obojestranske kolesarske steze ob Len- davski ulici ter drugih prometnih površin in povezav. Načrtujejo tudi ureditev pločnikov, vmesnih zelenic, voznih pasov ter pasov za zavijanje.

Z zazidalnim načrtom je predvideno tudi rušenje nekaterih objektov, zlasti tistih, ki slabšajo naravne in bivalne razmere. To so v prvi vrsti kafilerija, Koteks-Tobus in Veterinarska postaja. Na celotnem območju je doslej zgrajenih 543 blokovskih stanovanj, 27 pa jih gradijo. Pretežni del pritličij je namenjen za servisno, storitveno, gostinsko in trgovsko dejavnost. Lahko rečemo, da je to območje komunalno dobro opremljeno, komunalne naprave pa potekajo vzdolž Lendavske ulice, kjer je urejeno tudi centralno ogrevanje s kotlovnice, ki so povsem izkoriščene. Ne gre pa po- zabiti tudi na razne gospodarske dejavnosti, kot so Pomurski tisk, ABC Pomurka Mesna industrija, Platana in Elektro, kjer bodo možne še določene širitve.

M. Jerše

Bernarda B. Peček

ŠKROPILNICE

440 l z 12 ali 10 m delovne širine, primerne za vse vrste škropljenja (možnost vgraditve šob za škropljenje različnih kultur)

● ŠKROPILNICA JE IZDELANA V CELOTI IZ UVOŽENIH MATERIALOV

(ČRPALKA RAU IN IZENAČEVALNI REGULATOR TER ŠOBE TEEJET RAZLI- ČNIH VELIKOSTI)

Izdeluje in prodaja:

SERVIS COLNARIČ

LUKAVCI 47, pošta KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU, tel.: (069) 87-590

Priporočamo se tudi s servisnimi storitvami za škropilno tehniko.

V trgovini GEA lahko kupujete vso kmetijsko mehanizacijo vedno ceneje!

SPECIALNA PONUDBA ZA KMETOVALCE:

- avtomatski sadilnik krompirja stane samo 9.900,00 dinarjev
- vreče za krompir pa le 2 dinarja 89 par
- in še ostali izdelki in priključki kmetijske mehanizacije

NAJNIŽJE CENE IZDELKOM KMETIJSKE MEHANIZACIJE LE PRI GEI V MURSKEM SREDIŠČU!

ŽELJO PRPROVIČ
42315 MURSKO SREDIŠČE
M. Tita, tel.: 042 843 232
Nov delovni čas:
Od 7.00 do 15.00 in ob sobotah od 7. do 12. ure

GEA IN VI SKUPAJ DO CILJA!

Občani sodelujejo

Aprila letos se je v najmlajšem slovenskem mestu, Lenartu v Slovenskih goricah, začela akcija razvrščanja in zbiranja koristnih odpadkov. Nanjo so se vodilni v občini že dolgo pripravljali, saj je rešitev ekološkega in komunalnega problema v Lenartu ena pomembnejših nalog odbora za varovanje naravne in kulturne dediščine.

Navezali so stike z avstrijskim podjetjem Roth, ki se ukvarja s sistemskih zbiranjem in razvrščanjem odpadkov (zadnje čase pa tudi predelavo) že vse od 1980. leta. Za partnerja so si izbrali Antona Letnika iz Lenarta, ki se je do sedaj ukvarjal predvsem s transportno in servisno dejavnostjo. Začasno so uvozili 1100 posod različnih barv (odvisno, za katere koristne odpadke so namenjene) in jih postavili pred približno 300 gospodinjstev. Prav tako so šest mesecev uvozili posebno vozilo za zbiranje koristnih odpadkov iz teh posod.

Anton Letnik je dejal, da je po mesecu in pol s sodelovanjem občanov zelo zadovoljen. Pravzaprav ni bilo problemov pri razvrščanju odpadkov po posodah niti na začetku (prvo praznjenje odpadkov je predstavnik podjetja Roth posnel na video film; prijetno je bil presenečen nad natančnostjo občanov). Odjemalec je Dinor Maribor, vendar pa je cena na tak način zbrane surovine zelo nizka. Po šestih mesecih bodo v Lenartu najverjetneje ustanovili mešano podjetje, eden izmed pogojev pa je tudi, da se bodo cene koristnih odpadkov spremenile, zvišale. Letnik je prepričan, da se morajo prav vsi zavedati pomena sprotnega zbiranja odpadkov, ki vse bolj onesnažujejo okolje.

V lenartski občini bodo na tak način rešili komunalne probleme tudi v drugih krajevnih skupnostih, najverjetneje pa bo njihovo vozilo prevzelo zbiranje in odvoz odpadkov tudi v Murski Soboti. Sedaj je polno zaposleno le osem ur (na terenu je vsak torek), lahko pa bi pobiral odpadke izpred 10 do 15 tisoč hiš.

Bernarda B. Peček

— Občinska gasilska zveza Murska Sobota —

Skrb gasilcev tudi za varstvo okolja

Preventiva, izobraževanje, pomlajevanje kadrov in dopolnjevanje gasilsko-reševalne opreme, so področja, ki so jim gasilci iz soboške občine v preteklem obdobju namenili posebno skrb. To so ugotovili na občnem zboru Občinske gasilske zveze Murska Sobota, ki vključuje 133 gasilskih društev, od tega 2 industrijski gasilski društvi, z okrog 5000 člani. Lani so v soboški občini opravili nad 12 tisoč požarnovarnostnih pregledov po domovih, gospodarskih in delovnih organizacijah. V osnovnih šolah so praktično preskusili obstoječo opremo in orodje. Na novo so vključili 252 članov. Usposobili so 30 nižjih gasilskih častnikov, 29 strojnikov in 9 gasilskih čast-

— LENDAVAL —

Gasilci v društvih dobro opremljeni

Gasilska društva v lendavski občini združujejo 2060 članov, med njimi je tudi 218 žena. Občinski gasilski zvezi je lansko leto končno uspelo, da v vsaki vasi organizira gasilsko društvo. Med 37 gasilskimi društvi sta tudi dve, ki sta že praznovali 100-letnico delovanja, kar dokazuje, da je gasilsko gibanje v lendavski občini že zelo staro.

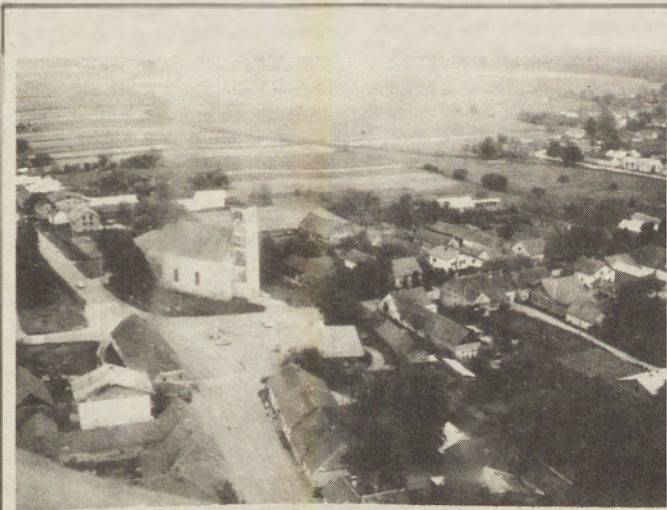
Z ustanovitvijo samoupravnih interesne skupnosti za varstvo pred požari je družba namenila več sredstev tudi za razvoj gasilstva. Društva so dobivala novo opremo, posebej pa so se opremljala gasilska društva v večjih centrih občine. Ta čas ima gasilstvo v občini 41 različnih gasilskih vozil, od cisterne do vozil za prevoz orodja in gasilcev. Z načrtom brezičninskih zvez so za potrebe požarne varnosti povežali vse policentre in gasilska društva v vaseh, kjer nimajo telefonov. Ta sistem javljanja požarov bodo v naslednjih letih še bolj izpopolnili, saj je od pravočasne prijave požara odvisno hitro posredovanje. V naslednjih letih namenjajo izpopolniti še opremo za reševanje iz vode in gašenje požarov v naravnem okolju, posebej v gozdu.

Jani D.

nikov. Več seminarjev so opravili za učence osnovnih šol, na katerih so jih seznanjali s problematiko požarnega varstva. Opravili so preglede gasilskih društev, kjer je sodelovalo 2150 pionirjev, pionirk, mladincev, mladink, članov, članic in vojakov. Preskusili so tudi enote civilne zaščite z 910 člani. Na javnih vajah pa je sodelovalo 209 pionirskih, mladinskih in članskih enot. Organizirali pa so tudi razna tekmovanja. Gasilci iz soboške občine tudi uspešno sodelujejo z gasilci iz sosednje Avstrije in Madžarske. V preteklem letu pa so tudi dopolnili nekatero gasilsko opremo. Samo orodna vozila so dobili: Ženavljci, Šalovci, Prosečanci, Nemčavci, Moravski Toplice, Večeslavci, cisterne pa Gerlinči. V razpravi o letošnjem pro-

gramu dela pa so opozorili na spremenjen sistem financiranja požarnega varstva. Po sedaj veljavni nižji prispevni stopnji bodo zbrali okrog 5 milijonov dinarjev, kar pa ne zagotavlja večjih možnosti za modernizacijo, temveč bodo ta sredstva predvsem namenili za osebno zaščitno opremo. Ne glede na to, da bo manj sredstev, pa ni bojazni, da bi delo v gasilskih društvih zamrlo, saj je znano, da se prav gasilci vsestransko vključujejo v reševanje problematike svojega okolja. Kot obveznost na občnem zboru pa so tudi sprejeli nalogo za večjo skrb pri varstvu okolja. Lotili se bodo nekaterih konkretnih akcij, kot je urejanje okolice gasilskih domov in drugo.

F. Maučec

Dobrovnik, največja narodnostno mešana vas v lendavski občini, je v zadnjem času v mnogočem spremenil svojo podobo. Ob kulturnem domu, zdravstveni postaji, bencinski črpalki in v zadnjem času tudi z novim obratom za izdelovanje nogavic se je spremenila podoba vasi. Zanimivo je, da je v Dobrovniku delal zdravnik že leta 1898, prvo šolo pa so imeli leta 1856. Vas se hitro urbanizira, v zadnjih letih so urejeni glavni komunalni objekti. Z odprtjem novega obrata, v katerem je dana možnost zaposlitve, se bo ta vas še hitreje razvijala. Na posnetku malce nenavaden pogled na središče vasi. Jani D.

PODJETJE ZA PROIZVODNJO ELEKTROINSTALACIJSKEGA MATERIALA LENDAVAL D.O.O.

DELAJSKI SVET
razpisuje
dela in naloge s posebnimi pooblastili

1. VODJA TEHNOLOGIJE

- visoka ali višja izobrazba strojne, elektro ali druge ustrezne tehniške smeri
- 4 leta delovnih izkušenj na področju vodenja projektnih tehnoloških procesov in konstruiranja
- pasivno znanje tujega jezika

2. VODJA PLANSKO-ANALITSKE SLUŽBE

- visoka ali višja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri
- 4 leta delovnih izkušenj na področju vodenja plansko-analitskih del

3. VODJA RAZVOJA

- visoka ali višja izobrazba strojne, elektro ali druge ustrezne smeri
- 4 leta delovnih izkušenj na področju vodenja razvoja izdelkov in reševanja tehničnih problemov
- pasivno znanje tujega jezika

4. VODJA MONTAŽE

- višja ali srednja izobrazba strojne, elektro ali druge ustrezne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na področju vodenja in priprave proizvodnje

5. VODJA NEKOVIN

- višja ali srednja izobrazba strojne, elektro ali druge ustrezne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na področju vodenja in priprave proizvodnje

6. VODJA KOVIN

- srednja ali poklicna izobrazba strojne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na področju vodenja in priprave proizvodnje

7. VODJA VZDRŽEVANJA

- visoka ali višja izobrazba elektro smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na področju vodenja službe in nadzora nad energetskimi napravami

8. VODJA ORODJARNE

- višja ali srednja izobrazba strojne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na področju vodenja in izdelave orodij naprav in strojev

Dela in naloge s posebnimi pooblastili se razpisujejo za dobo 4 let.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov:

ELEKTROMATERIAL

Kolodvorska 8

69220 LENDAVAL

Kandidati pod 1. in 3. točko naj poleg dokazil priložijo tudi program dela.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

vsak četrtek

VESTNIK

Enote teritorialne obrambe v lendavski občini so bile v lanskem letu uspešne. Opravile so zastavljen program usposabljanja in si nabrale nova znanja, ki bodo pripomogla h krepitvi obrambe. Tudi v letošnjem letu bodo opravili več nalog. V tem času so se že začele vsakoletne vaje, na katerih bodo enote v praksi preskusile, kako so pripravljene ukrepati. Glede na lanske leto usposabljanje bo gotovo tudi letošnje uspešno. Tako kot doslej bodo tudi v letošnjem letu tesno sodelovale s krajevnim prebivalstvom. Na posnetku: Po napornih vajah se prileže tudi prigrizek. J.D.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Hiteli na pomoč in zabredli v nesrečo

Po dolgi prvomajskih praznikih se je promet na naših cestah umiril. Podatki kažejo, da je bilo prometnih nesreč malo, med njimi pa je bila nevsakdanja, ko so gasilci hiteli gasiti požar in sami zabredli v težavo.

Skrivaj kadi na skednju in povzročil požar

9. maja je izbruhnil požar na gospodarskem poslopiju Leopolda Terbuca v Drapšincih. Domači otrok je skrivaj kadi na skednju in odrgel cigaretni ogorek, ki je povzročil požar. Škode je za 150 tisoč dinarjev. V zvezi z omenjenim požarom pa se je zgodila

še ena nesreča. Gasilci iz G. Radgone so hiteli na pomoč in imeli v Orehovcih nesrečo. Voznik gasilskega vozila Franc Rožman iz G. Radgone je v Orehovcih prehiteval traktor ter zapeljal na neutrjeno bankino. Vozilo je zdrsnilo v jarek in se prevrnilo. Pri nezgodi sta se poškodovala voznik in njegov sopotnik Franc

Tomažič iz G. Radgone. Škode je za 500 tisoč dinarjev.

Trčil v traktor

7. maja se je zgodila prometna nezgoda pri Nemčavcih. Voznik mopeda Stefan Gorza iz Andrejca je vozil iz Martjanec proti M. Soboti. V bližini gostilne Horvat je dohitel traktor, ki ga je vozil Anton Muhar iz Norsinec. Traktorist je pravilno zavijal v levo. Mopedist je spregledal smerni kazalec in je začel traktor prehitovati. V trčenju se je Gorza hudo poškodoval.

Izsilil prednost

12. maja se je zgodila prometna nesreča v G. Radgoni. Voznik osebnega avtomobila Franc Frank iz G. Radgone se je vključeval v promet s pločnika na Partizanski cesti. Pri tem ni bil dovolj pazljiv in je izsilil prednost voznici kolesa z motorjem Mariji Fajfer iz Zbigovca. Po trčenju je Fajferjeva padla po cestišču in se hudo poškodovala.

SATELITSKI SISTEMI:

- individualni ● manjši kabelski
- montaža in dobava takoj

ZASTOPSTVO PAP LJUBLJANA
Informacije od 7 do 10. ure, telefon
(069) 76 699, Trajbar, Cankova

DELAJSKI SVET

razpisuje
dela in naloge s posebnimi pooblastili

Hokej na travi RL

ABC Pomurje - Lipovec	3:1
ABC Pomurje - Maribor	5:0
Imeni Maribor	4:1
ABC Pomurje	8 8 0 0 38:5 16
Imeni Maribor	8 3 0 0 5 16:15 6
ABC Pomurje	8 1 0 0 7 5:31 2

ABC Pomurje - Lipovec II	2:1
ABC Pomurje - Radgona	2:1
ABC Pomurje - Lipovec II	3:1
ABC Pomurje	8 6 2 0 0 15:4 14
ABC Pomurje	8 4 2 2 2 14:7 10
ABC Pomurje	6 0 0 6 0 15 0
ABC Pomurje	2 0 0 2 2 5 0

PRL — moški

Radgona - 9. kolo	31:28
Radgona - 10. kolo	26:26
Radgona - 11. kolo	30:27
Radgona II	9 0 0 1 247:205 16
Radgona	8 5 1 2 217:184 11
Radgona	9 5 1 3 212:172 11
Radgona	8 2 1 5 205:235 5
Radgona	9 1 3 5 204:253 5
Radgona	9 1 2 6 240:284 4

PRL — ženske

Radgona - 9. kolo	19:24
Radgona - 10. kolo	7:32
Radgona - 11. kolo	13:23
Radgona II	9 9 0 0 234:103 18
Radgona	9 6 0 3 143:106 12
Radgona	9 5 1 3 179:106 11
Radgona	9 3 1 5 141:110 7
Radgona	8 2 0 6 100:170 4
Radgona	8 0 0 8 53:228 0

PNL

Radgona - 20. kolo	5:2
Radgona - 21. kolo	0:2
Radgona - 22. kolo	4:2
Radgona - 23. kolo	0:1
Radgona - 24. kolo	0:2
Radgona - 25. kolo	0:2

Radgona	20 12 5 3 38:15 29
Radgona	20 13 2 5 35:20 28
Radgona	20 9 6 5 38:25 24
Radgona	20 9 5 6 39:17 23
Radgona	20 10 3 7 32:25 23
Radgona	20 7 6 7 28:26 20
Radgona	20 7 6 7 29:29 19
Radgona	20 6 6 8 29:30 18
Radgona	20 6 6 8 22:26 18
Radgona	20 7 3 10 18:32 17
Radgona	20 6 2 12 25:42 14
Radgona	20 2 2 16 25:71 6

I. MNL MS

Radgona - 19. kolo	3:3
Radgona - 20. kolo	0:3
Radgona - 21. kolo	2:0
Radgona - 22. kolo	0:0
Radgona - 23. kolo	1:1
Radgona - 24. kolo	4:0

Radgona	19 15 2 2 58:19 32
Radgona	10 13 4 2 51:21 30
Radgona	10 12 3 4 50:24 27
Radgona	19 7 7 5 58:33 21
Radgona	19 5 9 5 31:35 19
Radgona	19 8 3 8 24:30 19
Radgona	19 8 2 9 35:38 18
Radgona	19 6 3 10 39:32 15
Radgona	19 5 4 10 28:43 14
Radgona	10 4 6 9 24:39 14
Radgona	19 5 4 10 38:48 13
Radgona	19 0 5 14 29:95 5

II. MNL MS

Radgona - 18. kolo	5:1
Radgona - 19. kolo	2:1
Radgona - 20. kolo	2:0
Radgona - 21. kolo	0:4
Radgona - 22. kolo	1:4
Radgona	16 11 4 1 70:30 26
Radgona	16 10 4 2 43:15 24
Radgona	16 11 1 4 46:22 23
Radgona	16 7 4 5 34:39 18
Radgona	16 7 3 6 31:43 17
Radgona	16 5 2 9 42:45 12
Radgona	16 4 3 9 32:39 11
Radgona	16 4 3 9 34:48 11
Radgona	16 4 2 10 31:51 10
Radgona	16 2 4 10 26:57 8

I. ONL Lendava

Radgona - 16. kolo	2:1
Radgona - 17. kolo	2:1
Radgona - 18. kolo	1:0
Radgona - 19. kolo	0:4
Radgona - 20. kolo	2:1

Radgona	16 10 5 1 34:17 25
Radgona	16 10 2 4 30:20 22
Radgona	16 9 3 4 32:14 21
Radgona	16 7 4 5 35:23 18
Radgona	16 7 3 6 19:19 17
Radgona	16 7 2 7 32:26 16
Radgona	16 7 2 7 32:32 16
Radgona	16 4 1 11 16:35 9
Radgona	16 2 4 10 21:34 8
Radgona	16 4 0 12 20:51 8

II. ONL Lendava

Radgona - 18. kolo	5:4
Radgona - 19. kolo	1:2
Radgona	14 9 2 3 45:23 20
Radgona	14 7 5 2 33:15 19
Radgona	15 6 3 6 22:36 15
Radgona	15 4 3 8 35:52 11
Radgona	14 3 10 27:46 7

Öri blestel in tretje mesto

Mladinsko državno prvenstvo za posameznike in dvojice, ki je bilo v Novem Sadu, je trem pomurskim predstavnikom prineslo velik uspeh, saj lahko to prvenstvo ocenimo kot eno najuspešnejših v zadnjih petih letih. Pravi podvig pomeni tretje mesto Janka Örija, saj je to njegov daleč največji uspeh v mladinski konkurenci, uspešen sklep v njegovi mladinski konkurenci, ter ena najboljših uvrstitev Sobočanov na mladinskih državnih prvenstvih med posamezniki. Velik uspeh pomeni tudi četrto mesto dvojice Öri - Rihtarič.

Pot Örija do tretjega mesta ni bila lahka, saj je že v predtekmovalni skupini pripravil veliko presenečenje, ko je premagal državnega mladinskega reprezentanta Ignjatoviča (Olimpija) in imel tako v nadaljevanju nekoliko lažji žreb. V osmini finala je premagal Matjašeca (Vjesnik), v četrtfinalu Pejaka (Borac - Čačak) in šele v polfinalu izgubil z novim državnim prvkom ter članskim reprezentantom Grujičem (Vojvodina). V borbi za tretje mesto je nekoliko nepričakovano po veliki borbi slavil z 2:1 nad državnim mladinskim reprezentantom Hodžičem (Vjesnik) in tako pripravil eno največjih presenečenj prvenstva ter največji uspeh v svoji karieri. Rihtarič, od katerega smo pričakovali precej več, kot je dosegel, je v predtekmovalni skupini zanesljivo osvojil prvo mesto in se uvrstil med najboljših 16, vendar je potem nekoliko nepričakovano izgubil z Belčevićem (Vojvodina) z 1:2 in je bilo tako sanj o dobri uvrstitvi konec. Na večje podvige ho moral čakati v prihodnji sezoni. Kus, ki ni igral slabo, je v predtekmovalni skupini zasedel četrto mesto, kar je nekoliko manj od pričakovanih. Dvojica Öri - Rihtarič je v polfinalu izgubila z dvojico Hodžič - Redžep (Vjesnik, Mundus) z 1:2. Dvojica Kus - Semrov (Olimpija) se je uvrstila med najboljših 16. Lep uspeh pa imata v mešanih dvojicah Öri (s Sevkovo iz Kemičarja) ter Rihtarič (z Gužljevo, prav tako iz Kemičarja), saj sta se uvrstila med osmerice. Sicer pa je državno prvenstvo pokazalo, da je brez veliko in dobrega treninga vedno težje priti do dobre uvrstitve.

M. U.

NOGOMET

TOČKA MURE V NOVEM MESTU

V tekmovalstvu slovenske nogometne lige je soboška Mura v Novem mestu igrala z Elanom 0:0 ter tako osvojila pomembno točko v borbi za obstanek v ligi. Pri Muri je bila, kot vedno, obramba boljši del moštva, medtem ko so napadalci premalo spretni pred vrati. V naslednjem kolu igra Mura doma s trboveljskim Rudarjem.

DERBI DOBILA NAFTA

V devetnajstem kolu prvenstva v slovenski območni nogometni ligi je lendavska v Celju v derbi tekmi za naslov prvaka premagala Ingrad Kladivar z 1:0. Gol je v prvem polčasu dosegel Rob. Nafta si je tako že skoraj zagotovila naslov prvaka in uvrstitev v enotno slovensko ligo. Pekre pa so premagale Beltinko iz Beltince z 2:0. Oba gola so gostitelji dosegli v drugem polčasu. V naslednjem kolu igra Nafta doma s Partizanom iz Slovenj Gradca, Beltinka pa s Središčem.

ROKOMET

LAHKA ZMAGA BAKOVČANOV

V dvajsetem kolu prvenstva v prvi republiški moški rokometni ligi je Pomurka Bakovci brez večjih težav premagala zadnje uvrščeno Krško z 29:25. Strelci za Bakovce: Anton Lovenjak 7, Štefan Lovenjak in Petek po 5, Žuželj 4, Lebar in Meolic po 3, Štefanec in Titan po 1. V naslednjem kolu igra Pomurka Bakovci s Seširjem.

LE ZMAGA RADGONE

V tekmovalstvu druge republiške moške rokometne lige vzhod je edino zmago dosegla Radgona, v pomurskem derbiju je premagala Mladince iz Murskih Krnc z 29:27. Najboljši strelci: Banfi in Makovec po 6, Kreft in Štibilar po 5 za Mladince ter Merčnik 10, Grah in Perša po 5 za Radgono. Fužinar je premagal Krog z 21:19. Najboljša strelca pri Krogu: Meolic 7 in Šernek 5. Velika Nedelja pa je premagala Toko iz Črenšovca z 28:14. Najučinkovitejša pri Toki sta bila Gjerek 5 in Čeh 4 gole. V naslednjem kolu igrajo — Mladinec:Toko, Radgona:Šostanj in Krog:Velika Nedelja.

SD TIŠINA

ČETRTEK MLADOSTI

Sportno društvo na Tišini organizira v soboto, 19. maja 1990, ob 19. uri v Tropovcih četrti tradicionalni tek mladosti. Tekmovanje bo potekalo na krožni, 700 metrov dolgi progi. V kategorijah mlajši in starejši pionirji, mladinci in mladinke ter rekreativci in rekreativke. Najboljši v posameznih kategorijah dobijo medalje in pokale. Prijave bodo zbirali tudi pred pričetkom tekmovalja.

Sportno društvo na Tišini pa pripravlja v nedeljo, 20. maja 1990, ob 8. uri ob gramoznici v Gradišču četrti ribiško tekmovalstvo (v sodelovanju z RD Radgona — sekcija Tišina). Na tekmovalstvu, ki je odprto, lahko sodelujejo vsi, ki jih to veseli.

STRELSTVO

REŽONJA IN DOBROVNIK

Strelska družina Varstroj iz Lendave je pripravila tretje in četrto kolo tekmovalja v občinski ligi Lendava v streljanju z malokalibrsko puško. Po štirih kolenih vodi ekipa SD Jezero Dobrovnik s 3241 krogi pred Varstrojem, 3031, in Lendavo, 2023 krogov. Pri posameznikih pa je bil najboljši Štefan Režonja z 865 krogi pred Deziderjem Cimermanom, 840, in Štefanom Lajterjem (vsi Dobrovnik), 784 krogov.

A. Zver

ŠAH

MARIČEVA DRUGA SEDONJA TRETJI

V Postojni je bilo republiško prvenstvo za starejše pionirke in pionirje v šahu. Sodelovali so tudi šahiste iz Pomurja in dosegle lep uspeh. Najbolje se je odrezala Katarina Marič, zasedla je četrto mesto. Martina Marič je bila deseta, Lea Štefanec pa štirinajsta.

Na republiškem šahovskem prvenstvu za mlajše pionirje in pionirke, ki je bilo v Spodnji Polskavi, pa je Martina Maričeva iz Murske Sobotе zasedla drugo mesto med 24 tekmovalkami, Jožef Sedonja pa tretje med 32 tekmovalci.

KASAŠKI ŠPORT

Mendo(Kukolj) prvi na Bledu

Na hipodromu pod Lescami je bila kasaška dirka, ki jo je pripravil KK Triglav Bled. Sodelovali so tudi nekateri ljubomerni kasaški in dosegli vidne uvrstitve. Najuspešnejši je bil Mendo (Kukolj), zmagal je med dvestoletni na t200 m dolgi progi s kilometriskim časom 1:33,6. Uspešna sta bila tudi Formosa (Slana) in Leostina (Osterc), ki sta zasedla drugi mesti.

SAH

SKROMEN REZULTAT

V Portorožu je bil republiški finale pokala maršala Tita v šahu. Sodelovali sta tudi članska in mladinska ekipa Radenske Pomurja iz Murske Sobotе in dosegli skromen rezultat. Članska ekipa v postavi Boris Kovač, Ciril Logar, Igor Kos in Bogdan Hari je v petih dvobojih dosegla eno zmago in en neodločen izid ter z osvojenimi 8,5 točke pristala na dnu lestvice. Odlično je igral Kovač, ki je na prvi deski zbral 3,5 točke in med drugim premagal slovenskega prvaka Plesca. Mladinska ekipa v postavi Peter in Alen Kelemen ter Katarina in Mira Marič je prav tako dosegla eno zmago in en neodločen izid ter osvojila 8 točk. Najboljša v ekipi je bila Mira Marič s 3,5 točke.

JUDO

PRVI TURNIR DOBILI SOBOČANI

V Murski Soboti je bil prvi mednarodni turnir v judu za pionirje in mladince Alpe-Panonijskega. Udeležilo se ga je okrog 150 tekmovalcev iz Avstrije, Hrvaške in Pomurja. Udeležence sta na otvoritveni slovesnosti pozdravila generalni direktor Mure Božo Kuharič in predsednik ZTKO Murska Sobotа Stanko Kerčmar. Na prvem od petih turnirjev so imeli največ uspeha Sobočani, ki so osvojili več prvih mest ter prvo mesto v skupni uvrstitvi. Od pomurskih tekmovalcev so bili najuspešnejši v pionirski konkurenci: Čuk, Vehab, Pavlič in Erniša, ki so osvojili v svojih kategorijah prva mesta. Drugi so bili: Hašaj, Cikajlo in Lazar, tretji pa: Zilavec, Novak, Horvat Kuplen in Kerec iz MS ter Novak (Le.). V mladinski konkurenci pa je bil najuspešnejši Kos (MS), ki je zmagal v svoji kategoriji. Drugi je bil Mazouzi, tretji pa Kuplen, Šeruga, Cikajlo, Fekonja in Vehab (vsi MS). Ekipno je zmagala Murska Sobotа s 43 točkami pred Leobnom 18, in Askom Gradec, 17 točk.

Ljutomerčani prvi v Ingolstadt

V Ingolstadt v ZR Nemčiji je bil mednarodni odbojkarški turnir. Sodelovalo je 12 ekip iz obeh Nemčij, Madžarske in Jugoslavije. Našo državo je predstavljala ekipa Agropoda Ljutomer in v predtekmovalstvu v svoji skupini s štirimi zmagami in enim porazom zasedla prvo mesto ter se uvrstila v skupni del tekmovalstva. V odločilni tekmi za prvo mesto je premagala ekipo Fürta in zasedla prvo mesto, kar je vsekakor lep uspeh.

GIMNASTIKA

RADGONA TRETJA DJORDJEVIČEVA ŠESTA

V Ljubljani je bilo republiško prvenstvo v športno-ritmični gimnastici za prve in druge selekcije. Tekmovanja so se udeležile tudi mlade Sobočanke, članice Partizana, in dosegle nekaj solidnih uvrstitev. Najbolje se je odrezala Nina Rogan, med tekmovalkami druge selekcije je zasedla tretje mesto (32,95). Dunja Turk (32,05) je bila osma, Sandra Brglez, ki je tekmovala zunaj konkurence, pa je zbrala 31,50 točke. Med tekmovalkami prve selekcije je Mina Toplak (23,80) zasedla sedmo, Špela Marič (23,30) deveto in Mateja Šiplič (22,75) dvanajsto mesto.

V Zagrebu pa je bil majski turnir v športno-ritmični gimnastici, na katerem so sodelovale tekmovalke iz vse države. V močni konkurenci sta tekmovali tudi predstavnici soboškega Partizana Jasna Djordjevič in Tina Šiftar in se lepo odrezali. Odlično šesto mesto je zasedla trenutno najboljša pomurska tekmovalka Djordjevičeva (23,750), solidna pa je bila tudi Šiftarjeva (21,650), saj je zasedla dvanajsto mesto.

KAJAKAŠTVO

Uspešno skozi Prusnik

Vsakoletni spust Prusnik — elektrarna na reki Savi pri Hrastniku je eno od najzahtevnejših tovrstnih tekmovalj na divjih vodah v Sloveniji. Tako je bilo tudi minulo soboto. Na progi po razburkanih valovih, ki so nekatere prevračali v čolnih, so se podali tudi mladi kajakaši Brodarskega društva Bistrica in vsi uspešno priveslali do cilja. Anta Gjerek je v kategoriji K 1 mladinci zasedla 2. mesto, v kategoriji K 1 mladinci pa so Andrej Uroša, Denis Čizmašija in Egon Krampač zasedli 4., 6. in 9. mesto. Tekmovanja se je udeležilo okrog 50 tekmovalcev iz Slovenije in BiH.

-aj

KOLESARSTVO

Dve četrti mesti Šooša

Kolesarsko društvo Kvik Branik iz Maribora je pripravilo kolesarsko dirko Kvikov kriterij za lovoriko Kriterij slovenskih mest. Sodelovali so tudi trije kolesarji Pomurja iz Beltince in dosegli lepe uvrstitve. Najuspešnejši je bil Simon Šooš, saj je zasedel četrto mesto, Dušan Hajdinjak je bil šesti, Robert Šooš pa deseti.

Na spominski dirki Pohorski bataljon sta sodelovala tudi kolesarja Pomurja Simon in Robert Šooš. Simon je pri mlajših mladincih zasedel četrto, Robert pa pri starejših mladincih enajsto mesto.

KARATE

JAKOVljevičeva druga

V Mariboru je bilo območno tekmovalstvo v katah posamezno in ekipno za pionirje in pionirke. Sodelovalo je 51 tekmovalcev in tekmovalk iz 8 klubov, med njimi so bili tudi predstavniki iz Radence, Murske Sobotе, Beltince in Lendave. V tekmovalstvu posameznikov je bila najuspešnejša Sabina Jakovljevič (Murska Sobotа), v konkurenci starejših pionirk je zasedla drugo mesto. V ekipnem tekmovalstvu pa je najboljša ekipa mlajših pionirjev iz Radence, ki je zasedla prvo mesto. Starejši pionirji Radence so bili drugi, drugo mesto pa je tudi zasedla ekipa starejših pionirk Mladost iz Lendave. Najboljši bodo sodelovali na republiškem prvenstvu, ki bo v soboto v Celju.

Dj. Vugrinec

MALI NOGOMET

PRVI ŽENSKI TURNIR V BAKOVCIH

Klub malega nogometa Bakovci prireja v nedeljo, 20. maja 1990, ob 14.00 v športno-rekreacijskem centru v Bakovcih prvi ženski turnir v malem nogometu. Prijave bodo zbirali v petek, 18. maja, ob 19. uri v športno-rekreacijskem centru, ko bo tudi zbiranje ekip.

STOLPEC UREDNIKA

Šport kot prvina kakovosti življenja

Čeprav v tem trenutku ni ravno pravi čas za proces argumentiranega pomena športa, je bilo dano v javno razpravo gradivo ŠPORT KOT PRVINA KAKOVOSTI ŽIVLJENJA, pri nastajanju katerega so sodelovale najbolj odgovorne osebe s področja zdravstva, ljudske obrambe, izobraževanja in športa, gradivo pa so podprli tudi najodgovornejši dejavniki v republiki Sloveniji. Kot kaže, je v naši družbi vendarle prisotna zavest, da je nekaj narobe pri obravnavi človeka, njegovega življenja, dela in uspešnosti. Problem ni samo status športa v družbi, problem je, gledano z družbenega vidika, mnogo globlji. Preseneča dejstvo, da do sledi nihče v naši družbi ni imel za potrebno spremljati negativnih tokov zdravja in telesnih sposobnosti naših ljudi, delovnih izostankov, delovne uspešnosti, telesnih deformacij, vzrokov zgodnje umrljivosti in drugega ter se vprašati, ali vendarle lahko šport kaj prispeva k izboljšanju stanja. Gradivo ima namen spodbuditi razpravo o potrebnosti športa za razvoj moderne družbe, zato vsebuje podatke, misli in argumente, ki kažejo, da šport ni le zabava in tekma, ki da zmagovalca in poraženca, temveč veliko več. Je torej dobro izhodišče, na osnovi katerega bi morali temeljiti srednjeročni programi razvoja športa.

»Šport ustvarja svoj svet, je ustvarjalen. To dejstvo si jasno in prepričljivo osvetlimo, če si zamislimo današnji svet, kakršen bi bil brez športa, njegovih naporov, tekmovalj in miselnosti, s katero napolnjuje sodobnike ter tako nenehno sodeluje njihovo telesno in duhovno podobo,« je zapisal naš rojak dr. Anton Trstenjak.

Šport, doslej izrazito prostovoljna in prostocasná dejavnost posameznika, mora v novih družbenih razmerah zaradi vseh negativnih vplivov vsake družbe, postati ne le interes posameznika, ampak tudi interes družbe kot celote. Skrajni čas je, da si v krajinski skupnosti, občini, regiji in Sloveniji opredelimo dolgoročni cilj: postati športni narod. Na šport ne bi smeli pozabiti tudi v sedanjih kriznih razmerah v našem družbenem življenju, ko se osredotočamo zgolj na tiste pereče probleme, ki nas neposredno ekonomsko ogrožajo. Dejstvo je, da le zdrav in zadovoljen človek lahko gradi in ustvarja in bo kos vsem nalogam pri prenovi naše družbe. V preteklosti smo ob stremljenju k čim hitrejši industrializaciji, avtomatizaciji, prehodu v informacijsko družbo premenokrat pozabili na človeka kot posameznika, na njegove elementarne potrebe, med katerimi je nesporno tudi potreba po gibanju. V razvitem svetu namenjajo danes, veliko pozornost prav tej prvini človeškega življenja, saj je razvoj proizvodnih sil v smeri avtomatizacije z vsemi svojimi posledicami že pokazal, da je poleg narave ogrožen tudi človek kot biološko bitje. Razmislimo o športu, z ničemer nadomestljivi prvini kakovosti življenja tudi v našem okolju.

Feri Maučec

KOŠARKA

SOBOČANKE PETE

V Murski Soboti je bil polfinalni košarkarski turnir Slovenije mlajših pionirk za pokal Sumi. Rezultati — OS III M. Sobotа:Maribor 42:28, OS III M. Sobotа:Ljubljana 36:58. V finalu se je uvrstila Ljubljana. Sobočanke pa so zasedle 5.—8. mesto. Najboljše strelke pri domačih: Friskičeva 27, Meškova in Potočnikova po 9.

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Informacije, glasba, možnost vašega neposrednega vključevanja. Poslušajte nas!). 8.00 Konec jutranje oddaje

16.00 Uvod v popoldansko oddajo. 16.15 Romano vilago — Svet Romov, 16.35 Kronika, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.00 21 232

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik: Narodni parki, Boj za obstanek, Plice na Kosovu. 10.40 Bluebell, zadnji del nadaljevanke. 15.25 Svet na zaslonu. 15.55 Žarišče. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik: Tednik. 17.50 Koroška poje. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Bajke na Slovenskem. 20.55 Zakon v Los Angelesu, amer. nanizanka. 22.35 Tv dnevnik 3. 23.00 Pogledi: Njegovo veličanstvo čevlji. 23.55 Moja čudovita pralnica, angl. film.

Program LJ 2:
16.00 Mednarodno prvenstvo Jugoslavije v tenisu, prenos iz Umaga. 17.50 Studio Maribor. 19.00 Videomeh. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 I '90, oddaja pred SP v nogometu. 21.00 Skupščinska kronika. 21.30 Koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije — Beethoven: 9. simfonija. 22.40 Kronika festivala Neum 90. 23.30 Mednarodno prvenstvo Jugoslavije v tenisu, posnetek iz Umaga.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, ponovitve, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Nadaljevanje, 20.55 Zabavna oddaja, 21.40 Dnevnik, 22.00 Kultura, 23.05 Noč z vami

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, tv v šoli, 13.50 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Evropoličaji, 21.20 Časi kot si ti, 22.20 Filmske novitete, 22.50 Vrt zla, 0.30 Serpico

TV MADŽARSKA

9.10 Madžarska stoletja, zakon o ljudski šoli. 9.25 John Wayne, amer. film. 10.00 Kemer, madžarska serija. 15.40 Matura '90. 16.15 Z jasno besedo. 17.00 Za upokojece. 17.30 Teka. 17.40 Reportaža. 18.00 Okno, služnostni program. 19.00 Vprašanja kristjanov. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Družabna igra. 20.55 Panorama. 21.55 Ecce Homo, češki film. 23.15 EP v dviganju uteži. 23.45 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Reklame, obvestila, glasba, 17.00 Aktualno s sobotno anketo. 17.20 Strokovnjak odgovarja — o pokojninah, 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

8.30 Nemščina. 8.55 Spored za otroke in mlade: Radovedni Taček, Lonček, kuharji, Mlada Breda, Poletje v dolini ribnikov, Lutkovna igra, Alica v deželi risb. 10.15 Ovčar Hobo, amer. nanizanka. 10.50 Zgodbe iz školjke. 11.20 Camel Trophy 90 (Španija, Francija). 11.55 Naša pesem Maribor 90. 14.25 Tributeto Benny Goodman. 15.25 Pred SP v nogometu. 15.55 Žarišče. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Ciklus filmov W. Disneya: Emil in detektiv, ameriški film. 18.30 Vaš zelenjavni vrt. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.30 Križkrač. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Grehi, amer. nadaljevanje. 23.15 Do kože, nemški film.

Program LJ 2:
15.00 Videonoč. 19.00 Danes skupaj. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Filmske uspešnice: Arthur, amer. film. 21.55 Kronika tv festivala Neum 90. 22.40 Nagrajena oddaja tv festivala. 23.25 Mednarodno prvenstvo Jugoslavije v tenisu, posnetek iz Umaga.

ljubljska banka
Pomurska banka d.d. Murska Sobota

TV ZAGREB

9.00 Tv v šoli, ponovitve, 14.50 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Alf (n), 20.50 Sodba (f), 23.00 Dnevnik, 23.40 Noč z vami

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve, tv v šoli, 14.15 Mladinski spored, 18.30 Nogomet, 19.00 Tedenski tv spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kdor reče A, mora reči še ..., 22.15 Tajni agent vskoči (f), 0.15 Estera in kralj (f).

TV MADŽARSKA

7.00 Sončnica. 9.10 Izlet v Egipt. 9.45 Družabna igra. 10.10 Plice trnovke, pon. 10.55 Panorama. 11.55 Naš ekran, v srbohrvaščini. 14.45 Formula 1, igrana serija. 15.35 Legenda o Slivovem cvetu, film. 16.45 Hišni prijatelj. 17.40 Varstvo okolja. 18.30 Sosedje, pon. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Spartacus, amer. film. 22.00 Igralka I. Pecs. 22.55 EP v dviganju uteži. 23.50 Kje so vojaki?

RADIO MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (humorist Dodo, Srečanje na pomurskem valu, ekskluzivni nedeljski gost), 12.00 Spored v madžarsčini, 13.00 Panonski odmevi, 13.30 Minute za kmetovalce, 14.00 Novice. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

8.50 Otroška matineja. 10.10 Grehi, amer. nadaljevanje. 11.00 Alo, alo, humor. serija. 11.30 Alpski večer. 12.00 Kmetijska oddaja. 14.10 Formula 1, franc. nadaljevanje. 14.55 Kolo sreče. 16.30 Tv dnevnik 1. 17.05 Divja dvajseta leta, ameriški film (čb). 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Balkan expres, nadaljevanje. 20.55 Zdravo. 22.25 Tv dnevnik 3. 22.45 Shaka Zulu, amer. nadaljevanje.

TV ZAGREB

Prvi program
9.30 Mladinski spored, 11.00 Kmetijska oddaja, 12.00 Resna glasba, 13.00 Tracy (n), 13.55 Nedeljsko popoldne, 16.25 Tajna orožja (n), 17.15 Clarence — škilasti lev (f), 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vrnitev Arsena Lupina (n), 21.00 Zabavna glasba, 21.30 Dnevnik, 21.50 Športni pregled, 22.40 Noč z vami

ljubljska banka
Pomurska banka d.d. Murska Sobota

21.00 Zabavna glasba, 21.30 Dnevnik, 21.50 Športni pregled, 22.40 Noč z vami

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve, 13.45 Mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pohod (f), 21.55 Vojaki (opera), 0.00 Grand Hotel (tv opera), **Drugi program**
9.00 Matineja, 15.00 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Sužnja Isaura (n), 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Najeti policaj (f).

TV MADŽARSKA

8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Za otroke. 9.40 Potuj z nami po Madžarski. 10.15 Glasbeni butik. 14.00 Družinska nedelja. 15.15 Legenda o Slivovem cvetu, 2. del. 16.35 Vesela novica. 16.55 Tri želje. 18.15 Delta, znanstveni poročevalec. 19.00 Teden: aktualnosti, reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.15 Spartacus, 2. del. 21.35 Žalostinka za Donavo. 22.45 Telešport. 23.30 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Jutranja oddaja, jutranji pozdravi, jutranje dobro razpoloženje. Ostanite z nami!). 8.00 Konec jutranje oddaje

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik: Otroška serija, Mladinski pevski festival, Utrip, Zrcalo. 15.35 Shaka Zulu, amer. nadaljevanje. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Zdravo. 18.10 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.00 Drama. 21.10 Osmi dan. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.20 Operne zgodbe, angl. serija. 23.00 Shaka Zulu, amer. nadaljevanje.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 19.00 Kulturna dediščina Židov. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Po sledih napredka. 21.00 Sedma steza, športna oddaja. 21.15 Koncert za Nelsona Mandelo. 22.00 Satelitski programi.

TV ZAGREB

Prvi program
8.45 Ponovitve, tv v šoli, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vrnitev Katarine Kožul, (drama), 21.05 Svet danes, 21.35 Dnevnik, 21.55 Šport, 22.00 Noč z vami

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli, ponovitve, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Hunter, 22.10 Sosedja (f), 23.30 Serpico (n).

TV AVSTRIJA

Prvi program
18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dok. film, 21.07 Julija (n), 22.10 Vihar (f), 0.10 Serpico (n).

TV MADŽARSKA

9.10 Nonstop nonsens, nemški film. 9.55 Ponovitve: Teden, Delta. 16.30 Video novice. 16.45 Perpetuum mobile. 17.20 Utica. 17.30 Četrte ure za gospodarstvo. 17.50 Katoliški dnevnik. 18.00 Koledar 1990. 19.10 Cimbora. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Madžarska stoletja: Zakon o narodnostih. 20.25 Zarota: Proces čikaške osmerice, ameriški film. 22.30 Pori jazi 1989. 23.00 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Pomladni mesec maj vam prinaša obilo sonca, sreče in ljubezni. Kot običajno pa tudi jutranje oddaje z murskega vala!). 8.00 Konec jutranje oddaje

16.00 Uvod, 16.15 Pogovor v živo, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 17.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik: Zgodbe iz školjke, Šolska tv: Zgodbe iz življenja rastlin — orhideje in kukavičnice, Kmečki upori na Slovenskem, Dobro je videti in biti dobro viden. 10.30 Nemščina. 11.00 Oddaja o športu. 11.15 Osmi dan. 14.30 Nemščina. 15.00 Žarišče. 15.30 Shaka Zulu, zadnji del amer. nadaljevanke. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Šolska tv. 17.40 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Moja poslednja sanja, franc. nadaljevanje. 21.00 Cirkom Musica. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Skrivni predal, franc. nadaljevanje.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 18.05 Svet športa. 18.55 Slovenska ljudska glasbila: Razvoj citer. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Zrebanje lota. 20.35 Umetniški večer: Soah (Uničenje), zadnji del franc. filma.

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Tv v šoli, ponovitve, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Film Moskva + At (f), 22.45 Dnevnik, 23.10 Noč z vami

TV AVSTRIJA

Prvi program
18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dok. film, 21.07 Julija (n), 22.10 Vihar (f), 0.10 Serpico (n).

ljubljska banka
Pomurska banka d.d. Murska Sobota

TV MADŽARSKA

9.10 Najdeni čas, nemški film. 10.25 Morje in Zemlja. 3. del: Džungla na otoku. 10.50 Telovadba za invalide. 16.30 Panonska kronika. 16.40 Oddaja za nemško narodnost. 17.20 V bližini Strehe sveta, dokumentarni film. 18.45 Četrte ure za gospodarstvo. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Kaviar in leča, sovjetski film. 21.40 Studio '90. 22.40 Sodobniki, stari petdeset tisoč let. 23.25 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Morda želite vedeti, koliko je ura. Čeprav se nad deželo jasni, bomo svojo napoved točnega časa dodali tudi murski valovalci!). 8.00 Konec jutranje oddaje

16.00 Uvod, 16.15 Gospodarske teme, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.15 Poslušamo vas (vprašanja-odgovori na 21 232)

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik: Nana, mala opica; Drama. 10.15 Moja poslednja sanja, franc. nadaljevanje. 15.00 Žarišče. 15.30 Skrivni predal, franc. nadaljevanje. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Živeti z naravo, Po sledih napredka. 18.05 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Ženska na strehi, švedski film. 21.40 Mali koncert. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.10 Videogodba. 22.55 Skrivni predal, franc. nadaljevanje.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 18.30 Alpe Jadran. 19.00 Vaš zelenjavni vrt. 19.15 Opera prima. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Dunaj: Finale PEP v nogometu, prenos. 22.15 Svet poroča. 23.15 Satelitski programi.

TV ZAGREB

Prvi program
8.35 Tv v šoli, ponovitve, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Film Moskva + At (f), 22.45 Dnevnik, 23.10 Noč z vami

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dediščina Guldenburgov, 21.10 Obisk (f), 22.45 Zloglasno (f).

ljubljska banka
Pomurska banka d.d. Murska Sobota

TV MADŽARSKA

9.10 Srečanje kanibala in zveri. 9.30 Kratki film. 9.45 Tretji kanal. 10.30 Studio '90. 17.00 Video novice. 17.15 Magazin Alpe-Jadran. 17.35 Čarovniška revija, amer. film. 17.55 Živim v pesmi, ital. serija. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Nogomet, finalna tekma za pokal evropskih prvakov, prenos iz Dunaja. 22.00 Shakata, glasbeni film. 22.40 TV dnevnik. 22.55 Naloge za maturo in sprejemne izpite.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Gotovo vam ni vseeno, če si boste pred potjo v službo ali šolo oblekli zimski plašč ali kratke rokave. Da bi natančno vedeli, kakšno je vreme in pri tem želi v postelji, najrajše vaše radijske sprejemnike na 87.6 MHz ali 648KHz!), 8.00 Konec jutranje oddaje

16.00 Uvod, 16.15 Kulturna oddaja, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.00 Rezerviran čas

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik: Grizli Adams, amer. nanizanka. 9.30 Šolska tv: Stres naš vsakdanji, Kulturna dediščina: Ivana Kobilica, Alpe Jadran. 15.30 Skrivni predal, franc. nadaljevanje. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Alpe Jadran, Šolska tv. 18.05 Spored za otroke in mlade. 18.25 Ovčar Hobo, amer. nanizanka. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Novice v Bridesheadu, angl. nadaljevanje. 20.55 Tednik. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.20 Koroška spektiva sodobnega slovenskega filma: Usodni telefon (čb).

Program LJ 2:
16.00 Satelitski programi. 17.00 Tv studio ljubljana. 19.00 Alo, alo, humor. serija. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Boj za obstanek, angl. poljud. serija. 21.00 Mali koncert. 21.15 Plice na Kosovu: Koreninski naroda. 21.50 Večerni gost. 22.35 Satelitski programi.

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Tv v šoli, ponovitve, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Refleksi (pol. magazin), 21.00 Kvizoteka, 22.20 Dnevnik, 22.45 Noč z vami

TV AVSTRIJA

12.30 Praznični spored ob svetovnem dnevu svila za vse, 18.30 Dom za živali, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Smešni ljudje (tv f), 22.00 Potovanje, 22.40 Ples 90.

TV MADŽARSKA

9.10 Barenboim o Beethovenu. Erioca, pon. Kraj zločina, kriminalka. 11.10 Telovadba za invalide. 16.50 Panonska kronika. 17.05 Tretji kanal. 17.55 Smeri v XX. stoletju: Nove vrste človeka. 19.00 Osmi dan. 19.15 Zrebanje lota. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Ljubimec s snežnika, TV film. 21.30 Igralec Jodel Gati. 21.50 Domače oglasi. 22.30 Tv dnevnik. 22.55 Naloge za maturo in sprejemne izpite.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

OVEN

Ona: Nenadoma te bo zgrabila silna želja po nežnosti, toda pazi, da ne bo nekdo tega izkoristil. S prijateljicami se boš prav prijetno zabavala, pa še nekoga boš spoznala. Izkoristi ponujeno prilikost.

On: Pravzaprav je zadnji čas, da zakrpaš luknje v svojih poslovnih zadevah, saj se ti lahko v nasprotnem primeru vse skupaj kaj hitro porušijo. Partner ti bo sicer pomagal, vendar se boš moral potruditi tudi sam.

BIK

Ona: Najprej se boš smejala, pozneje pa se boš še tepla po glavi. Ne izmikaj se srečanju, ki ti je usojeno, saj ni nikjer rečeno, da se boš morala tudi odločiti. Nekdo te bo prav pošteno prestrašil.

On: Nepriznava srečanje te bo razveselilo in želel si boš, da bi se še kdaj ponovilo. Tvoja prizadevanja bodo sicer iskrena, vendar pa nekateri tega preprosto ne bodo hoteli ali pa ne bodo mogli razumeti.

DVOJČEK

Ona: Nekdo ti bo postavil past, v katero se boš sicer zapletla, a se bo zapletel tudi on sam. Na koncu se bosta vsemu skupaj le smejala, saj bosta drug v drugem našla to, kar sta že dolgo iskala.

On: Poskusil se boš približati nekemu, do katere ti je sicer precej, vendar pa se ti je do sedaj zdelo, da pač nimaš osnovnih možnosti za uspeh. Nad rezultatom boš presenečen tako ti, kot tudi tvoji prijatelji.

RAK

Ona: Včasih se splača malo potrpeti, saj je pozneje uspeh toliko stajši in prijetnejši. Zato se nikar ne sekiraj zaradi trenutnih uspehov — tvoj čas šele prihaja. In noč ima svojo moč, zato jo izkoristi do konca!

On: Tvoje prepričanje, da je pametneje skrivati svoja čustva, te bo pripeljalo do resnih nesporazumov s partnerko. Vse drugače pa bo na poslovnem področju, saj se ti tu obeta prava pravcata eksplozija.

LEV

Ona: Četudi se ti včasih dozdeva, da se lotevaš nemogočih stvari, pa ti bo v pravem trenutku uspelo premakniti pravo pravcato sledeno gorjo. In to ti bo marsikatera prijateljica zavidala, zato nikar ne obesaž na veliki zvon.

On: Dobil boš predlog, ki te bo v prvem trenutku sicer navdušil, vendar pa boš po temeljitem razmisleku ugotovil, da ni vse tako lepo, kot izgleda na prvi pogled. A vseeno te bo premamilo ...

DEVICA

Ona: Nepriznava srečanje te bo zaljubila in vse okoli tebe se ti bo zdelo naravnost čudovito. Toda nikar ne pozabi na tiste, ki so ti k tej sreči pomagali. Kajti dober prijatelj je včasih vreden več kot pa bežen ljubimec.

On: Je že res, da boš napredoval počasi, vendar pa bo vsaka nova zmaga utrdila občutek zadovoljstva in samozavest, ki si jo do sedaj pogrešal. V ljubezni pa se ti ne obeta prav nič dobrega, zato bodi pozoren na čudne poteze svojega partnerja.

TEHTNICA

Ona: Ko boš spoznala, da si premagala določene zadržke, boš sprevideala, da si bila kar predolgo nespametna. Prijatelj si bo zelo želel, da bi spregovorila o svojih čustvih, ti pa tega enostavno ne boš mogla narediti.

On: Odlično se boš počutil, saj ti bo šlo naravnost fantastično. Oglasila se ti bo prijateljica in skupaj bosta preživela karseda nor vikend. Nikar ne odlašaj, saj ti lahko v nasprotnem primeru marsikaj uide.

SKORPIJON

Ona: Vedi, da lahko od prijatelja pričakuješ kvečjemu toliko, kot pa si mu pripravljena dati ti sama. Toda nikar ne čakaj predolgo, saj lahko kaj hitro ostaneš sama in praznih rok. Poskusi raje z majhno zvijačo.

On: Zaradi poslovnih interesov se boš znašel v precej delikatnem ljubezenskem položaju. Poskusi se raje malo razvedriti, saj ti lahko pretirana resnost prinese kvečjemu še večjo zmedo in nezaupanje.

STRELEC

Ona: Nikar ne računaj s tem, da ti bo partner kar tako odpustil zadnji spodrsilaj, saj postaja zaradi tvoje raztresenosti že rahlo nestrpen. Preveliko tveganje

kino

SPORED FILMOV V KINU
PARK MURSKA SOBOTA od 18.
do 23. maja

18. maja ob 18. in 20. uri amer. akc.
film KARATE KID III. del
19. maja ob 18. uri amer. akc. film
KARATE KID III. del
19. maja ob 20. uri amer. erot. film
POPER IZ MIAMIJA, II. del
20. maja ob 18. in 20. uri amer. erot. film
POPER IZ MIAMIJA, II. del
22. maja ob 18. in 20. uri amer. pu-
stol. film DIX SMRTI JAMES
BOND - AGENT 007 V AKCIJI!
ZA LJUBITELJE PONOVRNO NA
SPORED!

23. maja ob 18. in 20. uri amer. pu-
stol. film DIX SMRTI
KUD SALOVCI
17. maja ob 21. uri amer. glasb.
film LA BAMBA
19. maja ob 21.30. uri amer. akc.
film KARATE KID, III. del

KINO LEDAVA

Četrtek, 17. ob 20. uri — VROČA
MERLYN ameriški erotični film.
Petek, 18. ob 18. uri — LA BAM-
BA ameriški glasbeni film, ob 20. uri
— SILOVITI UDAREC ameriški ak-
cijski film.
Sobota, 19. ob 18. uri — VESO-
LJE HARY ameriška komedija, ob
20. uri — LA BAMBA ameriški glas-
beni film.
Nedelja, 20. ob 18. uri — SILOVI-
TI UDAREC ameriški akcijski film.
Sobota, 19. ob 20. uri — LA BAM-
BA ameriški glasbeni film.
Nedelja, 20. ob 15. uri — SILOVI-
TI UDAREC ameriški akcijski film.

Prodaj

MOTORNA VOZILA

PRODAM

ZASTAVO 750, letnik 1985, prevože-
nih 35.000 km, prodam. Franc Prosl,
Dorjanci 31. M-8637
LADO NIVA, letnik 1987, in ZASTA-
VO 750, letnik 1979, prodam. Flegar,
Ladomane 34. M-8639
AUDI 80 LS, star 10 let, garažiran,
dobro ohranjen, prodam. 78.707.
M-8640
AVTOBIL TALBOT SOLARA
GLS AVTOMATIK, 1600 ccm,
22.500 km, prodam. Murska Sobota.
Partizanska 48, 23.549. M-8642
VW 1200, letnik 1976, dobro ohran-
jen, prodam. Alojz Trplan, Renkov-
ci 49, 72.137. M-8643
TRANSPORTER IN OLTOVO KO-
SILNICO ter drobnice za koruzo pro-
dam. Berke.

ŠPAGETERIJA — KEKA

Kidričeva 31, M. Sobota

VABI NA RAZNE

— špagete
— kanelone
— raviolo
ter sladice presenečenja.

PRIPOROČA SE: ŠPAGETOKEA KEKA

BT 50, letnik 1988 december, pro-
dam. Darko Recek, Jurij 98, p. Roga-
šovci 14. 945.
126 P, letnik julij 1987, prevoženih
33.600 km, prodam. 73.084.
M-8658
126 P, letnik 1986, prodam. Kojič,
Kocelj 6 a, M. Sobota. M-8662
GOLF GX DIESEL, registriran, janu-
ar 1986, prodam. Oktobrske revoluci-
je 1, popoldan 21.265. M-8663
MOTOR JAWA 350, letnik 1988,
žički vrh 84. M-8667
LADO 1600, registrirano, do aprila
1991, prodam. Hožjan, Brezovica 10,
70.515. M-8670
FIAT 850 SPECIAL, nujno, zelo
ugodno, celicno ohranjen in na novo
registriran prodam. 74.232 int. 12.
do 15. ure. M-8674
GOLF 1.2, letnik 1978, prodam.
76.699. M-8743

VESTNIK

VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko
dejavnost Murska Sobota

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balazic,
Brigita Bavcar, Jani Dominko, Silva Eony, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Du-
šan Loparnik, Feri Maučec, Stefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Ginter (tehnični uredniki), Nata-
ša Juhovc (fotografija). Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).
Murska Sobota, Titova 29/I. Telefon: novinarji 21-383 in 21-064, odgovorni urednik 21-579; glavna
urednica in direktorica, naročniški oddelek, računovodstvo in tajništvo 21-064 in 21-383, GPS (trže-
nje) 22-403 in 21-064; dopisništva: Gornja Radgona 74-597, Lendava 75-085 in Ljutomer 81-317. Te-
lefaxi 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Naročnina za 1. trimesečje 1990 je 70,00 dinarjev, za delovne organizacije 140,00 dinarjev, za nara-
čnike v tujini 70 DEM letno.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri A banki Ljubljana:
50100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer, tozdar Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem minarju je
vestnik oproščena plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

VESTNIK, 17. MAJA 1990

Trgovsko storitveno podjetje VAŠ dom

Žiški 63b je odprlo svoja vrata!

● ugodna prodaja pohištva —

50 %

nižje cene in še dodatni

5 %

popust trgovine

● brezplačna montaža in dostava pohištva na dom
● nudimo vam tudi vse vrste gradbenega materiala
Pričakujemo vas v prodajalni VAŠ DOM v Žišk 63b!
Trgovsko storitveno podjetje VAŠ DOM Žiški, tel.: 70-780

VW 1200, letnik 1974, obnovljen, do-
datno opremljen, prodam. Marjan
Kocet, Janžev Vrh 42, Radenci.
GR-13651

ZASTAVO 101 L, dobro vzdrževano,
letnik 1977, registrirano do aprila
1991, prodam. Boris Žurman, Negova
5, p. Sp. Ivanjci. GR-13656
ZASTAVO 101, starejši letnik, dobro
ohranjen, prodam. 81.587.
IN-14140
FIAT 750 po ugodni ceni prodam. Tr-
stenjakova 6, M. Sobota, 23.646.
M-MM

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

PRODAM

PUHALNIK ZA SENO TAJFUN,
ugodno prodam. Pinter, Nemčavci
34, 24-630. M-8751
TRAKTORSKO KOSILNICO pro-
dam. Štefan Magdič, Turnišče, Mlin-
ska 2. M-8752
TRAKTOR ZETOR 4712, s frezo,
nemško, 8 KM, prodam. Lipa 24. M-
8754

PUHALNIK za seno prodam.
22-952, zvečer. M-8755
KOSILNICO LAVERDA, z žetveno
napravo, s sedežem, in balirko Ban-
forca BL 30, prodam. 78-274. M-
8638

TRANSPORTER in oltovo kosilnico
ter drobnih koruze prodam. Berke,
Križevci v Prekmurju 182. M-8644
TRAKTORSKO SKROPILNICO in
stikalnico za gozdišče prodam. Lipa
123. M-8647

KOSILNICO IMT, malo rabljeno,
ugodno prodam. 77-403.
KOSILNICO BCS prodam.
76-257. M-8651
OBRAČALNIK PANONIJA prodam za
5.000,00 din. Šavel, Košarovi 2.
M-8657

TRAKTOR IMT 933 prodam. Odran-
ci, Jugovska 13. M-8679
PNEVMATSKI SADILNIK KORU-
ZE BECKER (nemški), štiriendri, z
dozatorji gandi, ohranjen, kot nov,
ugodno prodam. Partizanska 30, Ra-
kovci. M-8683

TRAKTOR FERGUSON 549, 90 de-
lovnih ur, ugodno prodam. Janez Pu-
han, Bogojina 48. M-8693
FREZO MIO 300, novo, in žično vrv
(zajla) 100 m, ugodno prodam.
77-618 po 19. uri. M-8694

KOMPRESOR, nov, nerabljen, na 3
cilindri, 800 l, prodam. 22-395 po
19. uri. M-8696
TRAKTOR FEND, 35 KM, s koso,
prodam. Alojz Kralj, Sp. Ščavnica 71,
G. Radgona. M-8702

TRAKTOR URSUS, 35 KM, malo ra-
bljen, zelo ugodno prodam. Alojz Za-
dravec, Naselje 14. divizije 58, M. So-
bota, tel.: 23-573, od 7. do 15. ure.
M-8704

TRAKTORJA TORPEDO 80 in 90
prodam. 76-860. M-8705
DVA TRAKTORJA VARŠALOVSKI
25 in DAVID BRAUN, obnovljena,
prodam. Krnci 1. M-8708

KOSILNICE BCS in Laverda pro-
dam. Fluks, Teslina 3, Tužno, Varaž-
din, 042) 510-74. M-8711
TRAKTOR STEYR 180 (žaba) ugod-
no prodam. Ogled po 14. uri v Kri-
ževcih v Prekmurju 203. M-8712

KOSILNICO BCS, bencinar — pe-
trolej, malo rabljen, prodam. Ogled:
Zagajski vrh 1 a, 60-520. M-8719
UNIVERZALNI STROJ za luščenje
in mletje koruze, 1,5 kW prodam. Pu-
conci 97. M-8723

BALIRKO LIFAM, novo, nujno pro-
dam. Vidonci 116. M-8728
SKROPILNICO, 200 L, v zelo do-
brem stanju, prodam. 76-663. M-
8732

KOSILNICO BCS 127 bencin — pe-
trolej, prodam. Farkaš, Oljaševci 47,
Križevci pri Ljutomeru. M-8737
KOMBAJN DECHENTREITER, s
perkinsovim motorjem, prodam. Jože
Sever, Pečarovi 91 b, M-8741

DRAGI HČERKI DARINKI BEN-
ČEC, POROČENI ROTH, IZ MO-
RAVSKIH TOPLIC ČESTITA OB
PRAZNOVANJU 50. ROJSTNEGA
DNE IN JI ŽELI ŠE VASTO ZDRA-
VIH, ZADOVOLJNIH IN SREČNIH
LET — OČE

TRAKTOR TORPEDO TX 48, star
tri leta, prodam. 48-528 — Žga-
njar. M-8742

KOSILNICO GORENJE in obračal-
nik Panonija, malo rabljena, prodam.
domiter, Jurij 107, p. Rogašovci. M-
8745

BALIRKO VEGLER in voz z gumija-
stimi kolesi, primeren za traktor, pro-
dam. turnišče, Nedelica 12. M-8434
KOMBAJN ZMAJ UNIVERZAL
ugodno prodam. 82-878, M-14142
OBRAČALNIK PANONIJA, malo
rabljen, prodam. Ivan Hajdinjak, Šra-
tovci 11, p. Radenci. GR-11498

MOTORNO KOSO, novo, Husqua-
rna, 64 cm, ugodno prodam.
46-261, popoldne. M-8779

KOMBAJN ZMAJ 133 z obema
adapterjema, traktor IMT 577, dvojna
vieka, prodam. Štampar, Urban 2, p.
Šingova. m-FK.

KOMBAJN ZMAJ SPECIAL 780 in
TRAKTOR IMT 35, prodam. Polana
2, pri M. Soboti. 22-951. M-8802

posesti

PRODAM

GRADBENO PARCELO z vinogra-
dom in gradbenim materialom,
1720 m², v Filovcih, prodam.
45-230. M-8635

NJIVO v smeri Beltinci—Lipa, 26
arov, pri cesti, prodam. Informacije
Ravenska 39 ali M. Sobota, Št. Ku-
zniča 31. M-8713

STAREJŠO HIŠO v Murski Soboti
nujno prodam. Naslov v upravi lista.
M-8739

SE VEDNO UGODNO

PREMOG

KURIVO-PREVOZ, Bojan Jakšič, G. Bistrica 51

Lahko naročite tudi po telefonu: 70-106

Cena: velenjski lignit 568,40 din
trboveljčan 1050,00 din

STAREJŠO HIŠO v Boračevi ter dve
njivi in gozd prodam. Ivanka Jamni-
kar, Radenski Vrh 15 b. M-8748

VINOGRAD s kletjo in garažo (trifa-
zni tok) prodam. 1. Šumenjaka 2,
21-975, med 20. in 22. ure. M-8768

DVOINPOLSOBNO STANOVA-
NJE veliko 75m², v središču M. So-
bote, prodam. Naslov v upravi lista.
M-8785

V OKOSLAVCIH pri Gornji Radgoni
35 arov njive (sončna lega). Cena 12.000,00 DEM. Beno Mül-
ler, Šafarsko 9 a. IN-141143

VSELIJO STANOVAJSKO HIŠO
v PLITVIČKEM VRHU 2, s cen-
tralnim ogrevanjem, prodam. Ogled
možen vsak dan. Marija Pintarič, Plit-
vički Vrh 24, G. Radgona. GR-11497

HIŠO S POSESTVOM, velikosti
3 ha, v Črešnjevcih pri G. Radgoni,
prodam. Marija Domanico, dr. Swei-
gerstrabe 27, Bad Radkeburg, Avstri-
ja ali 069) 74-280 po 16. uri. GR-
13658

NEDOGRAJENO HIŠO v Krogu
prodam. 063) 852-220. M-MM

ZIVALI

PRODAM

TELICO, brejo 8 mesecev, prodam.
Odranci, Sevranska 21, p. Crenšovci,
70.144. M-8641

REGISTRACIJA PODJETIJ

Osnovna vloga za ustano-
vitev podjetja je 2000,00
din. Izdelamo vam vse po-
trebne dokumente za re-
gistracijo. Ponudbo in do-
kumente vam lahko poš-
ljemo tudi po pošti. Pokli-
čite po telefonu: 082) 811-286, od 15. do 17. ure.

DVE BREJI OVCI in samca za koze
prodam ali zamenjam. G. Petrovci 59,
M-8653

KRAVO, brejo 9 mesecev, kontrola
A, dobro mlekarico, prodam. Gomili-
ca 142. M-8690

MLADE PSE, bernardince, prodam.
Petanjci 17. M-8698

KRAVO S TELETOM prodam. Fi-
lovci 35. M-8725

DVE KRAVI zaradi bolezni lastnika
prodam. Ivan Kustec, Črenšovci 56.
M-8740

NESNICE, MLADE JARČICE, PA-
SME HISEX, rjave, iz kooperacijske
reje, opravljena vsa cepljenja, proda-
jamo po ugodnih dnevnih cenah.
Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno za-
stoj. Naročila sprejema in daje vse
informacije Gostilna Tibija Horvata,
Nemčavci, 24.393. Pri Gradu pa
sprejema naročila Dragica Bokan,
77.686. M-MM

BALAZIC TRGOVSKO PODJETJE

ČRENŠOVCI

Cenjene stranke želimo obvestiti, da je v naši samopostrežbi
mogoče nakupovati po zelo konkurenčnih cenah vso galanteri-
jo, živila in pijače.

Delovni čas je od 7. do 18. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 8.
do 12. ure. Priporoča se TRGOVSKO PODJETJE BALAZIC

NESNICE, MLADE JARČICE, PA-
SME HISEX, rjave, iz kooperacijske
reje, OPRAVLJENA VSA CEPLJE-
NJA, prodajamo po ugodnih dnevnih
cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi
eno zastoj. Naročila sprejema in da-
je vse informacije gostilna Anice Ben-
čec, Bakovci, Prečna 6 a, 76.070.
M-MM

MLADIČA NEMŠKEGA OVČAR-
JA, odlična linija, prodam. Feri Ti-
tan, Gorička 54, Černelavci. M-8769

KRAVO, staro 8 let, brejo 5 mesecev,
navajeno na pašnik, prodam. Podgor-
šek, Mostje 38. M-122663

MALE PUJSKE prodam. Satahovci
31. M-8746

Razno

PRODAM

LOKAL, okrepčevalnico dam v na-
jem. 069) 75.413. M-8756

DRVA ZA KURJAVO, z dostavo na
dom, ugodno prodam. 043) 839.044. IN-14137

BELO POROČNO OBLEKO (BU-
TIK IRIS), št. 36, prodam. Lipovci
25. M-8659

ŠTEDILNIK (električni) in hladilnik
z zamrzovalno omaro, prodam.
23.818. M-8661

PRIKOLICO za osebni avtomobil,
večjo, prodam po ugodni ceni.
70.280 Černelavci. M-8666
RDEČE VINO prodam. Bratonce
123. M-8671

zaposlitve

NATAKARICO ali dekle z veseljem
do dela v gostilni zaposlim. Hrana in
stanovanje zagotovljena. OD po do-
govoru. Jože Čeh, Gostilna pri Stu-
dencu, Nedelica, 72.146. M-8678
NATAKARICO zaposlimo. Okrepče-
valnica Raj, Gomilica. M-8747
2 KV ZIDARJA ZAPOSIM. Gom-
boc, Olovci 8, 77.218. M-8350
NATAKARICO, Z VESELIJE DO
DELA V GOSTILNI, TAKOJ ZA-
POSILIMO. GOSTIŠČE GERGIJEK,
TIŠINA. M-MM

Razno

RIBISKA DRUŽINA GORNJA
RADGONA, TEMELJNA ENOTA
TIŠINA prireja 20. 5. 1990 ob 7. uri
RIBIŠKO TEKMOVANJE za člane
in nečlane. Obenem bo otvoritev ribi-
škega doma v Gradišču. Vabljeni!
M-8783

Preključ!
Preključujem veljavnost zaključnega
spravevala, izdanega leta 1984 na OŠ
Stefana Kovača v Turnišču na ime Jo-
že Slemenšek, Renkovci 149. M-8695

ŽENSKO, staro do 60 let, išče za
skupno življenje upokojenec, zdomec
iz Francije. Kadilke in alkoholičarke
izključene. Samo resne interesentke
dobijo naslov v upravi lista. M-8718

Preključ!
Preključujem veljavnost spravevala za
8. razred OŠ 14. okt. Beltinci, izdane-
ga v šol. l. 1988/89 na ime Robert
Maučec, Lipovci 252. M-8750

30. marca so nam odpeljali psa, me-
šanca, srednje velikega, bele barve z
črnimi in rjavimi lisami. Glavo tma
rjavo, eno uho štrleče, drugo ne, rep
bel in zavihan. Vsi, ki bi karkoli vede-
li o našem psu, sporočite po
25.537. Posebej pa prosimo pismo-
no, da opazujete okolico. Najdite-
lja lepo nagradimo! M-8777

Preključ!
Preključujem veljavnost HRANILNE
KNJIŽICE, izdane v Gornji Radgo-
ni, št. 04099-8. Marjan Mulce, Porab-
ska 2, G. Radgona. GR-11495

UPOKOJENKA GRE GOSPODI-
NJIT ZA HRANO IN STANOVA-
NJE V CENTRU G. Radgone. Na-
slov v upravi lista. GR-13653

STOP — AVTO ŠOLA

d.o.o., CVETKOVA 40, MURSKA SOBOTA OBVEŠČA,
DA JE PRIČELA Z DELOVANJEM IN DA VPISUJE V TE-
ČAJ ZA VOZNIKE KATEGORIJE B.
PRIJAVE SPREJEMAMO OSEBNO ALI PO TELEFONU
ŠT.: 21-773.

KAMIN — FRANKLIN, nov, ter ne-
kaj rabljene opeke, ugodno prodam.
Nemčavci 23 a. M-8760

RDEČE DOMAČE VINO prodam.
24.172. M-8765

DESKE, primerne za izdelavo roča-
jev, in delno narezane ročaje za kme-
tijsko orodje prodam. 77.184. M-
8767

PRIKOLICO BRAKO ugodno pro-
dam za 10.000,00 din. 22.373,
Murska Sobota, Cankarjeva 66. M-
8730

ŠOTOR za 4 osebe, rabljen, prodam.
24.732. M-8733

TRAVO in kosilnico OLT za traktor
prodam. Bratonce 149. M-8744

LOKAL — okrepčevalnico dam v na-
jem. 069) 75.413. M-8756

VODIM POSLOVNE KNJIGE ZA
OBRATNIKE in zasebna podjetja.
41.068 (sobota, nedelja). M-8669

AVSTRIJSKI PAR išče hišo z vrtom
v okolici Murske Sobotne ali Ljutome-
ra. Ponudbe na upravo lista. M-8685

Kupim

PETSTOPENJSKI MENJALNIK za
renault 18 TL kupim. 25.175. M-
8780

KORUZNJAK kupim. 78.275. M-
8703

MINI MARKET POREDOŠ BELTINCI, Ravenska 73a.
Od 14. maja

NAJCENEJŠI GOSPODINJSKI PLIN V POMURJU
jeklenka (10 kg) samo 72 din

Delovni čas: od 7. do 19. ure,
ob sobotah in nedeljah: dopoldan

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustila draga mama, babica in prababica

Uršula Sraka

roj. Mujdrica
iz Gančan

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter za sv. maše, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornici za ganljive besede in kolektivu Jeklotehne iz Murske Sobotice.

Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoci: vsi njeni

Eno leto v grobu spiš,
a med nami še živiš.

V SPOMIN

19. maja bo minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, babica in prababica

Sidonija Sukič

roj. Županek
iz Šalovec

Tiho, žalostno in boleče je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov in dobrot, kar so nam dali tvoje srce in pridne roke. Hvala vsem, ki se z dobro mislijo v srcu ustavite ob njenem grobu in ji prižigate sveče.

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezni nas je v 76. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

Franc Filipič

iz Lukavec 51

Prisrčna hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki ste ga hodili kropiti od blizu in daleč ter nam izrekli sožalje.

Zahvala osebju Pljučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu, dr. Ivanu Kapunu, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku za besede slovesa in vsem, ki ste spremljali na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Lukavci, Radoslavci, Veržej, 1. maj 1990

Žalujoci: žena Trezika, sin Franček in hčerka Micka z družinama

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi oče, stari oče, pradedek in brat

Štefan Šušlec

iz Kančevce

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in sočustvovali z nami.

Zahvaljujemo se g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede.

Prisrčna hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in sovaščanom, ki so nam ob tem težkem trenutku stali ob strani.

Vsi njegovi

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega moža, ataja, sina, brata, svaka in strica

Rudija Kamenška

iz Bodonec

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami, nam pomagali v težkih trenutkih in ga pospremili na njegovi mnogo prerani zadnji poti. Posebna zahvala sodelavcem Carinarnice G. Radgona, g. župniku in govornikom za poslovilne besede.

Žalujoci: vsi njegovi najdražji

Si mislite lahko, da strašna je rana, katera zadela je naše srce. Nikdar več na zemlji ne bode izprano, bolela nas bode do zadnjega dne.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je nenadoma za vedno zapustila draga žena, mama, tašča, stara mama in prastara mama

Rozalija Gal

iz Črenšovce

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem, znancem in vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli iskreno sožalje. Posebna hvala pevcem za odpete žalostinke in gospodu Murniču za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

Zasijala sončna je pomlad,
a v srcu mojem sonca ni,
po licu solza mi polzi,
skaliti upanja ne more mi,
da vidimo pri Njem se zopet vsi.

ZAHVALA

Ob nenadni, prerani in nenadomestljivi izgubi našega dragega brata in strica

dr. Ignaca Horvata

zdravnika
iz Lipovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste v težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali številne vence, šopke in za sv. maše ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala vsem duhovnikom za pogrebni obred, vsem pevcem in pevkam za odpete žalostinke, vsem govornikom za izrečene ganljive poslovilne besede in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoci: sestra Marija z družino, sestra Ančka z družino, brat Jože z družino, brat Ivan z družino, brat Gusti, nečaki in nečakinje

ZAHVALA

V 71. letu nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, očka, deda, brat, bratranec, stric in svak

Franc Fujs

upokojenec
iz Murske Sobotice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in za svete maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice, č. g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom KS Turopolje in DO Kartonaža za poslovilne besede, delovnemu kolektivu Zdravstvenega doma Murska Sobota, Tovarni moških oblačil Mura in godbeniku za odigrano Tišino.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in dedek

Štefan Horvat

iz Odranec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem ter botrini. Iskrena hvala tudi vsem, ki so darovali vence, cvetje in za sv. maše. Posebna hvala dr. Ivanu Carju, g. župniku ter pevcem za odpete žalostinke. Hvala sodelavcem Panonije ter govornici KS za lepe tolažilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Odranci, 6. 5. 1990

Žalujoci: žena Katarina, sinovi Marjan, Ivan in Štefan z družinami

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 42. letu starosti nas je po hudi bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Jožef Šinko

iz Domajinec

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo medicinskemu in strežnemu osebju kirurškega oddelka intenzivne nege bolnice v Rakičanu, posebno dr. Mukoviču in dr. Selikoviču za vso zdravniško pomoč v zadnjih dneh njegovega življenja.

Lepa hvala sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence, cvetje, darovali za sv. maše in druge namene, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Hvala učencem razreda 1 K, SCTPU, delavkam likalnice iz tovarne Mura, dr. Peričevi, gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Domajinci, 8. maja 1990

Žalujoci: vsi njegovi najdražji

Pomlad se na zemljo vrne,
petje slavcev se zbudi,
v cvetje zemlja se zagrne,
zame pa pomladi ni.

ZAHVALA

V 71. letu starosti je tiho in za vedno zaspal naš dragi mož, oče, dedek in brat

Aleksander Pers

iz Adrijanec 3

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani.

Hvala za darovano cvetje in prispevke v dobrodelne namene. Zahvaljujemo se dr. Kiršnerju in drugemu zdravstvenemu osebju ambulant Petrovci za lajšanje bolečin, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in GD Adrijanci.

Hvala tudi družini Kardoš za pomoč v najtežjih trenutkih.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Šarika, sin Aleksander z ženo Marto, sin Silvo z ženo Marto, vnukinja Melita, Milena in Simona, vnuk Simon in sestre ter drugo sorodstvo

Povej nam, mož in očka dragi,
zakaj odšel si v grob prerani!
K počitku leglo je telo,
a delo in trpljenje pozabljeno ni.

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, deda in brat

Jože Kološa

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Prisrčna zahvala kolektivom OŠ Karel Destovnik Kajuž, ravnateljstvu za poslovilne besede in šolskemu pevskemu zboru. Posebej se zahvaljujemo g. seniorju Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS Emriju za besede slovesa ter sosedu Kardošu za pomoč v najtežjih trenutkih.

Vsem še enkrat — najprisrčnejša hvala!

Žalujoci: žena Terezija, hčerka Jožica z družino in brat z družino ter drugo sorodstvo

*Cvetje na grobu naj ti pove,
da v srcu med nami si še...*

V SPOMIN

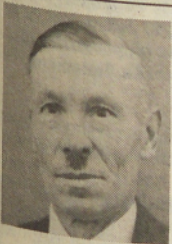
23. maja minevajo tri leta tihe
žalosti in bolečine, odkar ni
med nami našega dragega mo-
ža, očeta in starega očeta

Antona Šajherja

iz Beltinec
Ribiška pot 2

Hvala vsem, ki se ga spominjate in postojite ob njego-
vem grobu.

Vsi njegovi

*Utihi je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce,
ostali so nam sledovi tvojih pridnih rok
in spoznanje, da se nikoli več ne vrneš.*

V SPOMIN

5. maja je minilo eno leto, od-
kar nas je zapustil naš dober
mož, oče, stari oče in brat

Jožef Gomboc

iz Puconec
roj. v Boreči

Vsem, ki ga imate v srcih in mislih ter še obiskujete nje-
gov grob, prinašate cvetje in prižigate sveče, pristrčna
hvala.

Vsi njegovi

Minilo je 2. žalostno leto,
odkar se je ustavilo zlato sr-
ce našemu dragemu očetu

Štefanu Nemcu

iz Turnišča
Prvomajska 5

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se še spomnite
njegove plemenitosti. Hvala vsem, ki postojite ob
njegovem grobu.

Žalujemo: Vsi, ki smo ga imeli radi

*Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
ker tebe, dragi oče ni,
da bi skupaj še bili.*

V SPOMIN

9. maja je minilo pet let, polno
žalosti in bolečine, odkar nas
je zapustil naš dragi mož, oče,
brat in stari oče

Jožef Smej

iz Kobilja 75

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu, vsem,
ki se ustavite ob njegovem preranem grobu, mu poklo-
nite cvetje in prižigate sveče.
Vsem še enkrat — pristrčna hvala!

ŽALUJOČI: VSI TVOJI

*Čas ne bo nikoli izbrisal
spomine na tebe
in v naših srcih boš ostal za vedno.*

V SPOMIN

21. maja minevajo štiri žalo-
stna leta, odkar nas je zapustil
naš dragi oče, mož, dedek in
stric

Alojz Marinič

iz Noršinec pri Ljutomeru

Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje,
na njegovem poslednjem domu prižigate sveče in postojite
ob grobu.

Žalujemo: Vsi, ki smo ga imeli radi

*Saj ni rečeno, da te ni,
čeprav v teh dnevih sonca ni,
čeprav besede dah nam peša
in solze brisejo oči,
čeprav tvoj glas se več ne sliši,
beveda tvoja v nas živi,
povsod te čutimo mi vsi,
med nami si.*

(Robič)

ZAHVALA

Ob izgubi žene in drage mame

Anice Ribnikar

iz Kajuhove 29
v Murski Soboti

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom
in sodelavcem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani,
izrekli sožalje in darovali vence ter cvetje.

Zahvaljujemo se tudi govornikom PTT podjetja Murska So-
bota in krajevne skupnosti Turpolje, pevcem in gospodu žup-
niku za poslovilne besede.
Murska Sobota, 4. 5. 1990

Žalujemo: vsi njeni

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je za
vedno zapustil dragi mož, oče,
stari oče in brat

Aleksander Terplan

iz Andrejec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in
prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani,
izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in za sv. maše ter
ga pospremili k zadnjemu počitku.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem
za odpete žalostinke ter govorniku KS za poslovilne be-
sede. Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujemo: žena Marija, sin Jože, vnuka Melita in Jože,
sestra Agneš in vsi drugi sorodniki

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

25. aprila je po kratki in težki bole-
zni v 81. letu starosti prenehalo bi-
ti srce dragega moža, očeta, dedka
in pradedka

Jožefa Jakiča

iz Čepinec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako veli-
kem številu spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali ven-
ce in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Pristrčna hvala medicinskemu osebju za pomoč med njegovo
boleznijo, župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke, KS, Zorki za govor pri odprtem grobu. Iskrena hva-
la vsem iz gasilskega društva, ki ste ga pospremili na njegovi
zadnji poti.

Globoko žalujemo: žena Ana, sinova Jože in Franc, hčerki Marija
in Anica, sestra Marija, brat Štefan in sestra Ana z družinama iz
Madžarske, vnuki, pravnuki in drugo sorodstvo

*Ne, ni te pomorila slana,
ti najljubši in najdražji cvet,
ti za v nebesa si bila izbrana,
Zlatica, tam vidimo se spet.
Zakaj si morala nam umreti,
ko pa s teboj je bilo lepo živeti.
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.*

V SPOMIN

Boleč je spomin na 30. april, ko je
minilo eno leto, odkar nas je nena-
doma zapustila naša draga žena in
sorodnica

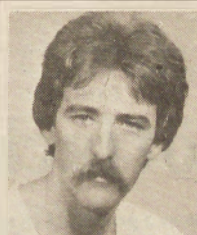
Zlatica Flegar

iz Lemerja
1929—1989

Odkar te ni, je naše življenje grenko in prazno. Ne moremo
verjeti, da te ni več med nami in da nikoli več ne bomo videli
tvojega nasmeha, niti slišali tvojih prijaznih besed.

Hvala vsem, ki se z dobro mislijo v srcu ustavite ob njenem
grobju, ji prinašate cvetje in ji v spomin prižigate sveče!

Žalujemo: mož Štefan in sorodstvo

*Pomlad se na zemljo vrne,
petje slavcev se zbudi,
v cvetju zemlja se zagrne,
zame pa pomladi ni.*

V SPOMIN

17. maja 1990 minevajo tri leta,
odkar si tragično zatisnil svoje
mlade oči in za vedno odšel od nas

Franc Tibola

roj. 6. 4. 1955
v Dolencih

29. maja 1990 pa mineva sedem-
najst let, odkar nas je zapustil naš
dragi

Sergej Buršič

roj. 24. 2. 1951 v Celju

Prepolni neizrekljive žalosti ohranjamo spomin na njuni mladi
življenji, ki sta prehitro ugasnili. Zahvaljujemo se vsem, ki se
ju spominjate, jima prinašate cvetje na prerani grob in prižiga-
te sveče.

Vsi, ki smo ju imeli radi

*Bilo lepo je, prelepo,
skalilo srečo je slovo,
slovo za nas, najhujše zlo,
spoznali smo, da tebe, draga mama,
več ne bo.*

V SPOMIN

21. maja bosta minili dve naj-
bolj žalostni leti, odkar smo se
za vedno poslovili od naše dra-
ge žene, mame, stare mame in
tašče

Marije Hadler

iz Boreče 50

Usoda je hotela, da si zapustila svoje drage in topel
dom, ki si ga neizmerno ljubila in se žrtvovala zanj. Kaj
nam pomeniš, kako te pogrešamo, čutimo le mi. V naših
nepotolaženih srcih boš ostala vedno naša najdražja.

Vsem, ki se z dobro mislijo ustavite pri njenem grobu,
prižigate svečke ali pa prinesete cvetje — iskrena hvala.

Vsi tvoji, ki te neizmerno pogrešamo

ZAHVALA

V 81. letu starosti je prenehalo
biti srce dobre mame, babice
in prababice

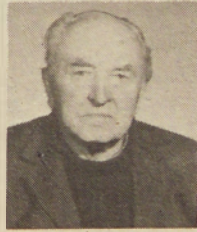
Neže Jud

iz Matjaševce

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in
znancem, ki ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje,
darovali vence in cvetje ali nam kakorkoli pomagali ter
jo v tako velikem številu pospremili na njeno zadnji po-
ti. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem
za odpete žalostinke in govorniku za besede slovesa ob
odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujemo: sinova Erni in Rudi z družinama, hčerke Mari-
ja, Nežka in Ela z družinami, vnuki in vnučkinje ter drugo
sorodstvo

*En cvet na grob nama položite,
naj bol srca vas ne teži,
samo naprej, naprej pojdite
s spomini lepih, skupnih dni.
Vse, kar smo ljubili,
zdaj v grobu spi.
Vas v srcu nosili
bomo do konca dni.*

V SPOMIN

Mesec maj je za nas mesec žalosti,
ker smo se v njem pred enim letom
morali posloviti od našega dra-
gega očeta, tasta in starega očeta

Štefana Antaliča

in pred tremi leti od naše ljube ma-
me, tašče in stare mame

Aranke Antalič

roj. Kološa
iz Pordašinec

Čas hitro mineva, ne more pa zapolniti praznine, ki jo čutimo
v srcu, odkar vas ni več med nami.

Hvala vsem, ki se ju spominjate in ste ju ohranili v lepem spo-
minu.

Vsi vaši, ki smo vaju imeli radi

Radenci — Köflach

V petek dopoldne (11. maja) se je 22 učencev s profesorji in ravnateljem odpravilo na pot, čeprav ne dolgo, a dokaj neznano. Obiskali so mesto Köflach (območje Voitsberg), v katerem je sedež gospodarske šole in se izobražujejo tudi natakari in kuharji. Prav avstrijska šola je bila tudi pobudnik sodelovanja s Srednjo šolo za gostinstvo in turizem v Radencih.

V treh dneh so gostje iz Slovenije izvedeli, da je Köflach znan po steklarski industriji, dnevnem kopu premoga in lipicancih. Včasih industrijska pokrajina je danes bolj znana po drugih zanimivostih, med katere sodi schilcher (priljubljena sorta vina rose z njihovih hribov).

Bernarda B. Peček

Zahodna Stajerska je zelo ponosna na »osnovno šolo lipicancev« v kraju Piber, ki ga je obiskala tudi angleška kraljica. Tu seveda bodo gostinci iz Radenec.

Cerkev sv. Barbare (zaščitnice rudarjev) do leta 1988 sploh ni bila zanimiva, saj so jo zgradili pred nekaj desetletji. Potem pa je umetnik Friedensreich Hundertwasser z Dunaja (ob pomoči 15 milijonov šilingov) ustvaril svetovno zanimivost po načelu: nič enakega in nič ravnege.

V petek nekaj po 17. uri je vsak spoznal svojega gosta — gostitelja, s katerim je potem preživel še nadaljnja dva dni. Jezik sploh ni bil problem in avstrijski vrstniki so bili prav presenečeni nad znanjem nemškega jezika svojih gostov.

Učenci so bili navdušeni nad sobotnim dopoldanskim poukom. Govorili in pisali so v obeh jezikih, najbolj zanimivo pa je bilo delo z računalnikom. Pri tem jim je pomagal tudi kaplan, ki pa se spozna še na marsikaj drugega, ne le na religijo.

KUZMA—BONISDORF

PRAVI SOSEDI

Če so si doslej imeli kaj povedati delavci mejnih prehodov v Kuzmi na naši in Bonisdorfu na avstrijski strani, so se napotili drug k drugemu peš ali pa poskušali dobiti telefonsko zvezo prek mednarodne linije. Od 9. maja pa imajo na voljo neposredno zvezo (zeleni telefon). Pobudo za to so dali Avstrijci, ki so zagotovili tudi pretežni del sredstev; soinvestitor z naše strani pa je bila Uprava za notranje zadeve Murska Sobota.

To pridobitev so slovesno zaznamovali preteklo sredo, ko so se tam zbrali dokaj številni predstavniki oblasti in ustanov z obeh strani meje (Johan Pock — župan Neuhaus, Andrej Gerenčer — predsednik SO M. Sobota, Anton Poglajen — načelnik oddelka za mejne zadeve pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve, Miloš Mitič — direktor ptt organizacije Slovenije idr.).

»Lahko rečem, da smo si res pravi sosedje in zahvaljujem se vam za idejo o tej telefonski zvezi. Rad bi še dejal, da je tu prek Kuzme najbližja pot med Slovenijo in Dunajem. Prizadevali si bomo, da bomo uredili tudi boljše cestno povezavo. Mi smo v slovenskem parlamentu zelo resno postavili zahtevo, da mora voditi do vseh mednarodnih mejnih prehodov sodobna cestna povezava. Te dni moderniziramo odsek proti Cankovi in upamo, da bo v najkrajšem času tudi do prehoda sodobna cesta. S tem bomo omogočili hitrejši pretok blaga in potnikov,« je med drugim na priložnostni slovesnosti povedal Andrej Gerenčer. Iz krajskih nagovorov drugih udeležencev pa smo še zvedeli, da je takšna neposredna telefonska zveza že spostavljena na mejnem prehodu Ljubelj, da jo pravkar urejajo na Šentilju, prizadevali pa si bodo, da jo bodo dobili vsi mednarodni mejni prehodi. Dozorel je celo čas za avtomatske obmejne telefone, kot jih že imamo z Italijo. Priložnost za nadaljnje dogovore bo letošnje srečanje poštne direktije Slovenije, Avstrije in Madžarske, ki bo pri nas.

Jože Graj

V delovnih prostorih delavcev na mednarodnih mejnih prehodih v Kuzmi in Bonisdorfu so 9. maja priključili zeleni telefon, ki jim omogoča neposredno povezavo ob vsakem času. To je prva takšna telefonska linija na mejnih prehodih v Pomurju, naslednje pa bodo uredili med Gornjo in avstrijsko Radgono. Na posnetku: vodja izmene na mejni postaji milice v Kuzmi Štefan Rajnar pri zelenem telefonu.

Krvodajalska akcija »100 mladih krvodajalcev«

Občinska konferenca ZSMS in OO Rdečega križa Gornja Radgona prireja jutri krvodajalsko akcijo »100 mladih krvodajalcev«. Že lani so izvedli podobno akcijo, ki se je je udeležilo kar 147 večinoma mladih krvodajalcev. Tokrat bodo krvodajalci darovali kri na republiškem zavodu za transfuzijo. V Ljubljano bodo odpeljali krvodajalce s posebnimi avtobusi iz Gornje Radgone, Apač in Vidma.

Kot je povedala mladinska sekretarka Tatjana Petek, je za tovrstno akcijo med mladimi veliko zanimanja. Za krvodajalce, ki se bodo udeležili te humane akcije, bodo pripravili piknik v naravi, ogledali pa si bodo tudi zanimivosti Ljubljane.

Ludvik Kramberger

MOTOKROS NA JANŽEVEM VRHU

NEDELJA, 20. MAJ 1990, OB 13.00

Nastopajo vsi najboljši tekmovalci v razredu 80 in 125 ccm

Vljudno vabljeni!

Visoka državna odlikovanja

Na krajsi slovesnosti je predsednik Skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerenčer podelil visoka državna odlikovanja: z redom dela z zlatim vencem je bila odlikovana Srednja kmetijska šola Rakičan za posebne zasluge in uspehe pri izobraževanju in vzgoji strokovnih kadrov ob 50-letnici te šolske ustanove, Radio-tv klub iz Murske Sobotice ob 40-letnici red zaslug za narod s srebrno zvezdo za razvoj radioamaterstva in uspehe na tekmovalnem področju ter za širjenje tehnične kulture prebivalstva, red zaslug za narod s srebrno

zvezdo je prejela tudi Zinka Kerec, upokojenka iz Murske Sobotice.

Red dela s srebrnim vencem je prejela Angela Novak, učiteljica na Osnovni šoli Edvard Kardelj v Murski Soboti, hišnik na omenjeni šoli Viktor Grčar pa medaljo dela. Za delovanje na področju SLO pa sta dobila medaljo za vojaške zasluge Budimir Milisavljevič, carinik, in Tivadar Sever s Projektivnega biroja.

M. J.

BLAGOSLOVITEV ROMSKE KAPELE Z BISERNO POROKO — Prvič v zgodovini je cankovski župnik v Gornjih Črncih blagoslovil obnovljeno kapelo žalostne Matere božje in vnovič poročil 1904. leta rojena in 1926. leta lico zakonske Matere božje in vnovič poročil 1904. leta rojena in 1926. leta vezana zakonskemu stanu Vincenca in Vilmo Baranjeva. Nevsiljanost je godka je prav v tem, da je šlo za biserno, skoraj že diamantno poroko, ga para in da so kapelico leta 1909 postavili Romi, ki sicer živijo v romski sožitju s tamkajšnjim prebivalstvom. (Besedilo: B. Žunec, foto: N. Juhovič)

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

Izšla je nova

KASETA

Magnet

Vsi so venci veji

PROMOCIJA KASETE: Diskoteka SUPER LI, sobota, 19. maja, ob 21. uri Vsaki kaseti je priložena brezplačna vstopnica za diskoteko Super Li.

VSİ SO VENCI VEJLI

Magnet

Športno društvo Stojenci pri Ptujju prireja

SUPER TOMBOLO

ki bo 20. 5. 1990 ob 14. uri.

SUPER DOBITKI:

- montažna hiša Krivaje
- dva traktorja IMT
- trije avtomobili Yugo 45

— barvni TV sprejemnik in še več kot 200 lepih nagrad! VABLJENI!